

modellflyg ^{nytt}

SMFF:s medlemsorgan • Årgång 1991 • PRIS 26:- inkl moms.

2

7 388024 402608 02
244-02

DAGS FÖR EN CONCEPT 60 HELIKOPTER!

KYOSHO
THE FINEST RADIO CONTROL MODELS

Kyosho & MrTayo, namnen bakom den berömda Concept helikoptern.

Nu har Mr Tayo gjort det igen! Tillsammans med teknikerna hos Kyosho har han konstruerat en Concept i 60-storlek som vi tror kommer av revolutionera marknaden på samma sätt som Concept 30 gjorde i sin klass för några år sedan. Du kan redan nu se den i de flesta CHC-butiker men Du får tyvärr vänta med att köpa Ditt eget exemplar till mitten av maj. Ring till Slotcar på tel 08 - 618 92 20 för besked om närmaste butik

MODELLFLYGNytt - organ
för Sveriges Modellflygförbund
utsändes till prenumeranter och
förbundets medlemmar.

Ansvarig utgivare

Bo Bring
Stora Nygatan 15
411 08 Göteborg
Telefon 031-80 58 05 arb

Fackredaktör Friflyg

Lennart Hansson
Sigurdsgatan 15
214 65 Malmö
Telefon 040-19 37 90 bost
040-718 65 arb

Fackredaktör Linflyg

Ingemar Larsson
Forbondegatan 14
462 00 Vänersborg
Telefon 0521-112 10 arb
0520-919 56 arb

Fackredaktör Radioflyg

Bo Holmblad
Strömvägen 5
737 91 Fagersta
Telefon 0223-520 62 bost

Fackredaktör Utbildning

Bengt-Erik Bengtsson
Lädersättravägen 99
175 70 Järfälla
Telefon 0758-114 25

Redaktion & annonser

Sture Tingwall Marketing
Skonertgatan 12
302 42 Halmstad
Telefon 035-11 00 41
Telefax 035-14 86 87

Annonspriser gäller för underlag i form av färdigt, positivt original eller film.

1/1-sida	2.500:-
1/2-sida	1.300:-
1/3-sida	1.000:-
1/4-sida	800:-
1/6-sida	600:-
1/8-sida	500:-
1/16-sida	300:-

Därefter 60:- per spaltcentimeter.

**Redaktionen ger full service
för annonsutformning,
sättning, färgdelning mm till
mycket låg självkostnad!**

Preliminär utgivning 1991

1 vecka 08-09	<i>Textmanus måste insändas cirka 3-4 veckor före här angiven utgivningsvecka</i>
2 vecka 16-17	
3 vecka 25-26	
4 vecka 32-33	
5 vecka 40-41	
6 vecka 48-49	

Annonsbokning bör ske senast
vid manusstopp.

Material i form av film eller
heloriginal kan lämnas så sent
som 2 veckor före utgivning.

Prenumeration, distribution & utebliven tidning

SMFF, pg 51 81 65-6,
Box 100 22, 600 10 Norrköping
telefon 011-13 21 10

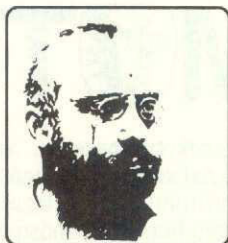
Tryck Civilen AB • Halmstad
ISSN-0345-813X

nytt modellflyg

Innehåll nr 2 1991

Förbundsmötet 1991 i Karlstad	sid 4
Konferens SKOLFLYG	sid 6
Motortest: Blue Bird 51 ABC RC	sid 8
I huvet på den gamble redaktören	sid 10
Modell-SPORT-flygare Eriksson	sid 11
Televerket har godkänt	sid 11
Vinn motorer & helikoptermodell	sid 12
Modellflygnytt spanar in JR-servon	sid 13
Pylon-racing på svenska	sid 13
Skala-hörnet med nål och tråd	sid 14
OK med OS - en kommentar	sid 15
Populärtävling i elflyg roligare!	sid 16
Fyrtakts diesel & Lindansen	sid 16
Bagges Hörna	sid 17
Skaladagarna på Barkarby 20 år!	sid 18
Ållebergstävlingen 20 år!	sid 19
Meddelanden från Förbundet	sid 20
EI-e-fantastiskt!	sid 22
Gurra Ågren vill ha fler friflygbilder	sid 24
Nya prylar	sid 26
Från Friflygfältet	sid 28
Strix - en ny B1:a	sid 29
Ökad kompetens för linflygare!	sid 31
Från klubbarna	sid 32

OMSLAGSBILDEN

På sidan 14 tar Bertil Carlsson med oss till skalahörnet, där nål och tråd är viktiga ingredienser, då det gäller att bygga en S.E.5a på rätt sätt. Bilden tagen vid en Hökaklubbs-tävling i F4C. Det var visst en UT. Foto: Sture Tingwall

Vår modellflygframtid stakas ut vid det förbundsmötena. SMFF hade ett i Karlstad 6-7 april - ett intressant förbundsmöte. Många delegater försökte förmå mej att skriva, att det nu gått för långt i hårklyverier och struntprat. Mycken tid lades på "formalia".

Lite på diskussioner om vår modellflygande framtid. De har rätt.

Men SMFF:s förbundsmöte är det tillfälle, då man som klubbrepresentant skall säga sin mening. Klubbrepresentanterna är förberedda från klubbmöten därhemma. Man har ett mandat och skall säga det man har fått uppdrag att ta upp på mötet. Det måste vi respektera. Vi måste dock också inse, att alltför mycket tid på "formalia" stjäl dyrbar tid från ett meningsfullt engagemang om vår hobbys framtid.

När ger vi oss tid att dryfta vår framtid - den, som vi egentligen skall syssla med?

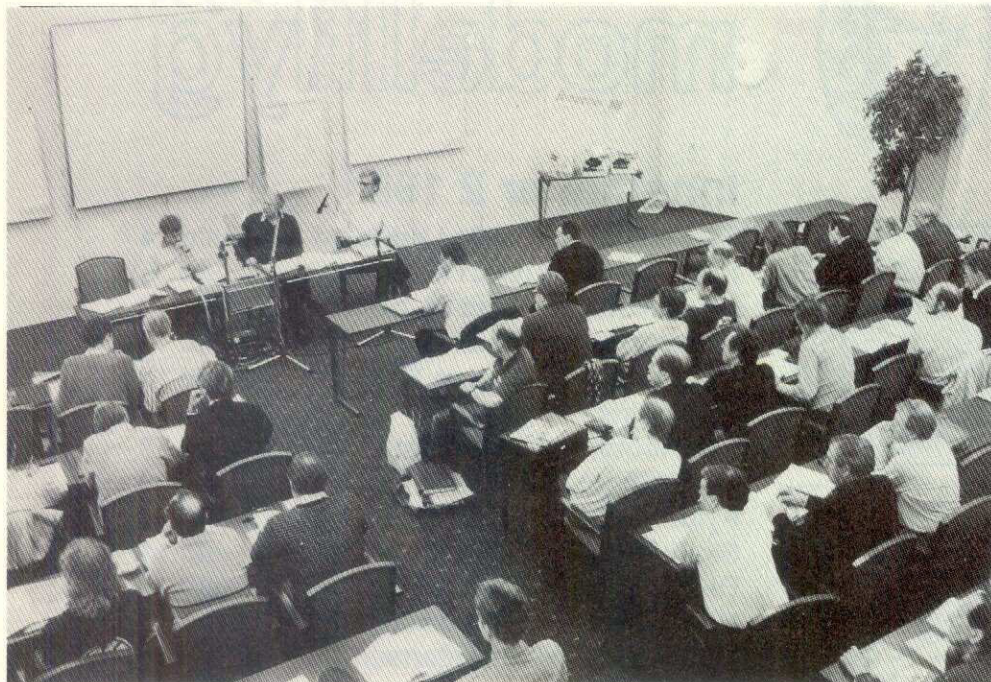
Vi borde se väsentligheter. Är det möjligt - och lämpligt - att forma en annan typ av förbundsmöten - med FRAMTIDEN som mål? En stor del av det många anser vara onödigt & påfrestande under mötet skulle kunna skjutas åt sidan.

Finns det en väg till ett slags "förnyelse" för oss? Framtiden är vår. Vi ska ta hand om den! Vi har konkurrens från andra aktiviteter. Vi får inte akterseglas av vår ambition att surra om oväsentligheter? SMFF har kvaliteter för framtiden! Att bjuda på!

Flyg i sommar - tävlar och söndagsflygare - där har vi nåt, som inte alla förstår.

Vi skall missionera! Skolflygkurserna är ett nytt - och bra - sätt att sälja modellflygets härligheter! Där har vi en grej, som handlar om framtiden! Kör hårt!

Stingwall

SMFF:s styrelse 1991

Ordf	Bengt-Erik Söderström
Vice ordf	Lennarth Larsson
Sekr	Kaj Skäre
Kassör	Johan Bagge
Ledamot	Gunnar Eriksson
Suppleant	Hanns Flyckt
Ordf PREK	Kent Johansson

FÖRBUNDSMÖTET

Sveriges Modellflygförbunds Förbundsstämma 1991 inleddes med en tyst minut till minne av avlidne styrelsemedlemmen Roland Ahlberg.

Ordförande Bengt-Erik Söderström, hälsade så alla välkomna till mötet. Närvaron av hedersmedlem Gunnar Kalén med fru Ingegärd liksom vår avhållna Ann Wahlberg underströks värtaligt. Så kunde man välja friflygentusiast Lennart Hansson till mötets klubbförare, Kaj Skäre till sekreterare samt ett gäng justeringsmän och rösträknare, dvs som det skall vara. Sen drog man igång mötet.

Det heter agenda!

Agendan - så heter numera det häfte man får sig tillsänt före mötet - hade man studerat noggrant. Många trodde mötet skulle gå snabbt. Agendan innehöll inget

kontroversiellt, även om motioner från Lidingö MK kom med visioner, som var så framtida, att anknytning till nutida verklighet icke bedömdes som möjlig. Visioner är tecken på framsynthet.

Föredragningslista tröskel

Så drogs det hela igång. Man snubblade direkt på föredragningslistan, där KA-frågor skulle in. Att fastställa agendans innehållsförteckning (det är föredragningslistan, det!) tog 55 minuter! Vi ägnade tid åt att avgöra, om mötet verkligen var utlysträtt.

Grenkonferenserna

Så hade vi grenflygkonferenser i friflyg, linflyg och radioflyg. Det ska vara så. Den Gamble tycker, att hela ordningen är lattjo. Om stadgarna tvingar oss att dona så här, tycker jag att stadgarna bör ändras. Varför inte börja med

grenkonferenserna, innan förbundsstyrelsen dras igång? Eller tvärtom! Endel delegater kanske bara finner förbundsstyrelsen - eller någon grenkonferens - intressant. Som psalmerna dras av vissa pratkvavar, börjar det kanske bli dags att delegaterna själva vill avgöra vad de vill delta i! Mycket som sades under mötet, borde varit osagt. En timme ägnades åt att ventilera SÄTTET att presentera den ekonomiska rapporten. Innehållet i den - det viktigaste - fick fem minuter!

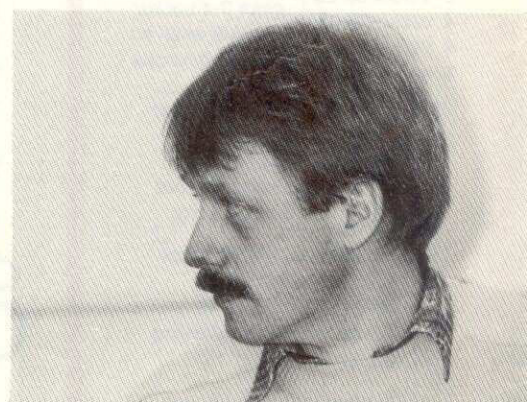
Två spalter eller grafiskt?

Utgifts- & inkomststat presenterades alltför kryptiskt, tyckte Lidingö MK:s Björn Hammar-skjöld, som ville ha en "enkel" uppställning i tre spalter - "in", "ut" och "kvar" liksom. Vi fick lära oss om äpplen, päron & bananer och risk för fruktkompott.

Johan Bagge förfäktade, att uppställningarna var gjorda enligt önskemål framförda vid ett tidigare förbundsstämma - allt var alltså gjort för att mötesdeltagarna lättare skulle förstå.

Turligt nog kunde Gunnar Kalén med torr, saklig precision stoppa blaj-flödet. "Vi får inte misstänkliggöra", betonade han. "Diagrampresentationen är gjord för att förenkla, ej för att misstänkliggöra. Vi skall vara tacksamma för att vi har folk som vill jobba.

Alla våra funktionärer är fortfarande aktiva modellflygare, vilket gör det svårare för dem - jämför tex fotboll, där de flesta funktionärer slutat med aktivt fotbollsspel", fortsatte han. Gunnar bör åläggas att närvara vid varje förbundsstämma - en garanti för att mötेशaverier förhindras - ingen skugga faller över ordf Hansson, men över vissa delegater.

Ovan t v: En bra möteslokal -
alltför högt till tak!

Mötesordförande Lennart
Hansson & t h SMFF-ordf
Bengt-Erik Söderström.

Nedan fr v: Mötesråddare
Gunnar Kalén, Bror Eimar,
Kaj Skäre stiger nu in efter
avgående Henning Andreas-
son (th) som SMFF-sekr.

Revisorsgaranti, eller hur?

Ett fåtal delegater krävde dock fullständig och rättvisade presentation av de ekonomiska detaljerna. Andra reagerade och hänvisade till att redovisningen inte bara godkänns av SMFF:s interna revisorer, utan också av den externa, auktoriserade revisorn. Då bör vi kunna lita på siffrorna och kassörens sätt att sköta ekonomin, och i stället ägna oss åt väsentligheter: framtidssyn och utveckling. Båda lägren kan sägas ha lika rätt. Men med rationellt tänkande blir det nog så att man föredrar och stöttar en "enkla" variant. Skulle vi inte kunna prova den positiva och vägvinande varianten någon gång?

Budget med ost & gigo!

Budgeten för 1991 gick igenom samma karusell: timsång harang om den grafiska & stilistiska presentationen i agendan, osthyvels- och gigo-principer - knappt ett ord om väsentligheter: hur satsar vi våra magra kronor till vettig verksamhet i vårt förbund?

Fortsättning nästa sida!

... med grenkonferenser

Grenkonferens radioflyg

Det var fel i listan över Stora Grabbar - fel poäng och ingen F4C-Bertil Carlsson där. Hanns Flyckt bad delegaterna förstå svårigheten att föra dessa listor, då många tävlingsresultat aldrig rapporteras in. Vi förstår!

Bo Sjöberg tycks ha tävlat för två klubbar, vilket heller inte är bra. Radioflyggrenens ekonomi är dålig, vilket framgick då inkomst- & utgiftsstat, balanser mm kom på tapeten. Det beror på underlåtenhet att betala in tävlingsavgifter & supporterresor. Så brakade den lös, palavern med Björn Hammarskjöld, Bengt Lindgren och Johan Bagge i huvudrollerna. Står manne klubbarna i alla lägen bakom sina delegaters sätt att agera? Gunnar Kalén dök upp i talarstolen. Skönt med sådana klippor! "Många talare är så jädrans 'duktiga' ..." inledde han, och hann både gjuta olja och pek-fingra. Ordningen återställd.

Einar Johnson bad om information om de åtgärder radiostyret avser införa för att bli effektivare. Han fick ingen.

Val av grenstyrelsen sköts på, då valberedare Einar J ville informera de föreslagna, nya funktionärerna om främst grenens ekonomi. De skulle ha rätt att ev. avböja inval! Rätt handlat!

Under Övriga frågor informerade B-E Söderström om frekvensfrågor o dyl. Johannes Raukala betonade vikten av att tävlings- och meetingarrangörer måste kontrollera, att deltagarna enbart använder godkända anläggningar. Vid utländsk representation vid tävling eller meeting skall man söka "tillfällig" dispens hos Televerket/Radio för utlänningarnas RC-anläggningar. En sån brukar beviljas utan problem.

Ordförande Christer Persson
Vice ordf Sven Bäckman
Sekreterare Magnus Östling
Repr UTB Hanns Flyckt
Repr PREK Anders Gustafsson

Grenkonferens friflyg

Härifrån noteras, att Stora Grabbar-listan inte var OK. Per Findahl, stor grabb, stod felaktigt placerad i listan.

Tävlingsresultat i verksamhetsberättelsen, tyckte någon var fel. För friflygare är tävlingar just "verksamhet" och skall vara med. Gunnar Ågren ville ha ännu mer av den varan, framförallt om juniorer. "Vi är ju ett ungdomsförbund". "Friflyg är en idrott och ingen jädrans hobbyverksamhet", lärde oss L-G Olofsson, och friflygentusiasterna Lennart Hansson mässade njutbart och lätt exalterat ur resultatlistorna.

Herrar friflygare Bror Eimar och Gunnar Ågren argumenterade väldigt om att grenarnas FAI-avgifter skulle belasta SMFF som helhet. FAI:s vicepresident Calle Sundstedt kom också till tals genom några rader, som Gunnar citerade. Genom en ekonomisk rockad med SMFF-budgeten, så blev det så, att alla SMFF-are tar sin del av de cirka 22.000:-, som FAI skall ha. Dessförinnan hade L-G och Gunnar Eriksson en liten skärmytsling om PR.

Man valde grenstyrelse, där nu Lennart "Floda" Flodström leder friflyggänget.

Under övriga frågor myntades uttrycket "gummi-distrikt", som främst dyker upp i samband med DM-tävlingar, där utomdistriktare bjuds in att delta. "Man ska inte få vidga en gräns bara för en FIC-flygare dyker uppnånstans!" sa någon. Och det är ju riktigt.

"DM är värdeöst, lägg ner DM! Så länge DM inte kan köras överallt. Dela landet i sex områden/distrikt. Ska DM få status, måste vi få större distrikt och fler tävlingsdeltagare på DM", var L-G:s recept. Han vet han!

Ordförande Lennart Flodström
Vice ordf Bror Eimar
Sekreterare Jan-Erik Andersson
Repr UTB Björn Hammarskjöld
Repr PREK L-G Olofsson

Grenkonferens linflyg

I linflyggrenens verksamhetsberättelse fann Björn Hammarskjöld dagens första felräkning på hela 1 krona. Där fanns också felaktigt resultatlista från VM: Hans Andersson flög F2C team med Johan Åhrling och inte med Gunnar Härne.

Ett par förslag från styrelsen fick OK, motioner ventilerades, innan kämpan Lars-Åke Andersson under ett laddat inlägg fick oss alla att inse, vad som är väsentligheter. Tack, Lars-Åke, och lycka till! Då inkomster & utgifter kom upp, så meddelade Hans A, att junior-VM i Sovjet förmodligen inte blir av. De 18.000:-, avsatta till denna tävling, ville han disponera om. En annan "hjärtesak" - en speciell stunt-satsning - borde gynnas med 5.000:-. Johan Bagge förklarade styrelsens syn på "öronmärkta" pengar, men stödde förslaget. Här kom linflyggrenens FAI-avgift in i sammanhanget och man beslöt behandla den under §17 i huvudförhandlingarna, där den gick samma positiva väg som för de andra grenarna. Hur räkneoperationen 18.000:- - 5.000:- + FAI-pengar slutligen löstes framgår förhoppningsvis av kommande justerat linflyggrenkonferensprotokoll. Magnus Östling "övrig-frågade" hur man kan tillåta linflyg utan ljuddämpare. Den ömma tan bemötte såväl Bengt Lindgren som Hans Andersson: "Vi följer FAI-reglerna och kan inte ha andra regler i Sverige.

Bengt-Erik Söderström avslutade vist med "Kommer inte vi modellflygare med regler, så kommer andra att fastställa regler för oss, vilket INTE är bättre! Vi ska delta i FAI-arbetet för att söka införa ljuddämpare".

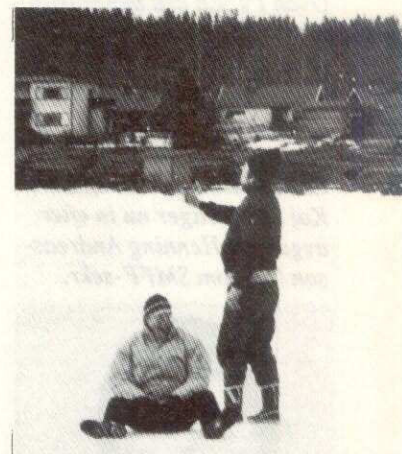
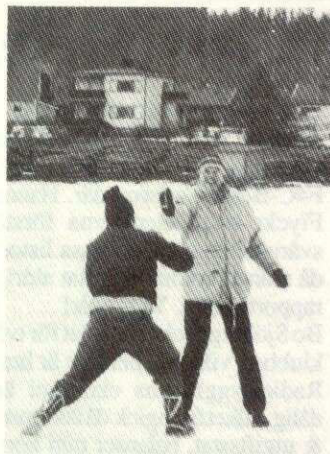
Ordförande Hans Andersson
Vice ordf Kjell Axtilius
Sekreterare Göran Olsson
Repr UTB B-E Fällgren
Repr PREK Gert Assermark

Och här är dungen, där göken gol,
små töser sprungo här
med bara fötter och trasig kjol
att plocka dungen bär,
och här var det skugga och här var sol
och här var det gott om nattviol,
den dungen är mig kär,
min barndom susar där.

Ur Gustaf Frödings
"strövtåg i hembygd".

Och här är mötet, där många gal,
små pojkar sprungo här
med luddig tanke och oklart tal,
att plocka poängens bär,
och här var skugga, ibland natt total
och här var det gott om suckars kval.
Det mötet ger mig besvär,
men min ungdom susar ännu där

Ur Sture Tingwalls
"strövtåg på möten"

Konferens "Skolflyg"

16-17 mars hade Utbildningsstyrelsen dragit ihop folk till en konferens med ämnet SKOLFLYG som huvudtema. 26 personer hade hörsammat inbjudan.

Presentation

Utbildningsstyrelsens representanter betonade, att målsättningen var, att de närvarande skulle enas om en eller flera utbildningsmodeller för skolflyg.

Gunnar Eriksson redogjorde för var han anser vara dagens problem: M-K-R-?-?-T.

I denna kryptiska "formel" är

M=Medlemsvärning

K=Kurser & byggverksamhet

R=RC-certifikat

T=Tävlingsverksamhet

De många frågetecknen står för var som kan finnas mellan RC-certert och tävlingsverksamhet.

Målinriktad aktivitet

Grunden i modellflyg är aktivitet. Men vi saknar i ofta en målinriktad aktivitet. Vi har ibland svårigheter att behålla medlemmarna. Vi har svårt att få dem att tävla eller åka på meetings.

Vi behöver förslag till självtränande program med märkestagningar. Vi måste få tävla mot oss själva för att utvecklas. Men inte på tävling mot sig själv. Radiostyrt motorflyg är nog den lättaste vägen att komma i luften. Sedan kan vi utvecklas till modellflygare i andra discipliner.

Dubbelkommando i linflyg

Bengt-Åke Fällgren visade hur man kan ordna med dubbelkommando i linflyg. Man har två uppsättningar med cirka 3 meter långa linor med var sitt handtag, som

sedan går till planet's ordinarie linor. Läraren och eleven kan då var för sig kontrollera modellen en i taget. Han visade också ett dubbelhandtag, där läraren och eleven har var sitt handtag hopkopplat med pinnar.

Linflygmodellen för nybörjaren skall helst vara stor och med stor motor, små utslag. Man kan lära sig grunderna på 2-3 tankar.

Grums-modellen

I Grums har man arbetat med flygskola på följande sätt: Varje lärare har högst 4-5 elever, eleverna har en personlig lärare. Man har en bokningslista, där två elever med lärare bokar plan och flygpass, precis som på en bilskola eller en flygskola. Detta ger ungefär timmes flygtid för varje elev per pass! Ha gärna flera lärare ute med var sitt plan samtidigt, så kan man utnyttja lokala aktivitetsstöd på flygningarna.

Man ser också till att det finns en mekaniker, som tar hand om planet mellan flygningarna. Lärarna skriver driftsrapporter och mekanikern åtgärdar till nästa pass. Målet för flygskolan är att eleverna erövrar RC-certifikatet.

Här bedriver man en synnerligen seriös verksamhet och man gör en ordentlig satsning på att lära nya medlemmar att flyga! Detta fann konferensdeltagarna vara en effektiv form för nyrekrytering. Säterklubben har lyckats med en annan sak. Man har där sökt ett utvecklingsbidrag och man har erhållit 15.000:- för 1991 med option på ytterligare två år om 12.000:- per år från allmänna arvsfonden via SUR.

RC-certifikat målet

Vi diskuterade så RC-certifikatet och hur vi skall kunna öka dess status. Det framkom, att många klubbar redan har infört, att man inte får flyga på klubbfältet utan eget RC-certifikat - eller att någon med cert står bredvid. I framtiden ser vi gärna, att man vid tävlingar och meetings har krav på certifikat för att få deltaga utan övervakning. Den som utan certifikat kommer till ett meeting, borde kunna ha möjlighet att avlägga proven för detta på platsen.

Praktisk demonstration

Deltagarna förflyttade sig så till

Förbundsmötet ...

Visionären Björn Hammarskjöld ville bygga upp ett reservkapital på 1.800.000:- som kunde ge 180.000:- i årlig ränteavkastning. Bra idé. Men långt ifrån SMFF:s pekuniära verklighet! Björn ville

också ha bort verksamhetsbidraget till klubbarna, som "snarare minskar tillväxten än ökar den". Ett reviderat budgetförslag godkändes till slut.

Svårigheter finns

Det är svårt att föra en "Stora

Grabbar"-lista rätt. Man får inte in tävlingsresultat, men grenarna bör ställa hårdare krav.

Lika svårt tycks det vara att få fram om funktionärerna är föremål för fyllnadsval, omval eller nyval. Vid varje namn i agendan kunde man skriva in mandat-

perioden, så behöver inte problemen lösas under mötet. Om vi har för avsikt att lägga 70% av mötestiden på s k formalia bör vi se till att åtminstone de "enkla" frågorna löper utan friktion. Deltagarlista och namnskyltar efterlyste man vid 1990 års möte.

Dalälvens is för att prova på skolflyg i olika skepnader. Utbildningsstyrelsen ordf Ingemar Holmberg blev förste man ut att prova på lin-skolflyg med Bengt-Åke Fällgren som instruktör. Ingemar fick snart konstatera, att linflyg går runt, och han avslutade vinglades och intog markläge snurrandes, sedan Bengt-Åke ingripit.

Björn Hammarskjöld var nästa att prova. Efter några varv var den kraschsäkra (enl Fällgren) modellen kraschad!

RC-skolflygning med dubbelkommando visades av Sätters RFK och Hudiksvalls MFK.

Middag och diskussioner långt in på natten avslutade första dagen. Nästa dag inleddes grupparbeten om uppläggning av en flygskola och hur den skall bedrivas. Efter det att grupperna presenterat sina resultat gjordes en sammanställning av vad som bör vara en framkomlig väg. Vi var rörande överens om att organiserad flygskolning är det hittills bästa sättet att rekrytera nya medlemmar. Flygdagar och utställningar är viktiga för att göra oss kända och höja vår status, men de ger oftast få nya medlemmar.

Vad vill vi?

Vi skall organisera flygskolor på samma professionella sätt som sportflyget. Vi måste göra jobbet som vilken annan flygskola som helst.

Vi skall börja lära eleverna att FLYGA och sedan kommer både teori, säkerhetskunskaper och byggande. Börjar en fallskärms-hoppare med att sy sin egen fallskärm, innan det är dags för

premiärhoppet? Nej, man börjar med dubbelhoppande!

Det är synnerligen viktigt, att vi har en väl organiserad flygskola med seriösa klubbar och lärare. Läraren bör vara en god pedagog, vara inspirerande, ge mycket beröm, vara en förebild och upprätthålla en god disciplin. Det är viktigare att vara en utmärkt pedagog än en utmärkt flygare! Flyga skall eleven göra, men läraren skall hjälpa eleven ur trassliga situationer.

Rekrytera mera!

Det går att lyckas bättre med rekrytering av ungdomar än vad vi i Förbundet har lyckats med hittills. Men det kräver att de enskilda klubbarna beslutar sig för att göra det. Och Flygskola som beskrivit ovan ser idag ut att vara den mest framkomliga vägen för att öka vårt medlemsantal i klubbarna.

Även en förälder i Säter, som råkade komma förbi, sade att hans son, 13 år, var "görförtjust" i modellflyg. Han ansåg att det var mycket viktigt med en seriös flygskola. Fungerar det bra kan han tänka sig att hjälpa till med flygplan och annat. Han ansåg också, att om man har barn i klubbverksamhet skall man försöka engagera föräldrarna som ledare.

Lämplig skolflyg-modell

Man diskuterade hur olika flygplansmodeller bör se ut för att vara bra skolplan.

- FRIFLYGET behöver en liten snabbyggt modell, för att nybörjarna snabbt skall bli "luftburna". Därefter är det dags för större, typ F1-modeller. Sä-

kerligen finns det flera, som både bygger och tävlar, som har någon modell "över" och som skulle kunna avyttra den - eller donera den till en, som vill förkovra sig ytterligare.

- På LINSIDAN finns redan en vettig modell, Linus. Den fungerar bra och är ganska lättbyggd. Även på linsidan behöver man ha flyglärare och dubbelkommando.
- En nybörjar/skolmodell inom RADIOFLYGET bör ha bortåt 160-180 cm spännvidd, korda minst 25 cm, samt med skevroder. Minst en .40-motor. Och en kropp, som rymmer alla typer av radioutrustning. Det spelar ingen roll om klubben bygger den (typ stickor & strån) eller drar nytta av en EZ-variant - eller rent av köper en färdigbyggd modell. Den skall flyga sakta och bra och synas även på långt håll. Med motorresurserna kan den ta sig ur knepiga situationer.

Matfors Modellflygskola

Arvid Holmbom berättade om den flygskola man bedrivit några år. En flygskola skall vara seriöst inriktad och schemalagd. Man har bedrivit skolflyg under 14 veckor med 2 kvällar i veckan. Det resulterade i 10 duktiga flygare.

Till detta har man haft 15 timmars teoriutbildning i studiecirkelform. Nu under vårvintern ägnar sig eleverna åt att installera radio och motor i sina egna modeller. Som nybörjare kan man köpa ett begagnat plan, köpa en EZ-modell eller bygga själv. Det är kundandet och intresset som skall avgöra vad man köper.

Matfors-modellen

- kursuppläggning

1. Lärelevorna att flyga på ett säkert sätt.
2. Lärelevorna att det finns lagar och förordningar - säkerhetsbestämmelser som har sina ursprung hos FAI, SMFF, Luftfartsverket, lokala klubben och sunt förnuft.
3. Lärelevorna att installera radio och motor på ett säkert sätt.
4. Marknadsföring
  - a. Skolorna kan ta in föreningslivet i skolorna. Be att få komma!
  - b. Annonsera i lokalpressen - skriv egna artiklar.

Arvid redogjorde vad det kostar att börja med flygskola. Två flygplan (de använder Ultimate, en amerikansk modell), motorer, radio med dubbelkommando, mekbox mm kostar inledningsvis cirka 15.000:- Ofta kan man skriva av detta belopp på 2-3 år. Sök finna alternativa finansieringsformer! (Sponsring?) Kostnad för eleven blir omkring 15 kronor per lektion om 10-15 minuter. Omkring 20-30 lektioner krävs, så det blir totalt omkring 300-500:-.

Organisera flygskola!

Avslutningsvis enades alla närvarande konferensdeltagare, att det är dags att åka hem och organisera FLYGSKOLA och lägga upp ett seriöst program för flygträning, teori med säkerhetsfrågor!

Björn Hammarskjöld
Friflygrepresentant
i Utbildningsstyrelsen
Foto: Magnus Östling

Glädjande utbildning!

Det fanns mycket positivt att notera från förbundsmötet. Andra mötesdagen kunde man skönja en samling kring utbildningsfrågor.

Samtliga grenar var villiga att stötta - personellt och ekonomiskt

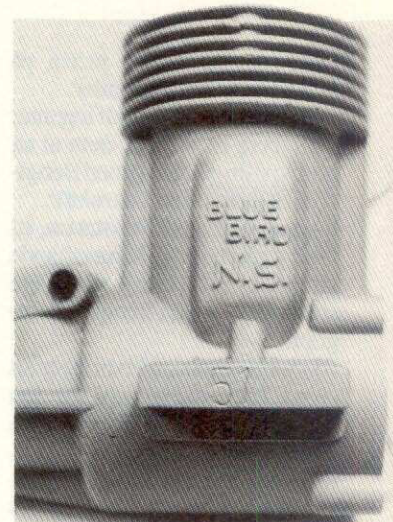
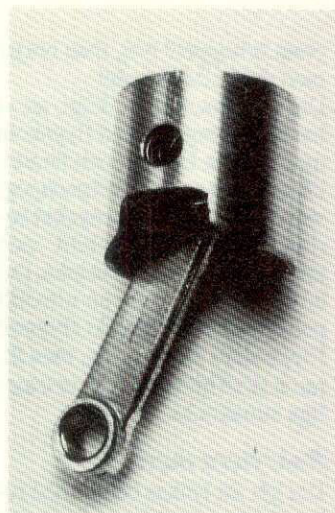
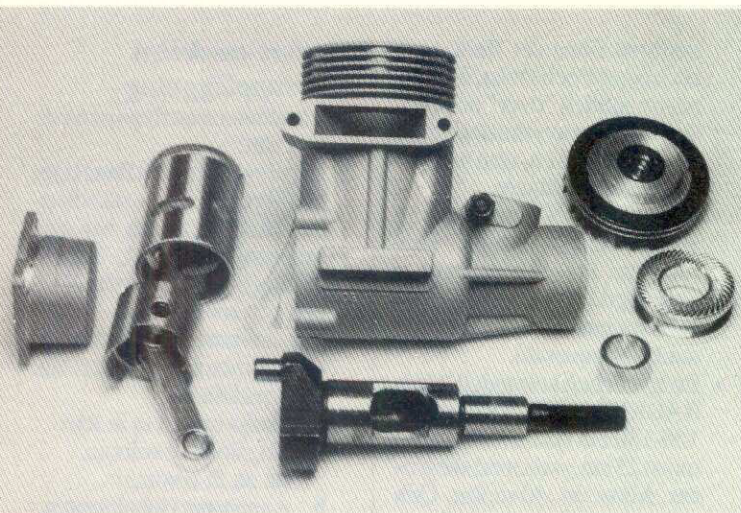
- den utbildningsstyrelse, som hunnit visa lejonklorna med bl a den skolflyg-konferens man nu kunde rapportera om. Bror Eimar flaggade för utökat samarbete friflyggrenen-utbildningsstyrelsen. Ingemar Holmbergs sträckte välkomnande ut sin hand till

samtliga grenar, vars tre Utb-representanter nu får kanalisera krav och önskemål till en aktiv utbildningsstyrelse. FAI-bidragets fördelning på grenarna spikades. Det känns riktigt. Det är inte bara tävlande modell-flygare, som har nytta av FAI-

Fr v: Lidingö's Björn Hammarskjöld ställde frågor - till Johan Bagge - och deras prat tröttade synbarligen en del: Kaj "Radiodoktor" Johansson tar sig för pannan och Lars-G intar ryggläge; Gunnar Ågren hälsar från Calle Sundstedt, Hanns Flyckt visar god mikrofonteknik och Ingemar "Utbildningen" Holmberg kunde njuta av berömmade kommentarer.

tillhörigheten - även en liten söndagsflygare mår väl av det. Mycket talar för att vi kommer att få uppleva ett gemensamt SM-arrangemang 1992. En tänkbar plats kunde vara F16, som fyller

Fortsättning nästa sida!

Stor motor, liten förpackning - Blue Bird 51 ABC RC

Det här är en motorstorlek som nog kommer att glädja många. Blue bird 51 är nämligen en 51:a (8,2 cm²) dold i ett 40-skal.

Vi testade Blue Bird 40 i Modellflygnytt nr 5/1990 och fann att det var en utmärkt motor till ett alldeles utmärkt pris. Den här BB 51:an är i stort sett en identisk motor - till det yttre är det omöjligt att se någon skillnad (förutom de små siffrorna, som anger motorstorleken på ena motorfästet). På insidan däremot skiljer sig - förklarligt nog - de båda motorerna, främst avseende cylindereinheit och vevstake. Cylindern är av ABC-typ, där 40-motorn hade en AAC-"cylle" i stället. Varför man valt mässing som foderämne till den större

motorn och aluminium till den mindre kan jag inte se någon direkt förklaring till. Kanske är det experimentlusta? Aluminiumfoder blir naturligtvis lättare men det spelar naturligtvis ingen roll i dessa sammanhang. Däremot så gör man alu-fodren tjockare än motsvarande i mässing och då kan man använda sig av identiskt lika vevhus för två olika motorstorlekar, under förutsättning att skillnaden inte är för stor. BB 51 har en borming av 26 mm i vevhuset, för att rymma cylindern, vilket är identiskt med bormingen i BB 40.

En vevhusstorlek till två olika motorstorlekar är nog förklaringen till valet av olika fodermaterial till dessa båda motorer - klart smart!

Både mässing (ABC) och aluminium (AAC) fungerar utmärkt som fodermaterial om respektive tillverkningsprocess har varit korrekt. Krom på mässing ger mycket sällan problem. Däremot har vi sett flera fall av cylindrar, där nickel har släppt från mässingsytan. En kemisk förnickling ger en mycket hård yta, kanske för hård, och den kan flagna av vid cylinderns värmeexpansion resp -kontraktion.

Blue Bird 51 är en klart "smutt" konstruktion med lite extra prestanda, men till en 40-motors storlek. Det är ju aldrig fel med lite extra "vrid" för att kunna svinga en lite större propeller eller ha lite extra kraft i reserv. Allt detta erbjuder BB 51 till ett bra pris och minimal storlek.

Topplocket

Topplocket är stiltigt svartmålat för maximal värmeavledning. Det har också två dekorrränder runt om. Topplocket är likadant som på 40-motorn, men med en tunn aluminiumring på krymptrunt om klämkantens ytterperiferi för att passa 51:ans större cylinderborr.

Vevhus

Då de båda motorena BB 40 och BB 51 har identiska vevhus är det endast siffrorna för respektive motorstorlek, stämplat på motorfästet som skiljer. Vevhuset är fint och porfritt gjutet i aluminium samt därefter maskinbearbetat. Det har ingen separat frontbox, utan den är gjuten i ett stycke med vevhuset - en klar fördel ur alla synvinklar. Vi har aldrig fattat vitsen med separat frontbox. Baklocket räcker gott för att demontera en motor. I en del fall - bland annat med kolvringsmotorer kan man behöva ett hål i vevhuset för att få ut kolvbulten, men det bereder sällan några större bekymmer.

Förbundsmötet

50 år då - och SMFF 35 år! Där kan SMFF göra en massiv manifestation - utåtriktad PR!

Stora grabbar & tack!

Vid en trevlig ceremoni innan

lördagskvällen bankett samlades man i konferenslokalen. Där avtackades avgående sekreterare Henning Andreasson med standar. Fanfarer ljöd också för årets Stora Grabbar: Friflygarna Per Findahl, Gunnar Ågren, Lennart Hansson, Gunnar Holm och Lars-Göran Olofsson, linflygare Gun-

nar Härne samt RC-sidans lirare Nils Hollman, som samlade 42 p 1989 och 1990 6 p - allt efter spektakulära helikopterrekord!

Ord från djupa skogar!

Jan-Ivar Lidström brukar komma med tänkvärda inlägg sist bland de övriga frågorna. Så även i år.

"Jag har varit med om två förbundsmöten och måste fråga vad vi egentligen sysslar med här! Till Ingemar Holmberg vill jag dock säga: jobba på. Det är bra! Till Sture T: jobba på med Modellflygnytt. Det är bra! Sen har jag ett förslag. Lägg nästa förbundsmöte under tre dagar.

Blue Bird 51 ABC RC

Encylindrig tvåtaktsmotor med ABC-cylinder och vevaxel i dubbla kullager. Portionerande förgasare av tvånålsmodell. Vändspolning med boostport.

Slaglängd	20,0 mm
Cylinderdiameter	22,4 mm
Slagvolym	8,2 cm ³
Slag/borr-förhållande	0,89
Pris (motor + ljuddämpare)	775:-
Pris (pipa + alla nödvändiga detaljer)	350:-

Varvtalstabell Med ljuddämpare & 80/20-soppa

Trä	Rew Up EW ("bautabreda" blad!)	10 x 6	12.100
Plast	Master Airscrew	11 x 6	12.000
Trä	DW	12 x 6	11.000

Förgasaren är festsatt på det numera så vanliga sättet: den kläms fast på förgasarhalsens periferi. Detta är ett bra sätt och mycket bättre än den fordom så vanliga metoden att fästa förgasaren med skruvar.

Små kanaler

De gjutna kanalerna i vevhuset som förser cylindern med förbränningsgaser matchar inte fodrets portar helt, men det är inte ovanligt att en del fabrikanter har för små kanaler. Det beror inte på slarv, utan på gjutmetoden. Den gjutform som formar det inre av vevhuset måste ju vara så utformad, att den lätt går att avlägsna och då är det inte alltid det passar helt överens med fodrets portar. Nu spelar detta inte en så stor roll, som man skulle kunna tro. Ett par hundra varv som mest och det har ju ingen som helst betydelse för en sportmotor.

Vevhus och kullager

Vevaxeln är lika 40-motorns, dvs 15 mm Ø och med en gaspassage på 11 mm. vevtappen är 5,5 mm och gängen 1/4-28.

Vevaxeln öppnar 27° efter nedre dödläget och stänger 37° efter övre dödläget för en total öppningstid av 190°.

Frontlagret, som axeln snurrar i, är ett permanentmört spårlager med måtten 22,5 x 9,5 x 7 mm. det är tätat i båda ändar. Det stora bakre lagret har måtten 27,5 x 15 x 7 mm och är tätat bakåt. Båda lagren är av japansk fabrikat.

Cylindrenhet och vevstake

Cylindern är av ABC-typ och med vändspolning för effektiv gasfyllning. Fodret är 1,8 mm tjockt (att jämföra med 40:ans 2,35 mm tjocka fodervägg), med en 2,1 mm tjock monteringsfläns upptill. Avgasporten har måtten 17 x 6 mm och håller öppet 153°, vilket gör att motorn skulle svara positivt på en pipa, men "blow-down" var bara 14°, vilket är något lite för fullt utnyttjande vid pip-användning. Boostporten är en allen - en mycket kraftigt uppåtriktad en med måtten 10 x 6 mm.

Kolven är tillverkad i porös alu/kisellegering. Kolvmanteln har två tjocklekar - över kolvbulten är den 2,3 mm och under kolvbulten 1 mm. Kolvbulten själv är 5 mm samt låst med ett tråg-G i ena ändan och med ett stopp i den andra.

Vevstaken är gjuten i aluminium samt bronsbussad i storändan. Ett oljehål i vardera ändan.

Förgasaren

Förgasaren är av portionerande tvånålstyp. Huset är av aluminium och trottelt-trumman av stål. Förgasarhålet är 8 mm, vilket ger en öppningsarea av 50 mm². Nålen är av OS-modell, tätad med en O-ring, vilket fungerar oklanderligt.

Ljuddämparen

Här handlar det om en tvådelad ljuddämpare, vilket gör att avgasröret kan riktas åt önskat håll. Men det bästa är att avgasröret är så långt att det är mycket enkelt att fästa en förlängning på det. Ljuddämparen är av enkel ex-

pansionskammarmodell. Den vägen 85 g, rymmer 80 cm³ och har ett utloppshål på 7,5 mm eller 44 mm².

Eftersom ljuddämparen till denna motor är lika den till 40-motorn, så har den samma för och nackdelar. Till det positiva hör att dämparen stjälar mycket lite effekt. Men den är bullrig och det är den stora nackdelen. Nåväl, nu finns det billiga pipor till motorn, som importören säljer. Det kan vara ett gott alternativ till många modeller. Vi tycker att en pipa är att föredra i de flesta fall, då de såväl höjer effekten som sänker ljudnivån.

Testflygning

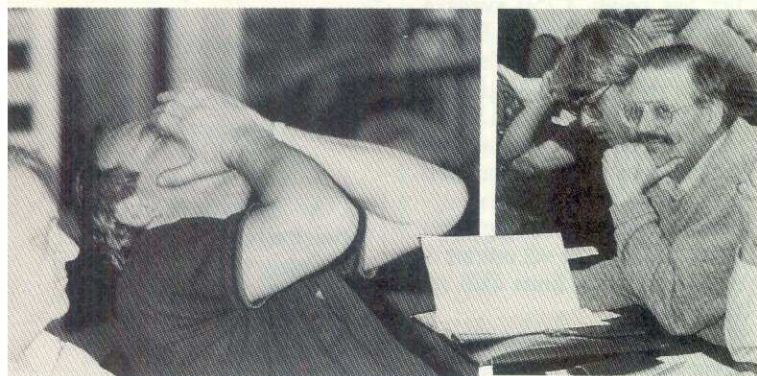
Motorn är mycket lättstartad när den är kall. Men som de flesta andra, något trög, när den är varm. Som framgår av varvtalstabellen så svingar Blue Bird 51 såväl 11- som 12-tumspropellrar med stor auktoritet. Tomgångsvarvet är stabilt till gott och väl under 3000 v/min. Däremot är inte mellanregistret helt linjärt. Förmodligen p g a den tvåra och kantiga tomgångsnålen. Detta kan man säkert rätta till genom att fasa av andra nålen (tomgångsnålen) någon tiendels millimeter med en fil om man nu nödvändigtvis vill. (OBS detta får enbart göras av en person som till 100% vet hur man gör!) Men för en vanlig sportflygning är det helt onödigt. Den medföljande ljuddämparen är helt okay, men något "bråddåll", som vi säger i norra Bohuslän, dvs den är något ljudlig.

MEN. Till motorn kan man köpa en fantastisk fin högkvalitetspipa för det mycket facila priset av kronor 350:- Denna pipa rekommenderar jag varmt till såväl Blue Bird-motorer som till andra motorer. Den är billig, bra och komplett med alla tillbehör av mycket hög kvalitet. Pipan är av Hatorimodell och är på pricken lik den pipa, som vi testade i förra numret av Modellflygnytt, dvs Hanno Special.

Motorn hade inga konstiga hyss för sig under testen, utan gick stadigt och fint helt tiden. det bifogade stiftet, förmodligen en OS 8:a överlevde den dryga tiammans testande. Motorn befanns vara i ett oklanderligt skick efter sista körningen.

Text & foto: Conny Åquist

Importör:
RCM Hobby & Fritid
Box 9, 332 00 Gislaved,
0371-111 50 (1630-2000)

Fr v: Glada "Stora Grabbar": Nils Hollman; ett glatt friflyg-gång Gunnar Holm, Gunnar Ågren, Lennart Hansson & L-G Olofsson; I pauserna visade Waldemar Schubert/Swedcon sina helmetallbyggsatser. Gunnar PREK lottade ut diverse, bl a dubbelkommando-anläggning, skänkt av Hobbyborgen; Tjälle & Hanns F lider och så Jan-Ivar, slut-ordare!

Ägna första dagens förmiddag åt det skitsnack, som alltid tydligen måste förekomma. Då ska vi prata skit, prata av oss! På eftermiddagen lär vi oss mötesteknik och väsentligheter. Sedan kan vi klara av Förbundsmötet på RÄTT sätt under de följande två dagarna - och sjutton vet, om det då inte

skulle räcka med en dag! Jan-Ivar lyckades sammanfatta mångas uppfattning om 1991 års förbundsmöte. Många väsentligheter blev sagda och åtgärdade - dock garnerade med alltför mycket av verbal aerobatik i missriktad formalistisk anda och ambition! Tid och plats för nästa för-

bundsmöte kunde inte fastställas och förslag om att tidigarelägga det till februari gick inte igenom!

Nu börjar vi jobba med Modellflyg igen!

Den Gamble Redaktören
noterat med kamera och penna

X En ny konsumentlag!

Det kan komma en ny sk konsumentlag. Det måste väl vara bra. Vi modellflygare är ju konsumenter. Vi köper radioanläggningar, motorer, byggsatser, tillbehör, bränsle och mycket annat. Rejåla konsumenter är vi alltså! Då måste det vara bra med en ny konsumentlag. För det kan väl inte vara så, att man ändrar nånting till det sämre? Vi litar på våra politiker? Jovisst! Eller?

En ny, svensk konsumentlag bygger på motsvarande lagar, som EG har spikat. Men - vi är ju svenskar, som vet bäst - och inte kan vi väl anta lagar, som andra länder finner OK?!

Får vi den lagen i Sverige, så kommer den att omfatta sk "utvecklingsskador". Med det menar man skador, som beror på säkerhetsbrister, som inte ens den främsta vetenskapliga expertisen kan/kunde förutse vid den tidpunkt tillverkningen av den specifika produkten sattes i gång.

Dessutom innehåller det svenska lagförslaget inte några bestämmelser om självrisk, ej heller något "tak" för eventuella skadeståndsanspråk.

Vidare kommer den svenska konsumentlagen att spika en längsta preskriptionstid vid personskada på 25 år!

Bra, va!

Det låter väl bra! För oss modellflygande konsumenter! Eller?

En klurig klevi

Tänk om nu den gamble redaktören i år skulle gå igång och tillverka, säg en klurig klevi-grej, som många finner bra. Klevisen blir populär. Han säljer massvis av dem. Trevligt!

Så en dag år 2005 - om 16 år! - flyger plötsligt en snygg Taxi 5000 (dom heter väl så på 2000-talet!) rätt ner i en bil, som kör in i en stolpe, som faller över en elledning, som får Sveriges största bilfabrik att ta eld. Allt brinner upp, men modellen kan man hitta någorlunda felfri. Skador på vingen. Propellern har tappat ett blad. Inget mer. Men så plötsligt ser man, att den gamble redaktörens klevi till höjdrodret gått i två delar. Man finner att han lött ihop de två delarna så, att det blev en typ av kall-lödning. Redaktören hade väl "slarvat" eller också var tennet inte riktigt OK. Sânt kan ju hända den bästa.

Men så får modellflygaren plötsligt krav från den stora bilfabriken. Det var ju han, som orsakade

olyckan. Bilföraren kommer med krav. Taxin flög ju in i hans bil, så att han körde på stolpen. Elverket kommer med krav. Stolpen kröktes, trådar gick av. Modellflygaren kommer med krav. Hade hans klevi inte gått i två bitar hade ingenting hänt!

Så sitter plötsligt den gamble redaktören med skadeståndskrav på flera miljoner kronor. Han får försöka sig på en avbetalningsplan av den knepigare sorten. Han är ju nära 60 bast!

Sina klevisar sålde han för 2:50/styck, för han hade aldrig räknat med skadeståndskrav i den här storleksordningen.

Han kunde ha tagit en försäkring för att se till att han inte råkade illa ut på grund av den nya svenska konsumentlagen. Den försäkringen hade gjort att hans fina klevisar hade kostat 65:-/styck. För det är ju produkten, som skall bära sina kostnader. Då hade ingen köpt dem.

Vad betyder nu det här?

Jo, allt som säljs i Sverige kan komma att "lyda" under den nya svenska konsumentlagen, som kan göra tillverkaren/importören/säljaren ansvarig på precis det sätt, som jag här har beskrivit.

Det innebär, att dessa hårdare regler, som innebär - i och för sig - ett striktare konsumentskydd, säkerligen kommer att stjälpa mer än hjälpa.

Försäkringar!

För importören av RC-anläggningar måste ju gardera sig med en bra försäkring. Vad kan inte en RC-anläggning orsaka, om det vill sig illa? Den försäkringen måste vi konsumenter räkna med att få betala en bit av, då vi köper en RC-anläggning. 12.000 spänn för en tvåkanalare kan det bli, för försäkringar är inte billiga. I synnerhet, som de i värsta fall måste täcka eventuella skadestånd på flera miljoner kronor. En propeller för - idag - runt 20:- kan tappa ett blad. Det lossnade bladet kan orsaka synskador och om oturen är framme rent av dödsfall. Propellertillverkaren/importören/säljaren måste alltså gardera sig med en rejäl försäkring. Det gör han säkert. Och vi konsumenter får därefter betala 182:50 för samma propeller.

Har vi råd med ett så bra konsumentskydd, att vi inte har råd att fortsätta med vår härliga sport?

Den gamble Redaktören

I huvudet på den gamble Redaktören!

X Det går rykten på stan!

Det går rykten på stan. Det finns skäl att slå sig ner och fundera. Det sägs, att det sålts RC-anläggningar, som inte är godkända av Televerket. Är det ryktet sant, så är det betydligt allvarigare än vad man kan tro till en början.

Dom kan beslagta den!

Är inte en RC-anläggning godkänd, så kan "anstaltsklädda" (för att låna från Lasse O'Månsson) Televerkare beslagta allt i den vägen, som saknar den i lag fastställda godkännandetiketten.

De kommer också att kunna ta anläggningar, som inte har RÄTT etikett på sig. Man kan plocka dessa olagliga radiostyrningsgrejer från hyllor i hobbyaffärer, från lager och andra ställen.

RC-anläggningar, som inte är godkända av Televerket får inte tas in i landet. De får inte finnas här. Så enkelt är det. Så enkel borde faktiskt också verkligheten få vara. Men det är den inte.

Det är så, att om jag står på mitt hemmafält och radioflyger med en anläggning, som inte är godkänd, så kan lagens långa, håriga arm sno apparaten ifrån mig - utan diskussion, utan pardon. För den får ju inte finnas här i landet, om den inte är godkänd. Då får den inte heller finnas i händerna på en liten gube, som halvtaskit styr en Taxi genom lärkkvittrande skyar.

Får jag tillbaks pengarna?

Jag har betalt 3.750 svenska Gustaf för den plus porto. Får jag tillbaks mina pengar? Vem ersätter mej? Televerket går förvisso med vinst, men den är inte till för att betala olagliga anläggningar, som man plockar från brottslingar typ den Taxi-styrande redaktören. Men jag har ju betalt den och har väl rätt att få ersättning? Här finns skäl att fundera.

Kan jag gå till affären, där jag köpte min anläggning och be att få pengarna tillbaks? Jag tror inte, att "Nickes Hobby" i Gammtjärn vill betala tillbaks några pengar. "Det är ju inte mitt fel", säger Nicke. Och det har han rätt i. Men han har ju sålt den till mej. Och jag förutsätter, att det man säljer, det får jag också köpa. Det jag får köpa, bör väl för höge Farao

uppfylla alla de krav som ställs på produkten? Men skall jag som RC-styrkonsument vara den, som skall kolla allt?

Vad säger försäkringen?

Och förresten! Om det blir en olycka, som blir en försäkringsfråga, är då försäkringsbolaget lika villigt att betala, då de får veta, att vid olyckan användes EN ICKE godkänd RC-anläggning?

Vem får sätta på?

Godkännandelappen skall icke kunna lossna och texten inte utplånas. Läsandes flyglinjer i ett hobbyblad kan man få för sig, att det bara är att sätta på en egen etikett, på en enligt listan "godkänd" anläggning. "Har den lossnat eller har Du köpt en begagnad utan skylt", så kolla bara i listan och anteckna numret!"

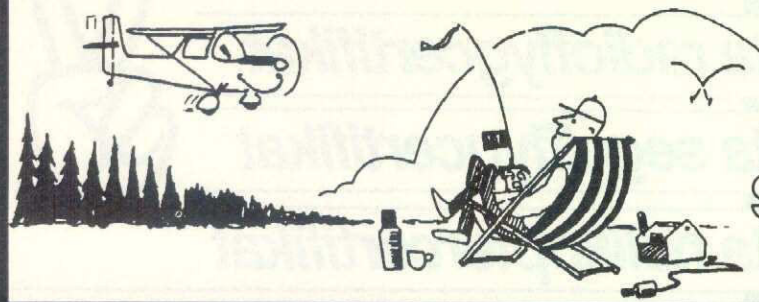
Så enkelt är det inte. En beg. Swafuta X-18 utan lapp kan vara egenimporterad och inget säger att den till 100% liknar den i Sverige godkända Swafuta X-18! Om något skiljer, så KAN den bara inte vara godkänd och skall tåmjutasan inte heller ha någon godkännande-lapp på sig. ELLER HUR! Denna välsignade lapp ska väl bara IMPORTÖREN få sätta dit!

Köp ALDRIG en beg radio utan godkännandelapp! Inget säger att den är godkänd, bara för att den har samma beteckning som en godkänd anläggning!

Man får inte sätta på hur som helst - ej heller skriva vad som helst! Det skall bli mycket intressant att se slutet på den här historien!

Den gamble Redaktören

PS. Om jag köper en sk trådlös telefon i utlandet och tar in den i Sverige, så är Tullens folk beredda att beslagta den, om den inte har Televerkets godkännande. Någon ersättning kan jag inte räkna med! Köper jag en RC-anläggning i utlandet, så är Tullens grabbar lika inställda på att plocka den av mej, om den inte har regelrätt godkännandetikett. Och det kan den aldrig ha, om den är inköpt i utlandet! Samma visa här alltså! DS

MODELL SPORT FLYGARE

Besvikelsen är stor!

I Förbundsmötes-agendan finns bl a en verksamhetsberättelse, som berättar om det gångna årets verksamhet inom SMFF och alla dess olika grenar. Där får man veta, att vi hade 8.584 registrerade medlemmar. Tävlrar gör 298 st. Resten bör då alltså vara sk "söndagsflygare" - hela 8.286 st. Dessa borde ha fyllt den här spalten med

tips och annat, som skall göra det än mer trevligt för den stora "modellflygallmänheten", dvs söndagsflygarna.

Så när som de införda bidragen (Från Floda bl a) håller alla dessa söndagsflygare inne med sina idéer och tips. För nog finns det väl tips att ge - eller finns bara önskemål, att andra skall vara

idérika och sprudlande? För min egen del har jag sedan förra numret av Modellflygnytt deltagit i Utbildningsstyrelsens "Dubbelkommando-kursen" i Säter. Många fina tips kom där fram och jag kommer att informera klubbarna om bl a "Modellflygskola RC" i nästa månads-meddelande-utskick. Beträffande

kvinnliga RC-certifikatinnehavare kan jag tala om, att redan 1988 avlade Eve Håkansson i Acroflyers proven för sitt RC-cert. Huruvida detta var det allra första vet jag inte säkert, då de som togs innan själva certkampanjen startade 1988-1989 inte har rapporterats till mig.

Gunnar Eriksson

4006/81	Multiplex 27S modul	TX 27
4007/81	Multiplex 35S modul	TX35
4008/81	Multiplex 40S modul	TX40
4080/82	Multiplex Profi 2000 kodare	TX27, 35, 40
4045/83	Multiplex Combi SP Plus kodare	TX 27, 35, 40
2014/85	Multiplex Profi FMS modul 27S	TX 27
2015/85	Multiplex Royal MC FMS modul 35S	TX 35
2016/85	Multiplex Royal MC FMS modul 40S	TX 40
2017/85	Futaba FP-T7 FGH	RX 27
2057/85	Futaba FP-R102H	TX 35
2058/85	Futaba FP-R105TP	RX 35
2059/85	Futaba FP-4NLG	TX 27
2060/85	Futaba FP-6NLK	TX 35
2062/85	Graupner D4SSM 27	TX 27
2063/85	Graupner D4SSM 40	TX 40
2064/85	Graupner T6014	TX 35
2086/85	Sanwa FM6 Conquest	TX 35
2141/85	Futaba FP-T4NLG	TX 35
2153/85	JR Beat 2 Alpina	TX 27
2154/85	Futaba FP-5NLH	TX 35
2160/85	Sanwa Module 7PS/HS	TX 35
2161/85	Sanwa DASH R2/S2	TX 27
2162/85	Sanwa DASH R3/S3	TX 27

2016/86	Sanwa SRC 5297 RS	RX 40
2028/86	JR NET-N128F	TX 35
2043/86	ACOMS AW-27	TX 27
2068/86	HiTec Challenger 250 (HP-2TS-STD)	TX 27
2086/86	HiTec 250 (HPT-02A/HTA-01)	RX 27
2104/86	JR NER-722X	RX 27
2108/86	Robbe CM-REX SYS T812	TX 35
2109/86	Robbe PCMS R9	RX 35
2110/86	Futaba FP-T2NBFR	TX 27
2111/86	Futaba FP-R102GF	RX 27
2122/86	Sanwa STAC MARK II	TX 27
2123/86	Sanwa STAC 4WD	TX 27
2124/86	Kyosho PULSAR EXP 2001	TX 27
2125/86	Kyosho PULSAR KR-2M	RX 27

2010/87	JR NET-S127H	TX 35
2047/87	HiTec Challenger 720	TX 35
2048/87	HiTec Challenger 720	RX 35
2067/87	Kyosho PULSAR PRO 2000	TX 27
2085/87	HiTec Challenger 4000	RX 40
2171/87	JR Beat 2	TX 27
2190/87	Kyosho Impuls II	TX 27
2207/87	ACOMS AR-227FE	RX 27

Godkänd radiostyrningsutrustning

Källa: Televerket Radio
Status: april 1991

2211/87	HiTec HP-2RNB	RX 27
2016/88	HiTec Challenger 4000-BAR-09B	TX 40
2027/88	JR Max W5C	TX 35
2028/88	JR Beat 202	TX 27
2050/88	Cosmo Pride CE200326	TX 27
2053/88	Kyosho RS-unit	RX 27
2056/88	Graupner mc 16	TX 35
2057/88	Graupner mc 16	TX 40
2060/88	Graupner mc 18	TX 35
2061/88	Graupner mc 18	TX 40
2065/88	Cosmo Pride	RX 27
2093/88	HiTec Challenger 260B	TX 27
2169/88	Sanwa SR-2P Turbo	TX 27
2186/88	Futaba FP-T2PBK	TX 27
2194/88	Multiplex Profi mc 3030 kodare	TX 27
2041/89	Multiplex UNI 9(4) 27E 35E DS9 35E	RX 27, 35, 40
2042/89	Multiplex PCM DS 40E	RX 40
2043/89	Multiplex PCM DS 35 E6 DS9 35E	RX 35
2044/89	Multiplex Mini 7 27E 35E 40E	RX 27, 35, 40
2045/89	Multiplex EX-9 EX40S	TX 40
2046/89	Multiplex EX-9 EX 27S	TX 27
2071/89	HiTec Challenger 550	RX 35
2072/89	HiTec Challenger 550	TX 35
2179/89	Futaba R-118F	RX 27
2182/89	Futaba F16/FC18	RX/TX 35
2186/89	Futaba T4NBL	TX 40
2187/89	Futaba FP-R114H	RX 27
2221/89	Graupner FM314/40	TX 40
2222/89	Graupner FM314/35	TX 35
2239/89	ACOMS Techniplus	RX 27
2157/89	Graupner FM 414	TX 40
2158/89	Graupner FM 414	TX 35
2162/89	ACOMS Technip AW-27Mk	TX 27
2077/90	Multiplex Profi mc 3010 & Commander mc 2020	TX 27
2138/90	HiTec Master 7	TX 35
2139/90	HiTec Ultra HFD-7R1	RX 35
2200/90	ACOMS Tech AW-27 Mk III	TX 27
2006/91	Digifleet XP/FM	TX 35

Vinn

- 1) OS-48 fyrtaktare
- 2) OS-48 fyrtaktare
- 3) Concept EP helikopter
- 4) OS-48 fyrtaktare

1) ta radioflygcertifikat

2) ta segelflygcertifikat

3) ta helikoptercertifikat

4) värva juniormedlemmar

Model-Craft, Hobbyborgen och Kyosho hjälper oss i vår strävan att blir flera, bättre och starkare!

Vid första dragningen i Radioflygcertifikatlotteriet vann Kenneth Lundgren, Kärringstigen 13027, 444 96 Ödsmål en O.S.48 skänt av Model-Craft!

Slotcar/Kyosho bjuder på EP Concept i helikoptercertifikatkampanj

Det är ett fint pris, som SMFF/PREK kan stimulera helikopterflygarna med. Slotcar/Kyosho pushar med en Concept EP-helikopter. Den fina och lite annorlunda maskinen utgör priset i helikoptercertifikatlotteriet. För att vinna den, så ska Du to m november (anmälan avstämplad senast 1 december!) ha avlagt helikoptercertifikatproven - samt ha tur vid utlottningen.

Det ingen uppsjö på helikop-

terflygare i Sverige - ännu! - så chansen är stor, att just Du blir den lycklige vinnaren. Concept EP-helikoptern kan Du flyga med to m inne i vardagsrummet - om Du nu har sådana böjelser.

Gunnar Eriksson håller även i denna kampanj. Har Du frågor och funderingar - skriv eller ring honom. Han ställer med glädje upp för att medverka till en ökad säkerhet bland alla våra helikopterflygare. Hovra snyggt!

Dubbelkommandoutrustningen, skänkt av Hobbyborgen, vanns av Trollhättans MFK, som nu kan dra igång med skolflygning (se f ö sidan 14!)

Model Craft och O.S. stöttar segel- & motorcertifikatkampanj!

Förtredje året i följd - alltså även under 1991 - kör vi med propaganda för ett säkrare radioflyg genom kampanjen "Ta ett RC-certifikat".

Model-Craft & OS - som med sina fina motorpriser stimulerat oss nu i två år - stöttar SMFF:s kampanj även i år. En fin OS-48 4-taktare lottas ut för varje 200-omgång godkända certifikatprov vi får in!

Förutom certifikat erhåller flygaren en gulblå certifikatvimpel

för sändaren, ett speciellt certifikatkort- och dessutom deltar hon/han i lotteriet.

Informationsmateriel om RC-certproven beställer Du direkt från Gunnar PREK Eriksson.

Har Du några frågor eller funderingar kring certifikatkampanjen kontakta Gunnar, som ställer upp.

Gunnar Eriksson,
Ö. Parkgat 26, 951 36 Luleå.
Telefon 0920-239 26 (bostad)

Model Craft och O.S. stöttar svensk juniorvärkning!

Värva en ny medlem under 26 år så deltar Du i värvningslotteriet!

Du får 1 lott för varje ny junior (under 26 år)
Använd värvningsblanketten som finns i Modellflygnytt mittuppslag i nr 1/1991!

BESERVERA Endast värvaren deltar i lotteriet!

Lottning verkställs så snart den nye medlemmen anmälts till en klubb. Vinsterna utsänds per post.

Värvningsperioder

Januari - mars	• dragning i april
April - Maj	• dragning i juni
Juni - augusti	• dragning i september
September - oktober	• dragning i november
November - December	• dragning i januari 1992

Värvar Du en ny medlem, så deltar Du automatiskt i årets värvningslotteri.

Fyll in värvningsblanketten som fanns i förra nummret av Modellflygnytt (Du kan kopiera den vid behov). Skriv ditt namn på dem, som vill bli medlem i en klubb och SMFF. Skriv också ditt eget namn, Din klubb. Även en klubb kan vara värvare. Då deltar klubben i lotteriet. Vi har även i år lagt upp det så, att värvaren ikläder sig ett "fader"-ansvar för den nya medlemmen, vilket innebär, att det

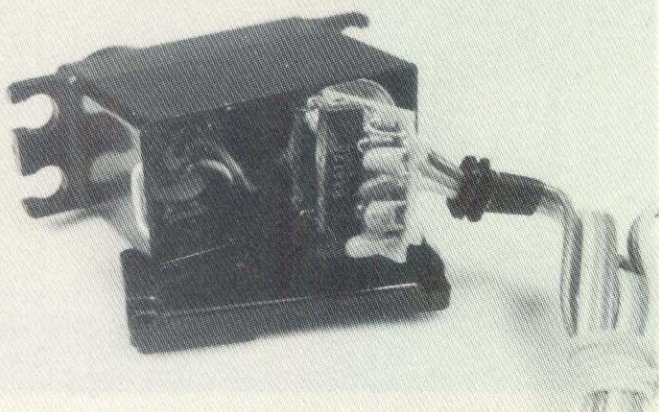
är inga "lösa" medlemmar, som vi på det här sättet får in i landets klubbar och SMFF. Alla medlemmar blir på det viset snabbt aktiva medlemmar. Alla nya medlemmar, som anmäls i samband med värvningskampanjen får Modellflygnytt direkt. Han/hon tas upp på den datalista, som sänds till Er i klubben för godkännande. Därefter följer registrering och avgiftsbetalning den vanliga rutinen.

Ut och värva och vinn en värdefull OS-40 FS!

Vinnare under 1991, period januari-mars:

Jo Wallman, Palmgatan 13, 703 63 Örebro • T063 RFK Ikaros

John Hagedahl, Kruthusbacken 80A 171 68 Solna • B256 Solna MSK

Modellflygnytt spanar in JR-servon!

"Vilken radio skall jag välja?" Det är en fråga, som vi ofta stöter på. Speciellt från nybörjare. Det mest logiska svaret är nog: "Kolla på det lokala modellflygfältet och med de aktiva flygarna." Den vägen kan Du få fram vad som verkar vara en vettig anläggning och något som passar just Dej.

De flesta större är bra

Vilket fabrikat Du skall välja är relativt ointressant, då de flesta större radiotillverkarna är bra. MEN - Du skall alltid välja och köpa de bästa servona Du har råd till! Servot är nämligen slutlänken mellan Dej själv och flygplanets uppförande i luften. Det är därför som snabbhet, upplösning, precision och mittlägesnoggrannhet är så viktigt på ett servo och högt pris är - i detta sammanhang - synonymt med kvalitet!

JR:s superservon

Modellflygnytt har genom RCM Hobby & Fritid fått tillfälle att ta en titt på och testa JR:s nya superservon och som trots att de tillhör fabriken "top of the line" håller ett drägligt pris (lite drygt 500 :-). JR-märket håller sig dock med en

produktion av hela 15 olika servotyper för att passa de flesta plantyper (och storlekar) samt de flesta plånböcker, då de billigaste servona kostar cirka 200 :- . Två mikroservon finns på program. De ger ett stabilt intryck trots storleken 29 x 12,5 x 27,5 mm. Standardservon finns i flera utföranden bl a med och utan kullager. Superservon med dubbla kullager och coreless-motor finns som extra snabba (60° på 0,19 sekunder) eller som extra starka (6 kg) med cobolt/samarium-motorer.

JR NES-2035

Nu var det JR NES-2035 vi skulle ta en närmare titt på. Servot har måtten 33 x 19 x 39 mm vilket är samma storlek som miniservona från en rad tillverkade, tex Futaba och Multiplex. NES-2035 är en snabb rackare - 0,19 sek tar det på sig att göra ett 60° utslag. Dragkraften uppges till 3,4 kilo vilket räcker till i de flesta vanliga sammanhang.

Till det yttre lägger man märke till de kraftiga fästkuddarna i gummi som verkar föredömligt dimensionerade.

Vattentätt?

Dessutom är kabelutgången sili-kontätad, trots att servot - vad jag förstår - inte direkt är tänkt att vara vattentätt (men förmodligen är det!). Växellådan består av fem normalkraftiga plastkughjul med dubbla kullager på den in- och utgående axeln. Det lilla lagret har måtten 7 x 4 x 2 mm och det stora är 10 x 6 x 2,5 mm. Potentiometern är helkaplad och fastlimmad vilket gör att servot kan endast trimmas från sändaren. Naturligtvis är "poten" indirekt driven enligt senaste rön. Elmotorn är en 17 mm japansk Namiki av corelesstyp. Coreless betyder att motorn axar och bromsar snabbt tack vare att massan som skall sätta i rörelse repektive bromsas är lägre än på en normal ej coreless-motor.

Det dopplödda kretskortet mäter 17 x 23 mm och är helt konventionellt utan ymonterade komponenter - förvånadsvärt nog! Komponentbestyckningen består av två IC-kretsar, några kondensatorer och motstånd, som är limmade mot varandra för att tåla vibrationer och en ev krasch. Guldbandet på samtliga motstånd

är av 5%-typ, dvs de hör hemma i en högkvalitetsanläggning.

Provflygning

Vi provflög servona i en Joker 60 - ett F3A-tävlingsplan med en 10 cm³-motor. Nå, märker man då någon skillnad mellan ett två-hundrakronorsservo och ett tävlingsdito? Svaret är ja, utan tvekan. Alla flyger bättre med ett bättre servo. Söndagsflygare och avancerade piloter har allt att vinna på att skaffa sig det bästa i servoväg. Snabbhet, upplösning, exakthet i gången och neutral-lägesnoggrannhet - allt samverkar till att Du flyger bättre.

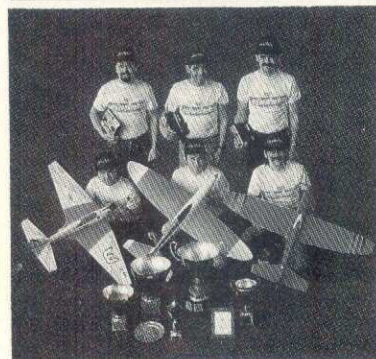
Således: Välj vilken radio Du vill, men köp ALLTID de bästa servon Du har råd med!

Conny Åquist

Fakta JR NES-2035

Vikt	46 g
Mått	33 x 19 x 39 mm
Kontakt	JR /Futaba
Pris	cirka 580:-

Säljes genom
RCM Hobby & Fritid
Box 9 • 332 00 Gislaved

Pylon-racing på "svenska"!

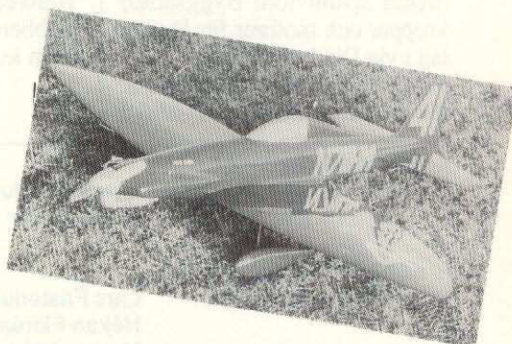
Efter många år med låg profil verkar det som 1991 blir ett stort år för alla pylon-intresserade. Med hela tre olika klasser, där alla bör kunna hämta sin favoritklass!

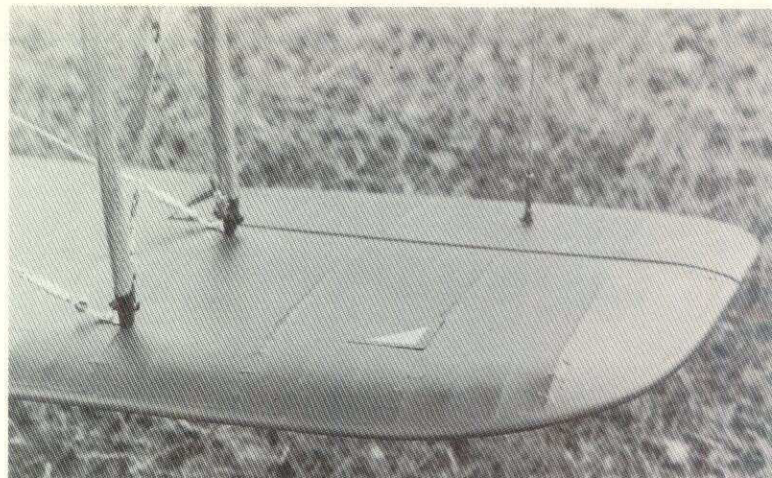
Världsmästare eller klubbmästare? Visst lockar det med tävling. Detta visar inte minst Janne Karlsson och hans "Sting"-flygare. På många klubbväggar

det snabbt och lågt. Ingen behöver idag vara supermek eller miljonär för att vara med. En snabb "Sting"-racer inkl motor bygger Du för cirka 500:-.

I år kan du tävla i två större klasser dessutom. QM är den klass som samlat det största startfältet

Fortsättning nästa sida!

Kan Du hantera nål och tråd bygg en S.E.5a för F4C!

Varför denna underliga rubrik? Jo, en stor del av byggtiden för detta flygplan går nämligen åt till att sy sömmar på vingar och kropp. Jag återkommer till detta senare!

Det har skrivits mycket i denna tidning om S.E.5a:n tidigare, så låt mig bara helt kort nämna något om världens enda idag flygande exemplar av detta engelska biplan från första världskriget. Originalen finns idag på berömda Shuttleworth Collection, Old Warden, England, som hyser ett 40-tal gamla flygplan - de flesta i flygande kondition. Nog om fullskala! Nu åter till skala 1:6! Stommen i min S.E.5a är en gam-

mal TopFlite-byggsats i skala 1:6, som jag började att bygga på före 10 år sedan. Men efter att ha monterat ihop kroppen, så tröttnade jag på grund av dålig inspiration. Så kan det gå ibland! Av en händelse kom jag över ett litet häfte om flygplanet - skrivet av Charles L Bourget, det innehöll förutom den enda riktiga treplansskiss jag sett, en massa foton och ritningar på detaljer. När jag studerat detta häfte ingående från pärm till pärm fick jag vad man säger en "kick".

Bygget tog nu fart med siktet inställt på NM 1983. Men till mina elaka kamraters stora förtjusning "förbyggde" jag mig och det hela

lades på hyllan igen. Och på den vägen var det ända till säsongen 1989, då skapelsen äntligen kom i luften.

Jag nämnde tidigare att stommen till modellen är en Top Flite-byggsats. Men den är kraftigt modifierad. Jag har följt originalritningarna (finns i boken av Bourget) så långt som möjligt. Sålunda har min modell:

- Delade vingar med fast mittsektion
- Landstället fast i kroppen
- Fjädrande landställ
- Sprygeluppbyggd fena och sidroder
- Offsetplåt på alla ställen där det skall vara plåt:

motorkåpor över & under, tank, täckplåtar för kulssprutor samt på undersidan

Kylarna, som sitter bakom jalu-siema i nosen, är tillverkade av en tättring till Viggen-motorn. Den hade perfekt storlek på "cellerna". Det var bara att strimla upp ringen med en Dremel-kap och sedan limmade jag ihop det hela med HotStuff. Det ser mycket realistiskt ut.

Nålen och tråden!

Jag tyckte inte, att "stitching", som simuleras med utspätt vitlim blir bra. Därför bestämde jag mig för att sy alla dukade ytor, precis som originalet var gjort. När jag

Pylon Racing

Fortsättning från föreg sida!

hitintills. Med en vass 3,5 cc med pipa i fabriksutförande. Här är det samma möjlighet för alla att få ihop en snabb modell. Och då menar jag SNABB! Toppfarten ligger kring 200 km/tim med 1 meters spännvidd! Byggsatser/kroppar och motorer får Du lätt tag i via Din hobbybutik.

F3D är det internationella klassen, där man kör med motorer på 6,5

cc, spännvidd omkring 1,2 m och farter kring 300 km/tim. Här har vi faktiskt bl a ett VM-guld! Efter en svacka på några år är vi nu tillbaka i översta världseliten! Och det här är definitivt något för Dig att titta närmare på! Besök en tävling, kläm på prylarna, prata med piloterna och upplev farten!

Träna ett slag och utmana grannklubben!

Kom loss nu, tävla med oss!

Välkomna!
Claes Meijer

Hål i radio-ekonomi!

Det är ett stort hål i vår ekonomi! Vi har inte betalat! Vi inom RC-grenen fick lite skäll på förbundsmötet. Det handlar om supporter- & tävlingsavgifter, som inte kommer in till SMFF som de skall.

Om saker och ting här i världen inte fungerar som de ska göra, så är det min personliga åsikt, att det finns två anledningar till detta.

1. Folk struntar i reglerna
2. Folk känner av någon anledning inte till reglerna som finns - och hur gör man rätt för sig, när man inte vet vad som ÄR rätt!? Ta det här med tävlingsavgifterna. Jag visste inte om att de fanns

till före förbundsmötet. Nu vet jag, att av den avgift man betalar till arrangerande klubb vid tävling, så går - eller rättare sagt - skall gå 30:- per startande senior och 15:- per junior till RC-grenen!

Troligen är det väl "inte mitt bord" att be om det här, men jag gör det ändå!

Snälla Ni - enskilda medlemmar, klubbfunktionärer, tävlingsledare m fl - kolla om Ni har obetalda avgifter. Det är ju i alla fall pengar, som RC-grenen får direkt nytta av.

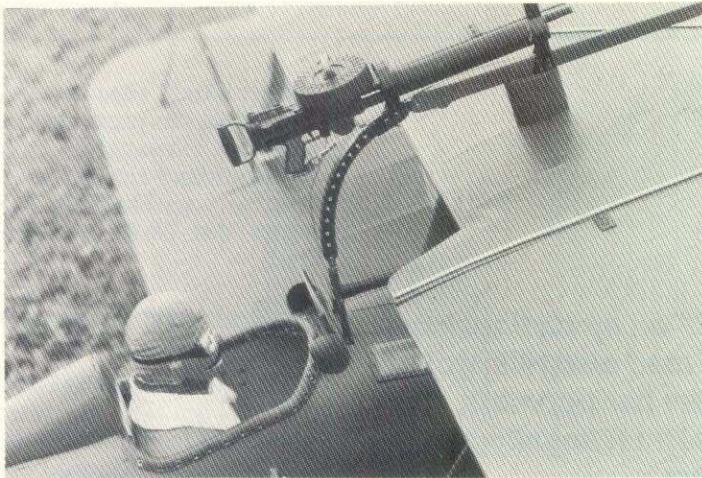
Magnus Östling
nybliven sekr i RC-grenstyret

Närmaste tävlingar:

QM	4 maj	Barkarby	Lars Fasterius	08-96 17 11
QM	25 maj	Motala	Claes Meijer	0141-417 53

Kontakter/inköpsställen

Byggsatser/kroppar	Lars Fasterius	08-96 17 11
	Håkan Florén	0490-312 29
	Natans Hobby	0340-600 66
Motorer/pipor	Carrocar	013-11 22 24
	Roffes Modellflyg	08-33 30 44
Regler	Natans Hobby	0340-600 66
	SMFF	011-13 21 10

sytt 2 vinghalvor samt kroppssidorna tröttnade jag igen och la alltsammans på hyllan. Men jag kan försäkra Er, att den som har tålmod får ett bra resultat! Först kläd allt med riktigt siden och lackas med spännlack. Sedan tar man en ganska grov sytråd (typ Björntråd) och syr genom hela vingen över spryglarna, stygn efter stygn. När allt är klart, skall stygnen täckas med skyddsremсор av grovt japanpapper. Det finns sex inspektionsfönster på vingarna och stabben.

Gör dem så här:

Skär ut traglarna i klädseln, täck hålen med motsvarande trianglar i tunn celluloid, tillverka fönstersargar i tunn offsetplåt och limma dem på plats. För den, som inte vill tillverka kulsprutor själv, så finns byggsatser (bl a Williams). Detta gäller även hjulen. Här rekommenderar jag Flair's hjul.

Anfallsvinklarna då?

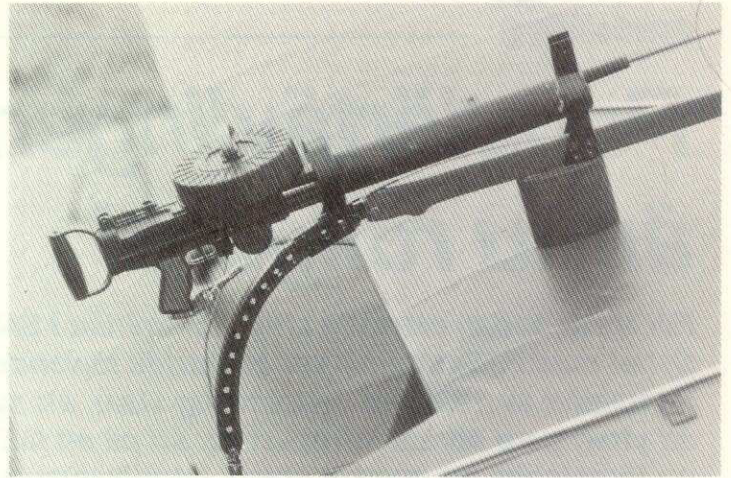
Anfallsvinklarna är som på originalet: 5° på båda vingarna och stabilisatorn.

Riggingen ...

Riggingen är nylonöverdragen fiskwire, som fästs i lödöron, vilka i sin tur fästs med genomgående M2-bult. Vantskruvarna är Proctors små justerbara. (Observera, att dessa måste läsas med najtråd!) Motorn är en OS 70 Surpass - effektmässigt för stark. En 60:a hade räckt!

... och målningen

Den olivgröna PC 10-kulören blandade jag efter originalrecept anno 1916: 1 del Lamp Black, 250 delar Gul Ockra. Jag fuskade. Jag använde Beckers mattsvart och gul ockra, men även det blev bra! På undersidan klarlack med lite vitt/gult i. Färgerna skall vara halvmatta. Nationalbeteckningskokardsrundlarna målades med Humbrol-färger.

Hon är snäll i lugnt väder

S.E.5an flyger snällt och fint - i lugnt väder! Men som alla dubbeldeckare med V-form är det ett knepigt när det blåser. Speciellt utrullning efter landning kan vara marigt. Det gäller att alltid ha nosen rätt i vindriktningen! Jag rekommenderar Dennis Bryants ritning för den som vill bygga en stor S.E.5a. Den är komplett vad gäller skaladetaljer och klarar 7

kg-gränsen för F4C. Den flyger stadigare när det blåser.

Nu hinner jag inte skriva mer. Jag måste bygga på mitt nya projekt: en JA 36 Viggen, som jag återkommer till om 10 år eller så!

Bertil Carlsson

PS. Ett tack till Bertil Tobiasson på Frimodigs Hobby i Uddevalla - ett stöd för oss skalaflygare i väst-Sverige. DS.

X Uno Wictorsson beskrev i nr 1/91 av Modellflygnytt problem man haft med OS 40/46-motorer i klubben.

- Vi har fått brev från Matti Stenman, som ger oss ett sätt att lösa problemen.
- Gunnar PREK Eriksson meddelar, att man löst problemen genom att ta bort topplocks-packningen - och köra med s k fyrtakisstift!
- Model-Craft - importör av OS-motorerna - vill kommentera Uno Wictorssons OPS 40/46S-inlägg. Det är riktigt, säger man hos Model-Craft, att man blivit kontaktad i anslutning till vissa problem med 40/46-motorer. För att kunna göra en riktig bedömning av problemet har man bett att få sig motorerna tillsända för att titta närmare på dem. Så har inte skett. Model-Craft har därför svårt att dra sitt strå till stacken för att lösa de beskrivna problemen. Det beklagar man. Det är skälet till att den tidigare kommentaren från Model-Crafts sida bedömts som lite "luddig". Man påpekar också, att det är viktigt, att Model-Craft och andra importörer - i de fall problem uppstår med någon produkt - får möjlighet att besiktiga produkten för att sedan ge tillverkaren den "feed-back" som behövs för att produkterna ska utvecklas "åt rätt håll".

OK med OS!

"Läste din artikel "OS40/46SF - ett problembarn" i senaste Modellflygnytt. Kanske kan jag bidra med några synpunkter på problemet med tjuvstannande motorer, som vi tror oss ha löst tillfredsställande. Vi i MFK Oskarshamneskadern har haft likartade bekymmer, som beskrivs i artikeln. Rent principiellt är det inget fel på motorerna. Jag tror, att de är bland de bästa man kan få tag på idag! Felet, vad vi kan förstå, ligger i säker bränsletillförsel. För att förbättra den har vi vidtagit följande åtgärder:

- Vänt brickan som delar ljuddämparen i två expansionskammare så att den koniska delen pekar framåt, alltså i färdriktningen. Detta ökar trycket till tanken. För att inte täppa till halva trycknippelhålet med brickan måste man fila ett urtag för fri luftpassage till trycknippeln i brickans sida.
- Ökat trycknippelns invändiga diameter till cirka Ø 2 mm.
- Monterat ett bränslefilter (ej för tätt) mellan ljuddämpare och tank, för att förhindra föroreningar att komma in i tanken.
- Tagit bort bränslefilter mellan tank och motor, för mindre motstånd. Detta filter kan lämpligen monteras på tankningsslangen från bränsledunken.

Det är inte nödvändigt att använda nitro i bränslet. Själv kör jag blandningen 85% metanol + 15% Castrol MSSR-olja och det går alldeles förträffligt. Med ovanstående åtgärder har vi lyckats få alla våra OS 40/46SF-motorer att fungera klanderfritt. Tjuvstopp är numera sällsynta. Jag hoppas att med dessa rader kunnat hjälpa till att lösa era motorproblem. Lycka till med åtgärderna. Det vore roligt att få höra från dej hur det har lyckats!

Matti Stenman
Tvärviksvägen 20
572 63 Oskarshamn"

Populärtävlingen ännu roligare!

För tre år sedan startade elflygkommittén i SMFF en ny tävlingsklass. Syftet med F3E-populär var att sprida tävlandet med elsegelflygplan. Resultatet av 1990 års serietävling visar, att syftet har uppnåtts. För att ytterligare sprida intresset för att på ett lätt sätt tävlingsflyga, har nu föreslagits ett mycket enkelt handikapps-system.

Klubbarna Djursholms Modellflygare och Starflyers har under ett antal år varit riktrik representerade i den svenska elflygtävlingarna. Det är från dessa förslaget om ett handikapps-system nu kommer. Erfarenheten visar att det inte behöver vara svårt att bygga en mycket bra populärmodell med endast sju celler. Det, som ställer till problem kan dock vara, att tyngre modeller klarar sig bättre vid hårdare väder. Det har visat sig att det går att till och med vinna med små modeller bara det är lätta vindar och mycket termik.

Väderokänsligt

De allra flesta tävlingarna vi har här i landet är av någon konstig anledning under våren och hösten. Den stora fördelen med elsegelflyg är att det faktiskt går att tävla i de flesta vädertyper. Populärtävlingen flygs oftast

enligt ett man-mot-man-system. Fördelen är då att den tävlande bara jämförs med de startande inom samma heat. Den bästa i varje heat får 1000 poäng och övriga får poäng motsvarande sitt flygresultat i förhållande till heatets bästa. Roligast blir det när antalet använda frekvenser är utbrett. Vid dessa tävlingar fungerar verkligen principen alla-mot-alla!

Alla hjälper till

Ett problem vid stora populärtävlingar kan vara att få tag i tillräckligt många tidtagare. Vid de tävlingar som arrangeras av DMF och Starflyers har detta lösts genom att piloterna hjälper till under sin "flygfria" omgångar. Arrangörsklubben ansvarar för lottning och poängberäkning samt upprättande av tidsschema för dagen. Det är den allra viktigaste punkten vid denna typ av

tävling. Genom att de tävlande ställer upp på detta "gentlemens agreement" finns det möjlighet för många klubbar att vara med. Elflygkommittén inom RC-grenstyrelsen har beslutat att fortsätta med ytterligare en serietävling i F3E-populär, alla kan vara med i denna serietävling. Det finns också fortfarande möjlighet att anmäla deltagare till årets kalender.

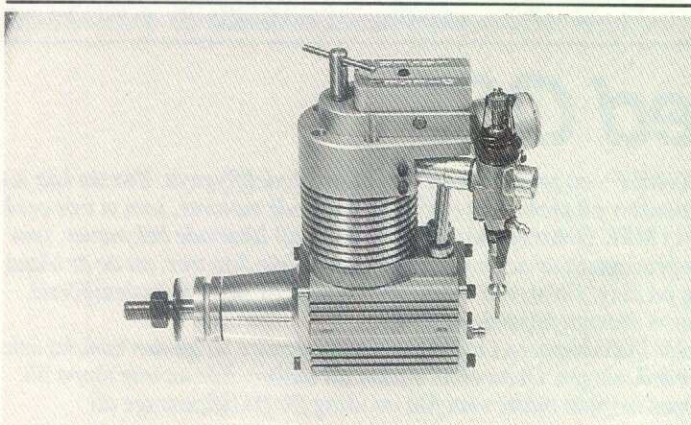
Tillkommande tävlingar skall meddelas skriftligen till Förbundsexpedition för vidarebefordran till elflygkommittén innan de publiceras i månadsmeddelade och Modellflygnytt. Alla flygare får vara med på så många deltagare han/hon vill. Vid utnämmandet av årets segrare kommer det tre bästa tävlingsresultaten att räknas. Vinnaren av en deltagelse erhåller 100 serietävlingspoäng, tvåan, trean osv

erhåller 100 x (1 + antal startande - den tävlandes placering/antal startande). Finalomgång med ett rikligt prisbord kommer att arrangeras i stockholmsområdet helgen den 28-29 september 1991.

Fjölårets vinnare kommer - och Du?

Förra året dröjde det ända tills sista flygaren i den allra sista starten hade landat, innan prislistan var klar. Inför finalen fanns det fem tävlande, som alla kunde vinna. Hela sju deltagare kämpade om de fem första platserna. Av tradition sker prisutdelningen på ett sådant sätt att segraren och hälften av de som varit med på minst tre deltagelser väljer pris i tur och ordning. Den andra halvan av de priskvalificerade är sedan med och väljer i en lottad ordning. De flesta av de två senaste årens deltagare i serietävlingen kommer att ställa upp även under 1991. Elflygkommitténs nya ordinarie ledamot Per-Axel Eliasson hoppas att de nu kommer rekordmånga deltagare. Även om det kan bli ett hårt arbete med sammanställningen av serietävlingen, tänker P-A jobba hårt för att "popularisera" elsegelflygandet över hela landet. En titt i tävlingskalendern visar, att det under 1991 kommer att arrangeras elflygtävlingar i samtliga av landets tre största städer.

Stefan Engberg.

Fyrtakts diesel!

Nu finns den, motorn som ingen trodde skulle kunna tillverkas. "Laser Diesel" kommer levereras i två storlekar - .75 & .90. Motoren driver stora propellrar upptill 6000r/m och .75 drar utan problem 14 x 7 till 16 x 6. Jag har även provat 20 x 8, meddelar Thomas Nathansson. Detta är motorer för stora, långsamflygande modeller typ RC-styrda old-

timers eller skalamodeller från WWI. Bränsleblandning: 25% eter, 15% olja, 1,5% DII och resten fotogen. Förbrukningen är relativt låg, så det blir långa flygpas. Som alla Laser-motorer är även dessa handgjorda. Förbättring skall göras, då tillverkningen förmodligen blir begränsad. Natans Hobby har mer info om dessa motorer - 0340-600 66.

Satsa på linflygets ungdomstävling

Lindansan '90!

Lindansan är en ungdomstävling för nästa generations linflygare. Den startades 1986 och genomförs årligen.

Tävlingsprogrammet är en avkortad del av semistuntprogrammet - linflygets konstflyggren F2B.

Tävlingen börjar med kvalificeringstävlingar i klubben/distrikten och avslutas med en riksfinal. 1990 års tävling genomfördes i Västerås, där talangfulle Björn Blom segrade. För dig, som tänker sätta igång med modellflyg eller redan har börjat så är linflyg en utmärkt gren inom modellflyget. Du kan börja med att bygga basmodellen Linus, som SMFF har tagit fram för Lindansan. Den kan beställas från

SMFF - antingen som komplett byggsats för 285,- eller enbart som ritning för 25,-.

1991 års Lindansanfinal planeras att genomföras den 24-25 augusti i samband med årets SM-tävlingar.

Vill Du eller Din klubb ha gällande regler, kontakta SMFF:s expedition 011-13 21 10.

För Lindansanfinaldeltagarna står SMFF för kost och logi under tävlingsdagarna.

Har Du eller Din klubb frågor kring Lindansan kontakta då

PREK/Lingrenen

Gert Assermark,
Vallgatan 9, 643 00 Vingåker
Telefon bostad 0151-101 14
Telefon arbete 08-762 69 77

Svensk Mästare i 77-cm?

Ja, det går faktiskt att bli svensk mästare med en 77-cm friflygmodell. 1991 innebär vissa nyheter inom svenskt tävlande med modellplan. Nämligen att det så kallade FAI-klasserna, och bara de, är SM-klasser. Vilka FAI-klasserna är, skrev jag om i en tidigare Hörna, men jag repeterar gärna. Det är dessutom ganska enkelt. Det är de klasser, som börjar på F. Alltså i RC F3A-J, i lina F2A-D och i friflyg F1A-J. För friflygarna innebär det att man SM-tävlrar i:

F1A stora segelmodeller
F1B stora gummimotormodeller
F1C stora förbränningsmotor-modeller

De stora klasserna känner Du nog till sedan tidigare. De små klasserna behöver en förklaring. F1H är samma som vår gamla A1-klass. F1G (kallas också Coupe d'Hiver) är en klass med mycket enkla regler: minst 70 grams totalvikt och högst 10 gram snodd. Det är alltså här som vår gamla 77 cm-klass passar in.

F1J är nästan lika enkel den: Minst 160 grams vikt, högst 1 ccm motor och 7 sekunders motortid. Det är alltså ungefär samma klass som gamla C1, i varje fall kan C1-modellerna deltaga i F1J.

Vår gamla B1-klass, då? Den lilla gummimotorklassen. Ja, den är alltså ingen SM-klass i fortsätt-

ningen, men Du kan däremot bli RIKSMÄSTARE i B1 (och det är nästan lika fint). B1 har högst 40 gram snodd, så det blir riktiga krutpaket.

*

En av anledningarna till att jag skriver om 77 cm-klassen (eller F1G, som vi får kalla den i fortsättningen) är att jag fick en skiss av en enkel och rolig modell från Lennart Persson i Skutskär. Han blev inspirerad av cellplastskärarskriverierna (puh!) i förra Hörnan. Han gjorde en gummimotormodell med stavkropp och cellplastvingar. Den flyger utmärkt, skriver han. Jag har inte

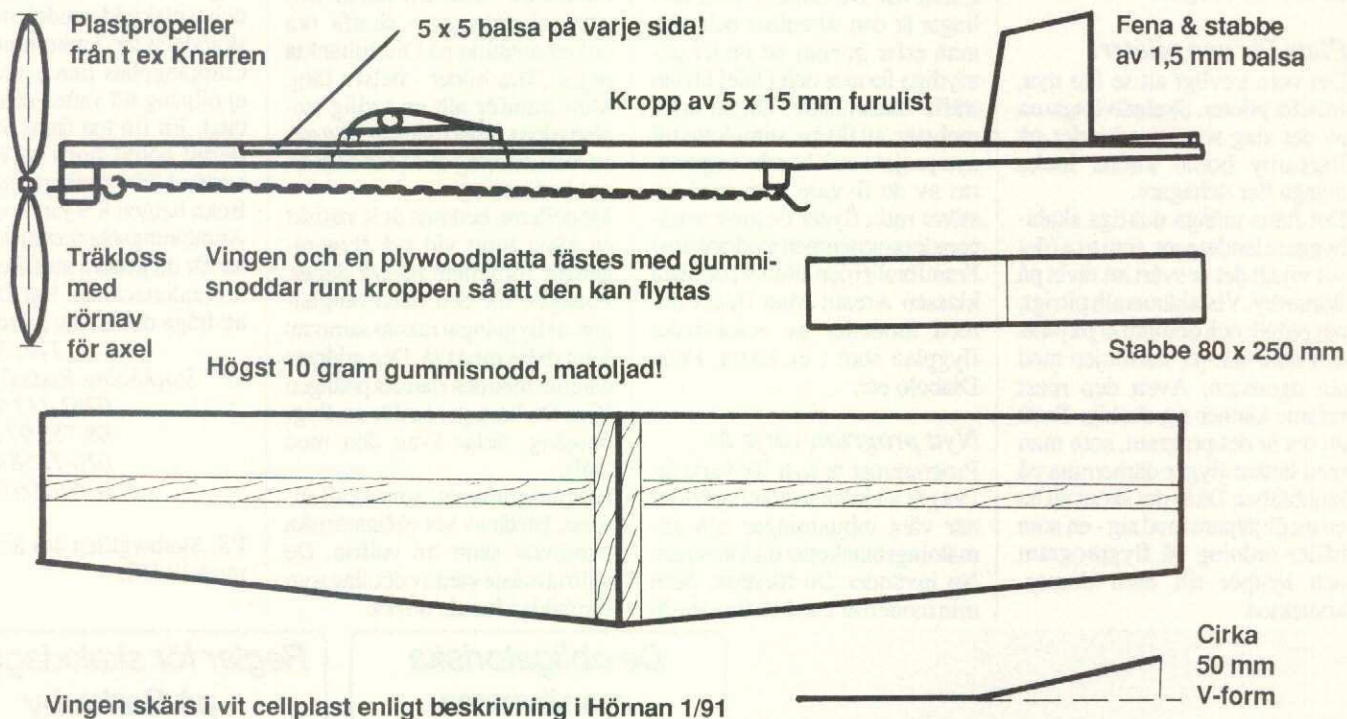
byggt någon själv än, så vi får väl klaga hos Lennart om den inte går bra. Men så här i början av flygsäsongen tycker jag det passar bra med en enkel modellritning, så jag tar med den nu. Om Du vill ha ritning i full byggskala, så sänd ett frankerat kuvert med Din adress till mig, så kommer ritningen uppförstorad.

Meddela gärna Dina byggsresultat!

Vi hör!
Bagge

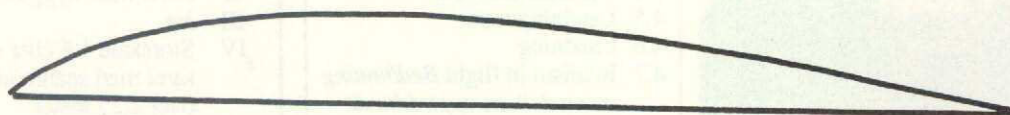

GUMMIMOTORMODELL • Klass F1G Konstruktör: Lennart Persson, mars 91

Vingen skärs i vit cellplast enligt beskrivning i Hörnan 1/91

Vinghalvorna limmas ihop och förstärks med en pappersremsa i mitten. Limma även en pappersremsa på över- och undersidan av varje vinge - det gör den starkare.

Enligt mycket sen inkommen uppgift har tävlingen flyttats till helgen 15-16 juni!

Skaladagarna på Barkarby 20 år!

Stockholms Radioflygklubb har i år nöjet att arrangera de populära skalaflygtävlingarna på Barkarby för 20:e året i följd!

Åtskilliga är de skalaflygare vi under årens lopp sett som gäster i denna Nordens största tävling i populärskala.

Tyvärr har vi de senaste åren fått en minskning av antalet deltagare. Vad detta beror på är svårt att veta, men ett står klart. Återväxten är påfallande dålig.

Plats för nya piloter!

Det vore trevligt att se lite nya, fräscha piloter. Skalatävlingarna av det slag som vi erbjuder på Barkarby borde kunna locka många fler deltagare.

Det finns många duktiga skalabyggare landet runt, som tror (det vet vi) att det är svårt att tävla på Barkarby. Visst känns allt pirrigt, när publik och domare är på plats och man står på startlinjen med sin ögonsten. Även den mest erfarna känner sig skakig. Trots att det är det program, som man med lätthet flyger därhemma på klubbfältet. Då är det skönt att ha en medhjälpare med sig - en som håller ordning på flygprogram och hjälper till med domarkontakten.

Domarna är på Din sida!

Beträffande domarna skall Du veta, att de gärna delar med sig av sin erfarenhet och berättar hur Du skall flyga Dina manövrar och efteråt ger Dig kritik för Din flygning. Vid den statiska bedömningen kan Du dessutom få tips om hur Du skall förbättra Din modell för att erhålla än bättre skalapoäng till nästa tävling.

En sak, som Du nog kommer att erfara när Du deltar i våra tävlingar är den stimulans och nöje man erfar genom att under gemtliga former och i ädel tävlan träffa likasinnade, utbyta erfarenheter, att få tips, stimuleras till nya projekt och kanske imponeras av de flygare som med sin större rutin flyger de mest avancerade programmen med briljans! Framförallt i den allmer populära klassen Aresti! Man flyger där med modeller av aerobatiska flygplan som t ex Extra, Pitts, Diabolo etc.

Nytt program varje år

Programmet är nytt för varje år. Det gör att intensiv träning börjar när våra inbjudningar och anmälningsblanketter distribuerats. Nu invänder Du förstås: Men min modell är inte lika fin som de

andras - eller inte kan jag flyga ett sånt där program! Lugn! Det gör inget. Du tävlar inte i F4C utan i populärskala och visst flyger Du bra och dessutom måste någon komma sist! Jag vet, det var inte ett dugg svårt. Jag tror till och med att man kan få ett pris ibland!

Ett litet tips

Ett litet tips om Du vill förbättra Dina chanser till en placering. Försök att innan Du startar Ditt nästa skalabygge - skaffa bra dokumentation på Ditt tilltänkta objekt. Bra bilder - helst i färg. Men framför allt en tydlig treplansskiss, helst måttfatt. Det ger ett bra underlag även för domarnas bedömning.

Modellema bedöms dels statistiskt en gång samt vid två flygomgångar fördelade på två dagar. Poängen för den båda omgångarnas flygningar räknas samman samt delas med två. Den adderas därefter med den statiska poängen (Om Du bara genomför en flygomgång, delas även den med två!).

Flygprogrammet, som skall utföras, består av sex obligatoriska manövrar samt tre valfria. De valfria måste vara av det slag som förebilden kunde utföra.

Den som uppnått högst totalpoäng vinner respektive klass.

Det går att skriva mycket mer om tävlingen. Jag skulle vilja förmedla den atmosfär och gemenskap, om ett gemensamt intresse, som präglar en tävling av detta slag. Den måste upplevas.

Det är en sak till som jag så när hade glömt. Vädrret. Vi brukar ha ett bra förhållande till vädergudarna. Solen brukar flöda i dagarna två eller tre. Solglasögon och solskyddsmedel med solskyddsfaktor 7 rekommenderas. Campingplats finns, men vi har ej tillgång till vatten och elektricitet. En fin toa finns dock. Ett flertal hotell finns på bekvämt avstånd från tävlingsplatsen.

Boka helgen 8-9 juni redan nu! Anmälningsblanketter med regler får du genom att slå en signal till undertecknad. Har Du något att fråga omså ring gärna!

Lars Winberg
Stockholms Radioflygklubb
0762-113 92 arb
08-758 97 51 bost
010-72 58 43 mobil
0762-106 62 fax

PS. Startavgiften är i år 80:- per modell! DS.

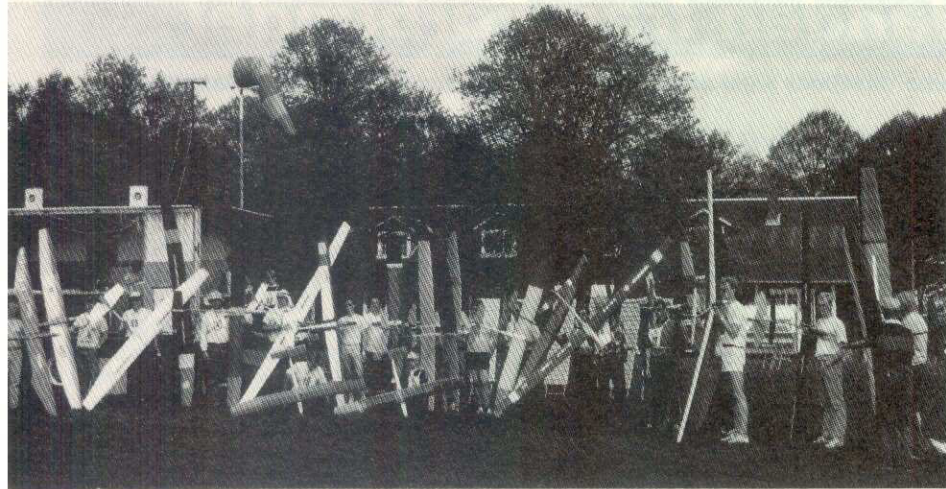

De obligatoriska manövrarna

- 4.1 Start från marken
- 4.2 Rakflygning
- 4.3 Liggande åtta
- 4.4 3 st fria manövrar
- 4.5 Landningsvarv
- 4.6 Landning
- 4.7 Realism in flight *Bedömning av modellens uppträdande jämfört med originalet*

Regler för skaladagarna på Barkarby

Klass	Beskrivning
I	Förebilder byggda 1900-1935
II	Förebilder byggda 1936-1991
III	Jet
IV	Storskala 1:4 eller större samt med spännvidd över 2,25 meter
V	Aresti

Ållebergstävlingen också 20 år!

I år är det 20 år sedan vi första gången genomförde Ållebergstävlingen. Tävligen har genom åren blivit en institution inom modellsegelflyget i Sverige. Under åren som gått har vi haft 391 olika deltagare varav - tyvärr - endast en tjej! Tillsammans har alla deltagare gjort cirka 7000 starter.

Hur började det?

Första tävlingen genomfördes den 7-8 oktober 1972. Den tävlingen som då gällde SM-tecknet arrangerades av MFK Blue Max, Tidaholms MFK och Kättilstorps MFK i samarbete. Deltagarantalet var då 37 och segrare blev Nils-Henrik Hoffman från Kristianstads MFK.

Varför Ålleberg?

En fråga som vi arrangörer får ofta är, var Ålleberg kommer in i sammanhanget. Tävligen har aldrig genomförts på Ålleberg. Nej, men det var 1972 meningen att SM-tävlingen skulle gå på berget. Vi fick dock inte disponera marken där, utan tävlingen fick flyttas till Axevalla hed. Namnet kom till året därpå, då ett förslag lades i Blue Max att arrangera en tävling under namnet Ållebergspokalen. Denna tävling genomfördes i samarbete mellan Blue Max, Falköping, och Tidaholms MFK den 6 maj på Axevalla hed. Segrare även denna gång blev Nils-Henrik Hoffman. Nämnas kan, att han som första pris - förutom en vandringspokalen - fick en stor byrå! Efter mycket stuvande fick han med sig byrån hem. Benny Kjellgren från Tidaholm bröt Nils-Henriks seger 1974. Tävligen gick då på hösten.

De följande åren samlade tävlingen ett 50-tal deltagare. 1977 var första året som MFK Blue Max själva tog hand om arrangemangen. 1978 hade deltagarantalet stigit till 62, vilket gjorde Ållebergspokalen till Sveriges största segeltävling. Året därpå anmälde sig 130 segelflygare till tävlingen, men tyvärr kunde bara 100 deltagare tas emot med dåvarande tävlingsform. 1979 döptes tävlingen om till Ållebergstävlingen.

Ändrad tävlingsform

Systemet för att genomföra tävlingen har ändrats från det system vi hade under 70-talets slut, då deltagarantalet maximerades till 100 till dagens system, som möjliggör, att vi kan ta emot upp emot 130 flygare. Det gamla systemet byggde på att de tävlande samlades i en ready-box för att sedan starta. Detta gjorde att tävlingen tog lång tid att genomföra. Till en början hade vi också 10 minuters flygtid mot 6 minuter idag. Intresset för tävlingen har alltid varit stort och 1980 fylldes kvoten med 100 deltagare på endast två dagar.

Torvald & Sture veteraner

1981 var det dags för 10-årsjubileum. Då var också en medalj instiftad till dem, som varit med alla de 10 åren. Tre fick medaljen 1981. Efter 1990 års tävling har 46 personer fått medaljen. Torvald Ahlberg och Sture Björn, båda från Lidköping, har varit med 17 gånger och är därmed tävlingens riktiga veteraner. Tävlingsdeltagarna representerar klubbar från Skåne upp till Luleå. Tävlingen har aldrig behövt stäl-

las in. Två gånger har reservdag fått utnyttjas. Ena gången fick vi besked från markägaren, att vi trots löfte inte fick vara på heden. Trots kort varsel till alla deltagarna kom 92 startande. Hällregn 1982 gjorde att även den gången fick reservdag tillgripas.

1982 genomfördes den jämnaste tävlingen med Torgny Carlsson, Blue Max, som segrare med 1 poäng före tre andra tävlande. Torgny blev för övrigt den som 1985 tog hem det första vandringspriset med tre vinster efter 14 års tävlande.

I mitten av 80-talet infördes det nuvarande tävlingssystemet med fem startgrupper, som flyger oberoende av varandra. Därmed genomförs tävlingen betydligt snabbare än tidigare.

1988 vann Kjell-Åke Elofsson, Tibro. Han har kanske ett oslagbart rekord, då han vann efter full poäng i alla tre flygningarna. Detta är en kort resumé över vad

som hänt, sedan det började som en SM-tävling 1972 för att via Ållebergspokalen övergå till den nuvarande Ållebergstävlingen. Den 11 maj 1991 är det dags för 20-årsjubileet. Som ett speciellt jubileumspris bjuder vi på en flygtur över Axevalla hed. Som en liten gest till alla, som tävlat och tävlar utan tanke på seger, så kommer den som placerar sig på 20:e plats att få det speciella jubileumspriset. Flygturen blir i Sveriges äldsta Tiger Moth - den s k Ållebergs-Mothen.

Anmäl dig även Du!

Gör även Du som nästan alla Sveriges segelflygare har gjort under de senaste 20 åren:

Anmäl Dig till Ållebergstävlingen, Sveriges äldsta och största modellsegeltävling.

Thommy Hermansson
MFK Blue Max
Falköping

MFK Blue Max inbjuder alla modellflygare till den tjugonde upplagan av Ållebergstävlingen

Tävlingen arrangeras den 11 maj med 12 maj som reservdag. Samling för upprop kl 0830. Tävlingsplats är Axevalla hed belägen mellan Skara och Skövde i det natursköna Västergötland. Reglerna är enkla: Tävlingen gäller segelmodeller enligt F3B-T, men med egna regler. Start med löplina, som vi tillhandahåller, och landning inom en markerad cirkel.

Du anmäler Dig genom att sätta in 80:- på klubbens postgiro-konto 11 22 37-3. Anmälan ska innehålla namn, adress, telefonnr, klubb och de frekvenser Du flyger på (så många som möjligt!)

Första anmälningsdag 11 april

Sista anmälningsdag 27 april

Har Du några frågor ring gärna Jan Oden, 0515-335 87. Välkommen med Din anmälan och till jubileumstävlingen!
MFK Blue Max

Meddelanden från Förbundet

Material till "Meddelande-sidorna" insändes alltid direkt till SMFF:s exp, Box 100 22 • 600 10 Norrköping

Dalarnas Modellflygförbundet

Rapport från besök 23 mars 1991

På begäran av Dalarnas Modellflygförbundet (utgiften sanktionerad av SMFF:s styrelse) gjorde jag ett besök den 23 mars 1991 på ett distriktsmöte för verksamhetsplanering.

Mötet hölls i en båtklubbssamlingslokal ovanpå Rättviksklubbens bygglokaler. Dessa är den största och mest välutrustade jag besökt.

Nya & gamla kompisar!

Det var trevligt att återse gamla modellflygkamrater och träffa nya, yngre entusiaster.

Verksamheten hade tagit fart under 1990 genom ett antal meetings i klubbregi och ett gemensamt stor-meeting i Orsa. En serietävling för radiostyrda segelmodeller hade införts och vunnit stor uppskattning. Friflygverksamheten är mycket liten men av god kvalitet och med landslagsrepresentation.

Ett försök att introducera linflyg inomhus med elmotorer hade gjorts vintertid. Det blev oerhört uppskattat men brist på uppföljningsresurser gjorde att slutresultatet blev magert. Någon linflygtradition finns inte i distriktet sedan Lars Candell flög speed på 60-talet. Något för lingrenen att ta tag i?

Flera serietävlingar i år

Den goda mottagandet av serietävlingen i F3B-T gjorde att man planerar för serietävling i pylonflyg (egna enkla regler) och F3A populär (eller motsvarande). Samtliga tävlingsdagar - 3 per klass - bokades och närvarande klubbar åtog sig arrangemanget. Ett stort, gemensamt meeting i Orsa bokades. För att få fart på arrangemanget kommer en serietävling i varje klass att köras under två dagar. En utskrift av inbokade datum är utlovad av ordföranden Bengt Källqvist.

Erfarenheter från andra distriktsförbund

Vi diskuterade även hur andra distrikt bedrev verksamhet och naturligtvis mest ur SLM:s synvinkel. Men anledning av att inga

Tävlingskalender Friflyg 1991 - Alla klasser

Nr	Datum	Tävlingens namn	Arrangör	Kontaktman	telefon bost/arb
06	27 apr	Majtävlingen, F1A, F1B, F1C sen/jun A1 jun, yngre/äldre	Uppsala FK/mfs	Gunnar Ågren	018-10 67 10
07	9-12 maj	Friflyg-UT, Revinge	AKM mfs, Malmö	Lennart Hansson	040-19 37 90 bost
08	1 jun	Sommarnattens löende 1991, Revinge	AKM mfs, Malmö	Lennart Hansson	040-19 37 90 bost
	2 jun res	F1A, F1B, F1C, A1 & B1			
09	8-9 juni	Vår-träffen	AKMGftt	L-G Olofsson	031-40 30 55
10	15 jun	Natt-tävlingen, F1A, F1B, F1C, jun/sen FAI-lag, A1, 77 cm, HKG jun/sen	VLM	Anders Ericsson Michael Dahlin	060-55 44 59 bost 060-15 80 44 bost
11	15 jun	Västgöta-tävlingen F1A, F1B, A1, HKG, F1A:trak (krok)	Brännebrona FK/mfs	Gunnar Sköld Lennart Sköld	0501-351 72 0501-167 4506
12	29 jun	Scania Cup 1991, Rinkaby F1A, F1B, F1C jun/sen	AKM mfs, Malmö	Lennart Hansson	040-19 37 90 bost
13	17-18 aug	Hjelmerus-tävlingen, Öland	MFK Linköping	Per Johansson	013-520 86
14	31/8-1/9	Friflyg-SM på Rinkaby	AMF mfs, Malmö	Lennart Hansson	040-19 37 90 bost
15	21 sep	Autumn Max, World Cup Contest, Järpås	AKMG ft/MFK Sländan	Lars-G Olofsson	031-49 30 55
16	28-29 sep	Skånes DM +B1, Revinge	AKM mfs, Malmö	Lennart Hansson	040-19 37 90 bost
17	2-3 nov	November-träffen på Revinge	AKM mfs, Malmö	Lennart Hansson	040-19 37 90 bost
18	16 nov	Solnas FAI-Cup, Uppsala	Solna MSK	Gunnar Holm	08-760 95 46

Internationella Friflyg-tävlingar 1991

31 maj-3 juni	Pusza Cup	Dömsöd, Ungern	SMFF	011-13 21 10
15-16 juni	Pampa World FF - World Cup	Belgein	SMFF	011-13 21 10
30 juni-1 juli	Pan Cup - World Cup	Zrenjanin, Jugoslavien	SMFF	011-13 21 10
13-17 juli	Antonov Cup - World Cup	Kiev, Ukraina	SMFF	011-13 21 10
20-21 junil	Scandinavia Open	Danmark	SMFF	011-13 21 10
2-9 juli	Friflyg-VM	Zrejanin, Jugoslavien	SMFF	011-13 21 10

Tävlingskalender Linflyg 1991 - Alla klasser

Nr	Datum	Tävlingens namn	Arrangör	Kontaktman	telefon bost/arb
01	28 apr	Vintertävlingen, F2B	Kungshamns MFK	Conny Åquist	031-19 48 16
02	11 maj	Vårtävlingen, alla klasser	Södertälje MKÖSFK	Staffan Hovmark	0755-120 96
03	25 maj	Solnas Pokal, F2A, F2C, Good-Year	Solna MSK	Ove Kjellberg	08-89 81 63
04	1 jun	Oxelöppokalen, alla klasser	Oxelösunds MFK	Hans Fällgren	0155-156 86
05	8 jun	Brunnsklippet, F2D	Ronneby MFK	Christian Johansson	0457-243 89
06	9 jun	Windmill Cup 91, F2B	Trelleborgs MFK	Lars Roos	0410-102 83
07	15 jun	Vänersborgspokalen, F2B, F2D	Vänersborgs MFK	Ingemar Larsson	0521-112 10
08	18 aug	Västerås, F2A, F2C, Good-Year	Västerås FK/mfs	Ove Andersson	021-13 17 42
09	24 aug	SM 1991, alla klasser	MFK Galax	Kjell Axtilius	08-774 49 15
10	31 aug	Väsby-klippet, F2D	Väsby MF	Mats Bejhem	0760-801 79
11	7 sep	Galax Open, alla klasser	MFK Galax	Kjell Axtilius	08-774 49 15
12	14 sep	DM 1991, alla klasser	Respektive distrikt		
13	22 sep	Höst-tävlingen, F2A, F2C, Good-Year	Haninge MFK	Per Ehnwall	0759-212 14

De med fet stil markerade tävlingarna ingår i 1991 års upplaga av Galax-trofén!

Internationella Linflyg-tävlingar 1991

14	18 maj	Limfjordstävlingen, alla klasser	Danmark	Kjell Axtilius	08-774 49 15
15	3 aug	EM 1991, alla klasser	Polen	Jan Gustavsson	08-751 99 62
		Brittiska Mästerskapen 1991, alla klasser	England	Kjell Axtilius	08-774 49 15

Tävlingskalender RC-flyg 1991 - Klass F3A

Nr	Datum	Tävlingens namn	Arrangör	Kontaktman	telefon bost/arb
01	11 maj	Stenungsundspokalen F3A, F3A sport, F3A populär	Stenungsunds MFK	Bernt Olsson	0303-739 08 bost 08-39 98 20 arb
02	27-28 jul	Grums-pokalen F3A, F3A sport, F3A populär	Grums MFK	Lennart Jansson	054-342 38 bost 054-19 56 19 arb
03	10-11 aug	F3A, F3A Sport, F3A Populär	Linköpingseskadern		
04	17-18 aug	Solstad Cup, F3A, F3A Sport, F3A Populär	Karlstad MFK	J Drenske	054-11 21 10 054-23 57 37

Tävlingskalender RC-flyg 1991 - Klass F3B & F3J

Nr	Datum	Tävlingens namn	Arrangör	Kontaktman	telefon bost/arb
01	9 mar	VMF:s Edsjötermik	Väsby Modellflygare	Torsten Nystedt	0762-136 76
02	27 apr	Vårträffen F3B-T	Acroflyers	Owe Carlsson	040-13 14 85
03	10-11 maj	Polarcupen, F3B (dag 1) F3J (dag 2)	Bodens MFK	Lars Olsson	0929-125 35

distrikt söder om SLM deltog i SMFF:s kurs om ledarutveckling (i Stockholm) undrade man hur verksamheten bedrivs i de ej representerade distrikten.

En plan för införandet av skolflygverksamhet för radiostyrda motormodeller har arbetats fram med ledning av erfarenheterna från SMFF:s skolflygkurs nyli-

gen. De flesta klubbar avser att starta skolflygverksamhet under våren i syfte att deltagarna skall ha RC-certifikat när hösten och byggverksamheten startar. Detta

Meddelanden från Förbundet

Material till "Meddelande-sidorna" insändes alltid direkt till SMFF:s exp, Box 100 22 • 600 10 Norrköping

04	11 maj	Termik-träffen på Havgård, F3B-T	RFK GRipen
05	11 maj	Ällebergs-tävlingen, F3B-T	MFK Blue Max
06	6 juli	Hökatermiken, F3B-T	Hökaklubben, Halmstad
07	15-16 juni	Natt-tävlingen, Midlanda, Sundsvall	VLM
08	27 juli	Ljungflaxet, F3B-T, Brafforsheden	Filipstads MFK
09	29 sep	Höst-Maxen, F3B-T & "2-meters"	Brännbrona FK/mfs

Gösta Lövgren	042-818 06
Jan Odén	0515-335 87
Lennart Olsson	035-12 86 49
Arvid Holmbom	060-211 80
Vatjorn 2175, Matfors	060-200 72
Henrik Strandsberg	0553-113 43
Krister Karlsson	0590-119 74
Mikael Ingemarsson	0501-701 14

Tävlingskalender RC-flyg 1991 - Klass F3C

Nr	Datum	Tävlingens namn	Arrangör	Kontaktman	telefon bost/arb
01	27-28 apr	Gränscupen, F3C + Helikopter Populär	AKMG	Björn Friberg	031-49 20 41
02	18-19 maj	Helikoptertävling på klubbfältet, Hökåsen	Västerås FK/mfs	Christer Palm Dahl	0303-203 98
03	1-2 juni	F3C UT + Helikopter populär	Hökaklubben, Halmstad	Håkan Gustavsson	021-33 27 65
04	8 juni	Helikoptertävling F3C UT, Helikopter Pop	Enköpings MFK	Christer Persson	035-18 72 46
				Anders Helmer	0171-481 41
				Bernt Johansson	0171-480 23

Tävlingskalender RC-flyg 1991 - Klass F3E

Nr	Datum	Tävlingens namn	Arrangör	Kontaktman	telefon bost/arb
01	4-(5) maj	EI-Populär	Djursholms MFK	Jan Levenstam	08-36 18 32
02	11 maj	F3E, 10 celler	MFK Starflyers	Hans Frendin	031-18 12 18
03	19-20 maj	EL-AK (MG) F3E Populär	AKMG	Björn Friberg	031-49 20 41
04	15-16 juni	F3E Populär, EI-segel på Sundbro	Uppsala FK/mfs	Leif Rydén	018-69 63 80
05	17 aug	EI Populär på Starlanda, Hässelby Villastad	MFK Starflyers	Jan Levenstam	08-36 18 32
06	31 aug	SM F3E, klubbfältet Skanör	Skanör-Falsterbo MSK	Kalle Westerblad	040-47 20 20 (kväll)
	- 1 sep				
07	14 sep	F3E, 10 celler, Starlanda	MFK Starflyers	Jan Levenstam	08-36 18 32
08	28 sep	FINAL E-Populär	Djursholms MFK	Jan Levenstam	08-36 18 32

Tävlingskalender RC-flyg 1991 - Klass F4C

Nr	Datum	Tävlingens namn	Arrangör	Kontaktman	telefon bost/arb
01	25-26 maj	ICA-lyftet, F4C + Populärskala	Helsingborgs MFK	Börje Sebring	042-714 26
02	8-9 juni	SRFK:s Skaladagar på Barkarby	Stockholms RFK	Peter Lazraz	0758-160 50
03	16-17 juni	Havgård Scala Trophy, F4C Populär	RFK Gripen	Gösta Lövgren	042-818 06
04	6-7 juli	SM F4C + Riksmästerskap Populär-skala	Tibro MFK/Karlsborgs RCK	Kjell-Åke Elofsson	0504-145 10 bost 0504-202 00 arb
				Sven-Åke Larsson	0505-100 29 bost 0505-850 00 arb
05	10-11 aug	Höka-skalan, F4C UT + Populär-skala	Hökaklubben, Halmstad	Kurt Lennä	035-370 67

Meetings, flygdagar mm 1991

Nr	Datum	Tävlingens namn	Arrangör	Kontaktman	telefon bost/arb
01	4-5 maj	Modellflygträff med "söndagsflyg", Torlanda	AKMG	Gunnar Lundell	031-19 37 31
02	18-20 maj	Pingst-meeting	Hökaklubben, Halmstad	Christer Persson	035-18 72 46
				Kurt Lennä	035-370 67
				Sven-Göran Persson	0175-706 90
03	20 maj	Annandags-flyg-in	Rimbo MFK	Börje Strid	060-11 61 26
04	25-26 maj	Skalaflygmeeting "Farmel 1 Cup"	MFK Skvadern	Gunnar Farm	060-17 06 65
05	1-2 juni	RC helikopter-meeting	MFK Stratos	L Jörstrand	0752-381 40
06	8 juni	EI-e-fantastiskt (Klubbfältet, Skanör)	Skanör-Falsterbo MSK	Kalle Westerblad	040-47 20 20 (kväll)
07	15-16 juni	Internationell Modellflygträff	Marks Modellflygklubb	Åke Johansson	0320-119 02
				Jan Svensson	0320-413 36
				Åke Lindholm	023-238 90
08	21-23 juni	Midsommarmooting på Dragsångarna Insjön + Traditionell midsommarfirande	Siljansbygdens RFK	Bengt Källström	023-344 18
09	28-29 juni	Långsele-meeting	VLM	Arvid Holmbom	060-211 80
10	30 jun-1 juli	Hangflygmeeting i Sälenfjällen	Sälenfjällens MFK	KG Hållhans	0280-223 14
11	26-27 juli	Meeting, Vasatorpsfältet, inf Österled 101	Helsingborgs MFK	Jan Lilja	042-22 15 51 bost
12	28 juli	Modellflygets Dag, Vasatorpsfältet	Helsingborgs MFK	Jan Lilja	042-13 50 65 arb
13	17 aug	Meeting, Herrljunga, Ölanda	Herrljunga MFK	Rolf-Erik Blomdahl	0513-107 41
14	18 aug	Modellflygdag, Oskarshamns flygplats	MFK Oskarshamnseskadern	Matti Stenman	0491-183 70
15	31 aug	Helikopter-meeting	Hökaklubben, Halmstad	Christer Persson	035-18 72 46

börge ett välbehövligt tillskott av juniorer. Landstingets bidragsbestämmelser skall skaffas fram av ordföranden varefter han kontaktar mig

för diskussion om strategi för att göra Dalarnas Modellflygförbund bidragsberättigat. En stor behållning var den mycket entusiastiske och drivande gren-

chefen för radioflyg, Magnus Östling. Han har deltagit i SMFF:s båda kurser under 1991 och dragit goda lärdomar av dem. Dessa avser han att praktiskt prova un-

der året. En annan stor behållning var den tacksamhet och välvilja, som visades SMFF dels på grund av hjälpen med bildandet av distriktet, dels genom mitt besök under uppbyggnadskedet.

Det blev en "kick"!

Detta noterat av en "gammal räv", som fick en "kick" av den entusiasm som Dalarnas Modellflygförbund visade. Detta bådar gott för framtiden.

Lennarth Larsson

Latvijas Lidmodelu Sporta Federācija Model Flying Society of Latvia

Dear Sir,
With this we, i.e., Karlis Plocins (FAI judge international) and Viktors Roshonok (F1B flyer), representatives of Latvia want express on behalf of Model Flying Society of Latvia our gratitude to: Bertil Beckman, Stockholm Bror Eimar, Mönsterås Bengt Norling, Sigtuna Due efforts of these nice people our attendance at World Cup event in Jarpas were possible at all. To say nothing about their personal investment in making our staying in Sweden comfortable. Special thanks to "SLM" for offering it's HQ to us during our days in Stockholm. According experience we get during this adventure we are sure that it is quite reasonable to continue and promote relations between our aeromodelling societies. Model Flying Society of Latvia (LLSF) is ready to invite small parties of Swedish Aeromodelers for F2D, F1 and some RC events here. LLSF will be responsible for all expenses during their stay in Latvia.

In return we are expecting the same from SMFF.

More detailed discussion may take place after deceiving principal agreement from SMFF

Kārlis Plocins
President of LLSF
Member of FAI/CIAM
C/L and Scale sub-committees

Det rör på sig!

På marknaden finns det många olika slags ackar, men vill man som elflygare ha bra resultat blir urvalet genast mycket mindre. Den bistra sanningen är helt enkelt den, att det till dags dato bara finns en tillverkare med ackar som vi vill ha. Så erfarenhetsmässigt fungerar endast Sanyo 900 och 1200 SCR-ackar för elflyg. Dessa Sanyo-ackar har en jämn, rak urladdningskurva som ger full effekt hela vägen. Andra ackar har en ständigt fallande kurva, och detta är något som vi elflygare vill undvika. Med sådana ackar, får man en sämre effekt ju längre man flyger. Dessa ackar är konstruerade för andra behov än våra. Sanyo har nu kommit med några nya ackar som har högre kapacitet - 1000 respektive 1400. Dessa har jag ännu inte provat, men det har rapporterats att de väger något mera än de gängseackarna, och - naturligtvis - är något dyrare i inköp. Well, vi får väl ta oss en titt på dessa ackar och prova dem under verkliga flygförhållanden, så får vi se ...

Det rör på sig!

Aeroklubben Modell i Göteborg hade anordnat ett infomöte om elflyg häromsistens. Den gode mannen Bosse Sjöberg var gästföreläsare. Bosse har rapporterat till mig att han närmast blev chockad över det stora intresset, då över ett 90-tal medlemmar kom tillstädes och frågade och frågade. Snacka om intresse! AKMG anordnar även sin första elflyg-tävling under pingsthelgen 18-20 maj 1991. Anmälan kan göras till Hans Frenin på 031-18 12 18.

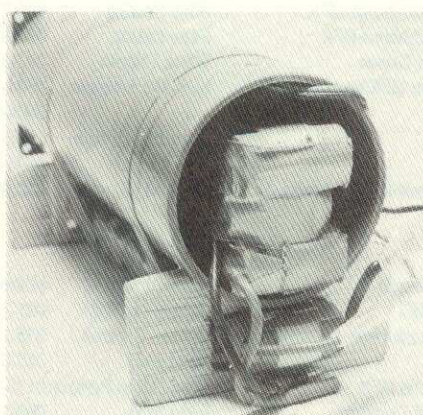
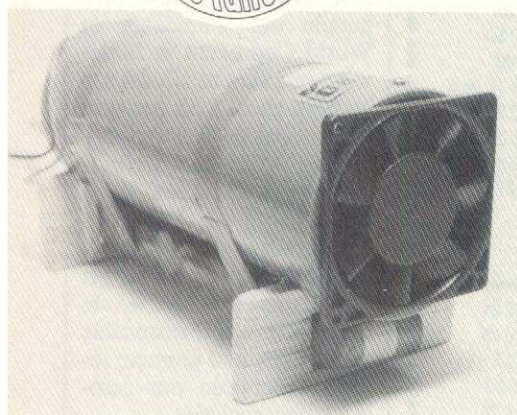
Det rör på sig!

Under El-e-fantastiskt-träffen i Skanör den 8-9 juni kommer ett nästan professionellt videoteam att göra ett reportage som vi räknar med skall kunna sprida ut till SMFF-klubbarna senare. En skiss på filmens manus är framtagen, och detta manus har som huvudtema, att filmen skall visa alla de stora och små idéer som alla dessa fiffiga elflygare har. Så, har Du något kul att visa upp, så kom då till kanske norra Europas största el-fly-in.

Uppsala Flygklubbs elflygträff går av stapeln den 15-16 juni på Sundbro Flygfält. Kontakta Leif Rydén 018-69 63 80, han kan ge Dig alla upplysningar.

El-e-fantastiskt

Vårflygträff i Sundsvall 25-26 maj med "Farmel 1 Cup".

Modellflygklubben Skvadern har under några år ordnat en flygträff - "Skalaflygmeeting" - på vårt flygfält på senhösten. Det är en idealisk tid att besöka oss, med stora chanser till bra väder. Dock har det varit klen med besökare utifrån. Vi tror att man har blivit skrämde av namnet

och trots att bara garvade skalabyggare är välkomna. Eftersom vi egentligen inte har velat locka enbart en kategori modellflygare har vi bestämt oss för att helt enkelt kalla evenemanget "Vårflygträff". Det är ju mer i linje med våra ambitioner att samla alla radioflygare till en enkel

träff, vare sig vi är nybörjare eller gamla rävar, om vi flyger med förbränningsmotorer, eldrift eller om vi helt vill förlita oss på varma uppvindar. För att stoppa in ett enkelt tävlingsmoment i allt fritt flygande provar vi en helt ny klass. Det finns redan 114 tävlingsklasser

men det tenderar att bli så allvarligt och dyrt att tävla med dom efter en tid. Vad vi vill skapa är en modellflygets "optimistjolle-tävling". Alltså att tävla med enklast, möjliga materiel. Vad är då bättre än Farmel 1? Den modellen presenterades i AoH 1990:6 och borde finnas i

Så löder vi vårt acke-paket!

En liten varning. Kan Du inte löda, så lär Dig detta innan du försöker löda ihop Ditt första acke-paket! Det gäller att ha en lödkolv på minst 75A, som avger hög värme. För när man löder samman ackar, skall det gå snabbt, annars riskerar man att få för hög värme på acken och därmed skada den. Som förbindelse mellan två ackar brukar jag använda mig av en 1 millimeterkopparrplåt, som jag klippt till en 5 mm bred remsa av. Löd snabbt och rätt!

Propellerval med ampèremeter

Som elflygare kan du genom Ditt propellerval påverka Din elmotors prestanda i hög grad. Med en för stor propeller med för hög stigning drar Du snabbt ur Dina ackar. Använder Du i stället en för liten propeller med låg stigning får Du lång flygtid men propellern ger Dig ingen kraft. För att hitta rätt, skall Du använda Dig av en ampèremeter. När Du kopplat in Din ampèremeter kan Du mycket snabbt avgöra vilken propeller som ger dig bästa dragkraft och förbrukar minst ampère, och när Du funnit denna formel, då vet Du också att Du får mest ut av Din

modell. Clas Ohlson i Insjön har en ampèremeter - artnr 32-1975 - som mäter upp till 50A.

Lite mer om Astros 112-laddare

Som jag nämnde i min förra artikel så är det väldigt lätt att följa laddprocessen genom att koppla in en voltmeter i laddaren. Du kan då följa laddprocessen och avbryta laddningen när voltmeteren "droppar". Du är då säker på att du har fulladdade ackar.

Förbättra Din laddare!

Det är väldigt lätt att förbättra sin 122-laddare. Topplattan till denna laddare fungerar som ett kylelement. När man använder sin laddare så blir denna platta mycket varm. Laddar man då stora cellpaket på direkten efter varandra kan laddarens komponenter bli så varma att de upphör att fungera. För att kyla ned det hela kan man montera in en liten 12V-fläkt. Du tar upp ett hål för fläkten och monterar denna på din laddares insida - se bilden - och detta innebär, att fläkten suger ut den varma luften. På den motsatta sidan borrar Du upp ett antal luftinsugningshål. Ett enkelt och billigt sätt att förhindra överhettning av Din laddare. Pojkarna i

Insjön har en sådan fläkt - artnr 32-3420.

Ännu ett acketips

När du efter en flygning tar ut Ditt ackepaket för omladdning är de relativt varma. En grundregel är, att Du aldrig skall ladda ett ackepaket som är varmt. Man måste låta paketet kallna, innan man laddar upp det igen. I vår klubb trodde vi att vi löst problemet genom att montera in ett kylskåp, där vi kylde våra ackar. Vi blev lite långa i synen, när vi upptäckte att det då bildades en massa kondens inuti våra paket.

Lösningen på problemet blev enkel: ett plaströr modell avlopp, en 12V fläkt och några gamla ackar till drift av fläkten. Efter din flygning lägger Du in ditt ackepaket i röret och startar fläkten. Voilå!

Till slut ett limtips

Eftersom jag ju är elflygare, strävar jag att bygga så lätt som möjligt. Då använder jag CA-lim i stor utsträckning. Det negativa är, att jag då besväras av röken från dessa limmer. Nu har jag köpt och provat "HotStuff UFO". UFO är likamed "user-friendly odorless" (användarvänligt & luftfritt), det vill säga att limmet ej ryker och dessutom går det att använda på

frigolit! Firman som säljer detta lim heter R/C Modeller - se annonserna i denna tidning. Man säljer dem endast per postorder, vilket innebär, att deras priser är hyfsade.

Det var allt för denna gång! Och kom ihåg:

El-e-fantastiskt!

Kalle Westerblad

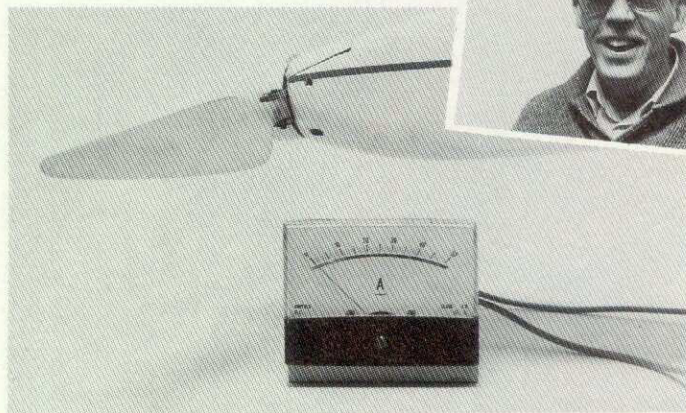
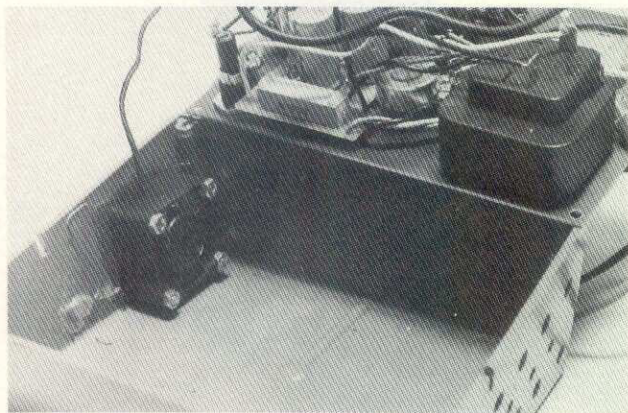
Vinjettbilden: Per-Axel Eliasson med två av sina modeller: en "egen" tvåmotorig konstruktion och en Kyosho Stratus 2000.

Nedre raden fr v:
Acke-kylaren sedd från fläkt-sidan - och från andra sidan. Laddningen är igång och voltmeteren inkopplad för "bevakning".

Kylfläkten på sin plats i Astro-laddaren.

Ampèremeteren är inkopplad. Nu är det bara att dra på och mäta ...

Samtliga dessa bilder:
Foto Anders Westerblad

många exemplar, om man ser till antalet distribuerade ritningar. Har du inte redan byggt en så bör du klara det på cirka tio timmar, om du har någon vana av modellbygge tidigare.

Förslag till regler för premiären 25 maj 1991:

Mått enligt ritningen. Vingen helt oklädd eller mer eller mindre beklädd. Standard RS-540-motor eller liknande för maximalt 150:-. Accpaket med 6 celler, "sub C"-storlek (1200-1700 mAh) för max 300:-. Man får använda fartreglage om man vill. Flygningen omfattar två starter

med tidstillägg för landning inom en viss cirkel på fältet. Så många som möjligt startar samtidigt, så att inte tävlingen drar ut för mycket på tiden. Det ska ju som vi sa inte vara någon huvudsysselsättning på flygträffen.

Om man skulle vilja ha lite mer spänning kan ju de tävlande seniorerna komma överens om en "startavgift" som läggs i en pott som segraren kammare hem. För juniorerna ska MFK Skvadern fixa några priser att tävla om. Nu sätter vi klubben igång med planeringen så att vi kan ta emot er på bästa sätt. För den

som vill komma redan på fredag kväll går det utmärkt. Vi har gott om plats för tält och husvagnar. Lördag kväll reserverar vi naturligtvis till en fest med god mat (Obs, inte surströmming, även om vi själva tycker att det är prima grejer!) och dans till kända orkestrar. Om ni har några frågor går det bra att ringa till Börje Strid 060-116126 eller Gunnar Farm 060-170665.

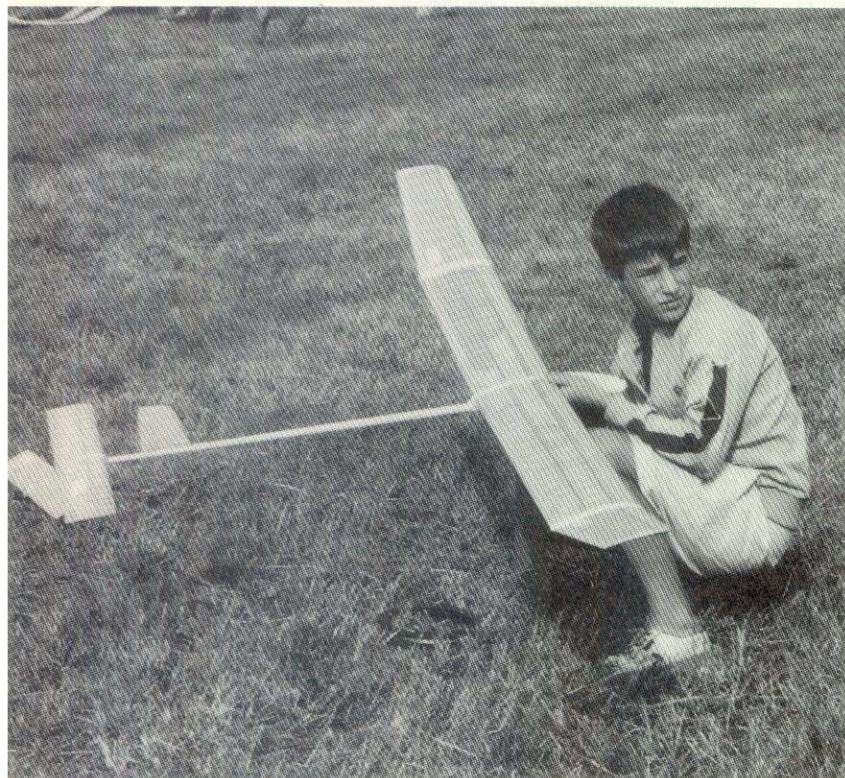
Välkomna gill en glad träff i slutet av maj!

MFK Skvadern

Jag tycker det är dags för lite

Bilderna i övre raden fr v:

- Phil Ball (t v), vinnare av World Cup i FIC på Mjösa, Norge, med tvåan Gunnar Ågren. Foto David Thorsén
- Första tävlingen och första priset - en härlig känsla! UFK-junioren Björn Lindström får sitt första modellflygpris, vunnit i sin första modellflygtävling, av Solnas Håkan.
- Gurra Ågren i "fly off"-start, Mjösa 1991. Foto David Thorsén
- Anca Somers, Holland, en fullfjädrad F1A-tävlarare - här i Tjeckoslovakien 1989. Foto Gunnar Ågren

Hej Redaktör!

Jag har saknat friflygbilder från tävlingar. Det är viktigt, tycker jag, att vi friflygare syns.

Jag är av den uppfattningen, att friflygets tävlande skall skrivas om från de första stapplande stegen till EM, VM och World Cup-framgångar.

Vi svenskar är faktiskt rätt så

framgångsrika, trots att en del klankar på oss!

Damer & juniorer viktiga!

Jag har tagit en hel del bilder, som visar på denna bredd här hemma, men speciellt söderöver i Europa. Även kvinnor har gjort fina insatser och på tävlingar nere i Europa ser man ofta kvinnliga deltagare.

friflygbilder, säger Gurra Ågren!

Jan Somers, som segrade i World Cup-tävlingen i Norge i mars, har en duktig fru Anca, som kom på åttonde plats i den tuffa konkurrensen där.

Jag skulle också vilja säga några ord om den snabba utvecklingen av modeller och material. För egen del håller jag på med en F1C-modell på detta nya sätt, så tro inte,

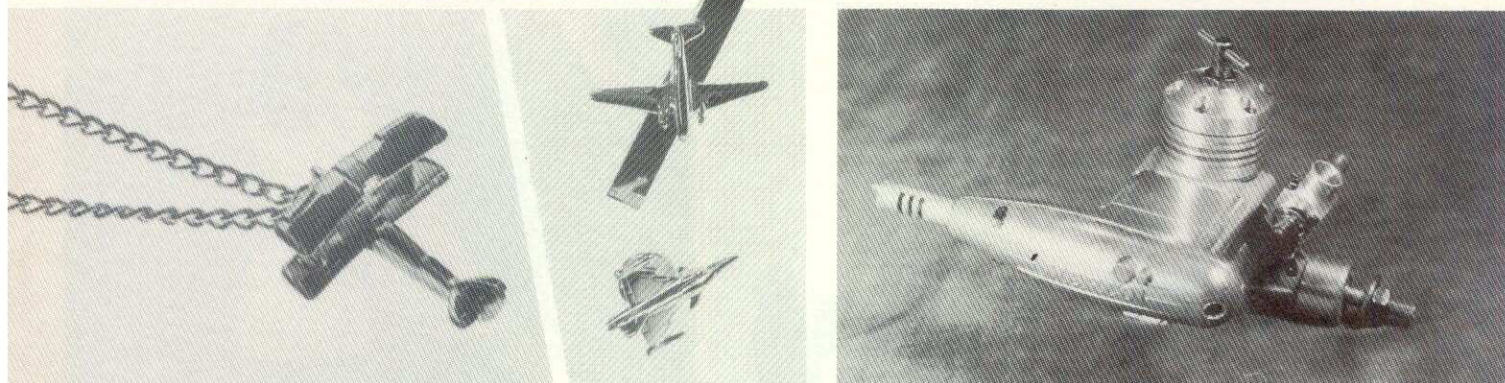
att jag är motståndare till den här utvecklingen. Men jag anser, att det kan bli problem bland de juniorer, som med knapp nöd kan bygga en vanlig modell med konventionella material. Detycker, att det här är häftiga grejer, men de nya komposit-modellerna är för dyra för dem att börja med. Det är min syn på saken. Gurra

Bilderna i nedre raden fr v:

- En ung F1A-junior från Ungern.
- David Thorsén, UFK, Mjösa 1991, i F1B.
- Fredrik Heinsonen, finsk F1B-junior, startar på World Cup
- UFK-junioren Fredrik Lintorp avslutar Gunnars bildsvit: t v vevar han in de sista varven på sin F1B-modell innan start t h en funderande Fredrik vid World Cup-tävlingen 1991 på Mjösa - hans andra tävling - sedan han började flyga F1B.

Samliga bilder här: Foto Gunnar Ågren

NYA PRYLAR NYA PRYLAR NYA PRYLAR

Smutta smycken!

Det här är lite vid sidan om det vanliga modellflygprogrammet, men snyggt och smutt: smycken med flygplan - såväl oldtimers som moderna. Många olika modeller finns representerade! JS Hobby & Aviatik säljer slips-hållare (99:-), hängsmycke (99:-), örhänge (129:-/par), slipsnål/rockmärke (69:-). Dessa trevliga flygplanssmycken är fina priser vid tävlingar. Ett vunnet smycket till damen därhemma ger många poäng! Eller köp för att ge bort!

JS Hobby & Aviatik
031-12 70 48

Laddare & kontakter

• Astro 103 är en laddare för 6-7 celler - lämplig för elflyg med 7 celler. Den har timeravstängning, inställbar laddström, ampèremeter, anslutning för voltmeter. Då timern slår ifrån går den automatiskt över till långsamladdning. Genom Astros "Taper Charge", som innebär att strömmen sjunker, då acken börjar bli full-laddad, är laddningstiden okritisk, dvs risken för överladdning är minimal. Pris 298:-.

• Sermos High-Amp Powerpole-kontakter är populära bland elflygare pga sina goda elektriska

och mekaniska egenskaper. Mitch Poling påpekar i senaste numret av Model Builder, att silverkontakter - som Sermos - har lägre kontaktresistans än guld-kontakter. För att underlätta montering och demontering finns nu ett speciellt verktyg, som kostar 50:-.

• Manz Speedy 30 ESe är ett helelektroniskt (inget relä) till/från-reglage med mjukstart och strömförsörjning för mottagaren. Max kontinuerlig belastning är 30A, korttidsbelastning max 40A. Reglaget är avsett för 7-12 celler och genom mjukstarten lämpar det sig även för växlade motorer och Astro Cobalt 05 FAI G. Pris 475:-.

LRN Teknik
018-69 63 80

Ny Klemm 35 och MÜ 13 Bergfalke hos Swedcon

Swedcon, som importerar de intressanta Präzise-modellerna i metall, får till sommaren fina tillskott i programmet, då det utökas med bl a Klemm 35. Modellen har en spv på 2600 mm och en motor på 30-50 ccm passar. Präzise presenterar också en Bergfalke - ett segelplan väl känt i Sverige. Priserna för dessa ligger kring mot-

svarande för konventionella trämodeller i samma storlek. Swedcon har också en ny Rödelmodell - Messerschmitt Bf 109 G i skala 1:4,8 - leverans kan ske omedelbart från lager.

Swedcon KB
054-18 64 07

Irvine .46 RC-Ring

Irvine-fabrikens senaste RC-motor, dock inte helt ny, finns i två typer: en "vanlig", som kostar 795:- inkl dämpare. Motorn finns också som ABC-variant, till ett pris av 845:- inkl dämpare. Båda modellerna uppges finnas på lager för omedelbar leverans.

JS Hobby & Aviatik
031-12 70 48

Ny el-seglare från Meyer

T-Sperber, den nya elseglaren har en spännvidd av 206 cm och är avsedd för 7 celler. Modellen styrs med sid- och höjdroder, men kan också utrustas med skevroder och bromsklaffar. Modellen har en lätt, smäcker, men ändå rymlig glasfiber/epoxikropp med rejäla öppningar för ackar och radio. Vingen är sprygeluppbyggd - profil Eppler 205. Lämpliga motorer är Astro Cobalt 05, Astro Cobalt 05 FAI G eller Graupner

600 8,4V. Byggsats med ritning, byggbeskrivning, glasfiberkropp och sprygelsats kostar 895:-.

LRN Teknik
018-69 63 80

Starter och glödgrejer

JS Hobby & Aviatik har skickat in lite mekbox-doningar:

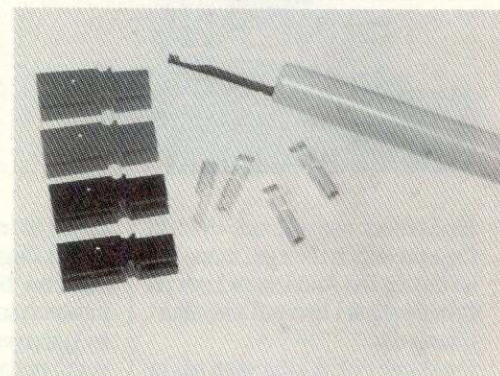
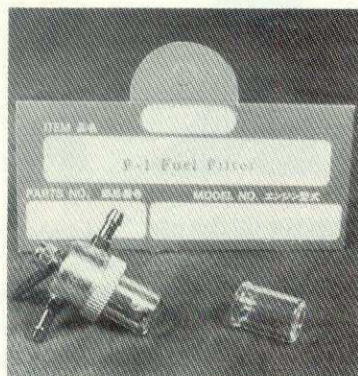
- En liten och kompakt starter, JS/Irvine, som startar .10-.91-motorer. Pris 349:-.
- En praktisk, extra lång glödstiftsnyckel, som gör det lättare att komma åt i bl a skalamodeller och helikoptrar. Pris 19:50.
- En glödklämma av "tryck på"-typ med lång kabel. Pris 34:50.

JS Hobby & Aviatik
031-12 70 48

Nya Saito-motorer

• Saito FA-60T är en skalalik fyrtaktsboxermotor på 10 cm³. Borret är på 2 x 21,0 mm, slaget 19,0 mm, vikt 430 g. Bränslekonsumtionen ca 13 cm³/min. Motorn uppges klara propellar från 11 x 7 3/4 - 13 x 6, perfekt för skalakärran. Motorn kommer senare i Mfn-test. Pris 3.295:-.

• Saito 120S-DP är en ny motor för F3A och skalaflygarna. Den nya 20 cm³ fyrtaktare har dubbla glödstift för säkrare tom-

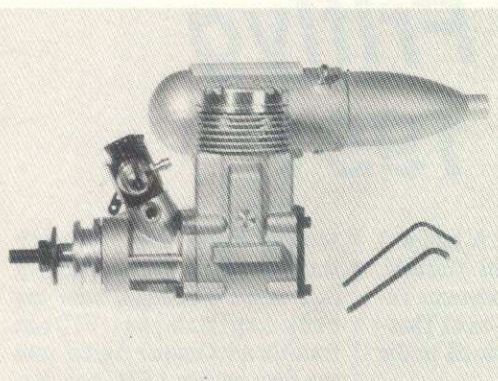

Berätta om Dina modellflyg-nyheter här utan att dra till med annonskostnader. Men var ute i tid - det kan bli trångt!

HOBBYHANDLARE • IMPORTÖRER • AGENTER
sänd gärna in material till "Nya Prylar"-sidorna

NYA PRYLAR NYA PRYLAR NYA PRYLAR

gång samt pump för bättre bränsleflöde och mer kraft. Borr är 32 mm, slag 24,8 mm, vikt 820 g. Vidare har motorn en AAC-cylinder och en backventilsluftpump, som ger tryck till tanken. Test kommer i Modellflygnytt i sommar. Pris 2.750:-.

RCM Hobby & Fritid
0371-111 50 (1630-2000)

Fantastiskt Fint Filter Från Fjärran Fabrik

• Saito tillverkar ett mycket fint filter med kopp i härdat glas. Det här är såväl partikel- som vattenavskiljare, således inte en sil, utan ett riktigt filter.

RCM Hobby & Fritid
0371-111 50 (1630-2000)

Dieslar hos Natan

• Merco 29 diesel kommer från en gammal motortillverkare, som tidigare gjort enbart glödstiftare. Merco har nu släppt en liten fin 5 cm³ dieselmotor med trottelt och smutt ljuddämpare.

• Engelska Irvinefabriken har också börjat tillverka dieslar. Först ut är en 20-motor men man distribuerar också

• AE-dieslar, som tillverkas i storlekarna 02, 05, 1,0 och 2 cm³. AE-dieslarna är mycket fint gjor-

da med vevhus frästa ur ett stycke.

• Från Calcutta, Indien, kommer en Kumar 500-diesel på 5 cm³. Motorn levereras med ljuddämpare och RC-trottelt.

• En söt liten Pfeiffer 0,6 cm³ tillverkas för hand i ett kök i Tjeckoslovakien. Den är lämplig för lin- och friflygplan - eller bara att titta på.

Natans Hobby
0340-600 66

Ell-Air HB

Ell-Air tar nu hem ritningar från W.E. Technical, USA med bl a Sopwith Camel skala 1:4, Piper Cub J-3, skala 1:3 samt för fläktentusiasterna Douglas Skyray skala 1:8. Brian Taylors senaste ritning Hawker Typhoon för 15-20 cc fyrtaktare finns också.

Ytterligare upplysningar per brev eller telefon.

Ell-Air HB, Box 77, 660 60
Molkom, tfn 0553-211 16.

Ell-Air och ELAir?

ELL-Air och ELAir är två helt skilda skilda företag och Bo Sjöberg på ELAir skall enligt uppgift ändra sitt företagsnamn. Lättare så för oss alla!

Övre raden fr v:

De smutta smyckena, som JS Hobby & Aviatik säljer. Finns med många olika flygplan:

hängsmycken, slipsklämma, rockslagsmärke mm.

Merco-dieseln från Natans.

Den "ny-gamla" Irvine .46 RC Ring från JS.

LRN-Tekniks Astro 103-laddare med "Taper Charge"

samt Manz Speedy 30 ESE helelektroniska tillfrån-

reglage - inget relä här!

Lämplig för växlade motorer!

Nedre raden fr v:

Helmetall-Klemm 35 från Swedcon i Karlstad - intressant liksom också Bergfalke från samma företag.

Saito's lilla fina filter, som RCM Hobby säljer.

Sermos Powerpole-kontakter med praktisk "öppnare".

"Tryck på"-glödklämma med lång kabel har JS Hobby & Aviatik liksom en liten

kompakt starter.

Irvine's nya .20-diesel, som Natan har hemma!

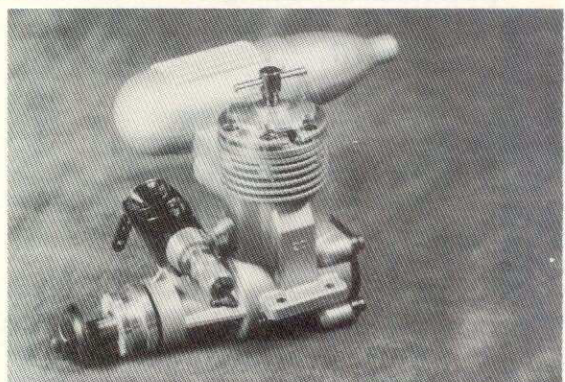
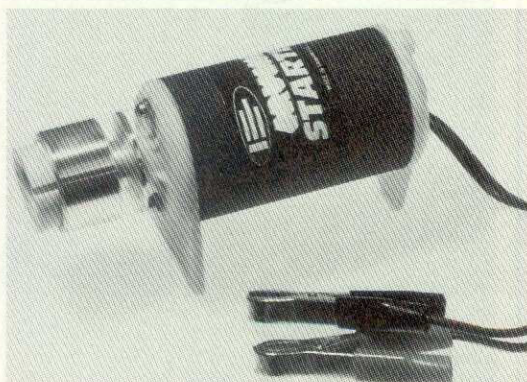
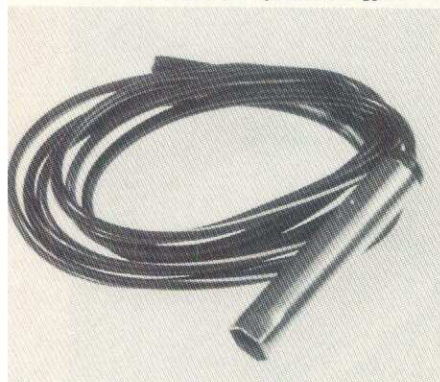
Supre Tigre nu i Sverige

Super Tigre-agenturen har nu tagits upp av AB Slotcar. Super Tigre-motorerna tillverkas i Italien och är ett av världens äldsta och mest kända motorfabrikat - de uppfann en gång i tiden ABC-fodret!

Super Tigre-programmet omfattar flyg- och helikoptermotorer och det finns storlekar från 2cc upptill 45cc i encylindrigt utförande. Dessutom finns en 60cc inline twin, dvs en två-cylindrig radmotor! Man tillverkar också förgasare, ljuddämpare och avgaspipor (Tiger PAW-piporna). Bland kom-

mande nyheter kan nämnas en ny .61 (10cc) helikoptermotor, som kommer senare i vår. En .34 helikoptermotor (kallad Concept .34) finns redan på marknaden. I maj kommer motorena (med svenskspråkig instruktion) att levereras till hobbybutikerna. Man kommer att hålla fullt lager av aktuella motorer och reservdelar - även till äldre motorer, som har utgått ur programmet.

Testexemplar har redan levererats till Modellflygnytt's motortestare och testrapport kommer i ett senare nummer!

HOBBYHANDLARE • IMPORTÖRER • AGENTER
sänd gärna in material till "Nya Prylar"-sidorna

Skicka ett foto och lite text - det räcker! Och har Du Ingen bild hjälper vi gärna med fotografering av prylen - GRATIS!

Från Friflyg Fältet

Redaktör:
Lennart Hansson
Sigurdsgatan 15
214 65 Malmö
040-19 37 90

Friflyg 1991

Tävlingssäsongen 1991 är i full gång och rapporter om fina insatser på de olika tävlingsplatserna kommer in.

Nordiskt Mästerskap 1991

Den största tävlingen var Nordiskt Mästerskap som i finsk regi avhölls 22-24 februari på isen utanför Björneborg. Vädrer

kunde varit bättre: till en början 6-7 m/sek, sedan ökade till uppemot 9 m/sek. I kombination med +5°C och snöfall från början av sjätte perioden avslutades tävlingen efter denna period. De svenska tävlarna var framgångsrika. Lars Larsson blev mästare i F1A senior och Niklas Wängberg likaledes

nordisk mästare i F1A junior. I F1B segrade Kyösti Karhila, Finland, före sin landsman Tapio Linkosalo med David Thorsen som bäste svensk på tredje plats.

Samtidigt med NM hade Finland sin första World Cup-tävling - Finnish Open.

Flera svenskar hade tagit chan-

sen till World Cup-poäng och framgång hade Håkan Broberg och Janne Forsman, som tog tredje resp fjärde plats i F1B och framför allt Gunnar Ågren, som tog hem segern i F1C och därmed kunde notera goda 25 poäng i World Cup 1991.

Norbergsträffen

Norbergsträffen på Åmänningen gynnades av perfekt tävlingsväder vilket resultatlistan ger besked om. Många goda resultat noterades. Bror Eimar 900 i F1B med Håkan Broberg efter sig med 886, därtill fin fly-off med tre tävlar i F1A.

Hemmaklubbens "veteraner" Lennart Findahl och Bengt Wendel visade med eftertryck var skåpet skulle placeras och förvisade den tredje flygoff-tävlar Thomas Ekendahl till just tredjeplatsen. Även i övrigt noterades goda resultat. Ta en titt på resultatlistan! Studera även tävlingskalendern för 1991 - många tillfällen till friflyg föreligger som synes. Solnas Vår-etta och Uppsalas Maj-tävling ligger närmast i tiden och följs av Friflyg-UT på Revinge, traditionellt under Kristi Himmelsfärdshelgen.

Sommarnattens leende kan man låta lysa mot sig första week-

Norbergsträffen 1991

Klass A1 junior 13 år

1 Fredrik Marciszko Gagnef	519
2 Tobias Marciszko Gagnef	391
3 Pauli Lipponen Gagnef	310
4 Henrik Hellgren Norberg	306
5 Robert Hellgren Norberg	117

Klass A1 junior 14-18 år

1 Niklas Wängberg Sländan	515
2 Lawrence Mackrory Norberg	513
3 Rikard Rudolfsson Norberg	488
4 Karl Holmberg Norberg	351

Klass F1A senior

1 Lennart Findahl Norberg	900+270
Bengt Wendel Norberg	900+270
3 Thomas Ekendahl Eskilstuna	900+175
4 Lars Larsson Sländan	887
5 Inge Sundstedt Borlänge	871
6 Ulf Edlund Eskilstuna	839
7 Alf Wängberg Sländan	793
8 Janusz Marciszko Gagnef	653

Klass F1A junior

1 Mats Hall Uppsala	848
2 Nilas Wängberg Sländan	772
3 Fredrik Marciszko Gagnef	705
4 Staffan Backen Gagnef	644

Klass F1B

1 Bror Eimar Solna	900
2 Håkan Broberg Borlänge	886
3 Bengt-Olof Törnqvist Norberg	865
4 Nils-Erik Hollander Karlstad	759
5 Janne Forsman Borlänge	599

Lagtävling

1 Norberg	2665
2 Sländan	2452
3 Borlänge	2356
4 Gagnef	2002

Nordiskt Mästerskap 1991

Klass F1A senior

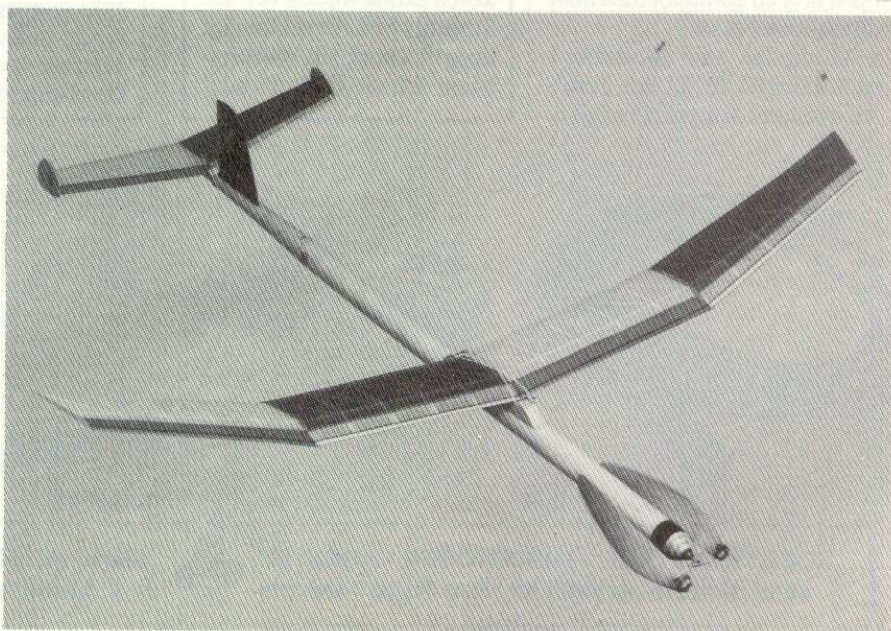
1 Lars Larsson Sverige	844
2 Juha Titoff Finland	751
3 Kari Tuiska Finland	714
4 Timo Pajunen Finland	364
5 Mikael Holmbom Sverige	235
6 Ulf Edlund Sverige	180

Klass F1A junior

1 Niklas Wängberg Sverige	597
2 Juhani Kuningas Finland	516
3 Kake Koivula Finland	446
4 Jon Wiese Sverige	221
5 Esko Tähtäpää Finland	221
6 Denis Varhos Sverige	180

Klass F1B

1 Kyösti Karhila Finland	861
2 Tapio Linkosalo Finland	567
3 David Thorsen Sverige	438
4 Bror Eimar Sverige	438
5 Markku Kiiskinen Finland	301
6 Bengt Törnqvist	221

Tävlingskalender Friflyg sid 20!

enden i juni (om man inte föredrar att åka ner till Ungern för Puzsta Cup) och sedan rullar det på med friflyg hela sommaren, både här hemma och utomlands.

Strix - en ny B-etta!

I detta nummer av Modellflygnytt presenteras STRIX, ett modellplan i klass B1 med den nya regeln med större bäryta och mer gummimotor - allt för att åstadkomma förnyelse och ytterligare friflygglädje.

De som vill pröva på att bygga Strix och vill ha mer information om allt det, som inte har kommit med på skissen här intill och i kommentarerna, är mycket välkomna till friflyg-

redaktören med frågor och synpunkter.

Som bekant skall Riksmästerskap för denna nygamla klass arrangeras tillsammans med Friflyg-SM på Rinkaby Pan-sarövningsfält. Intresse för att bygga en ny B-etta har avhört från en hel del håll.

Bertil har redan byggt en!

En som redan har byggt en ny modell efter den nya reglerna är Bertil Dahlqvist i Laholm - se bilden!

Som vanligt är luften full av termik.

Var med och leta upp den!

Lennart Hansson

**STRIX Modellflygplan
Klass B1**

Konstruktion: Lennart Hansson, AKM

Total bäryta max 12 dm²
Gummimotor max 40 gram

Propellerdiameter 500 mm
Stigning 590 mm vid 20%
628 mm vid 60%
590 mm vid 100%

Propellerfällning med Montreal-spärr.
Termiktaktik-stopp.

Främre delen av flygkroppen byggs av 2 mm balsa A-grain. Bakkroppen av 3 x 3 mm longeronger och tvärstag 2 x 3 mm, balsa.

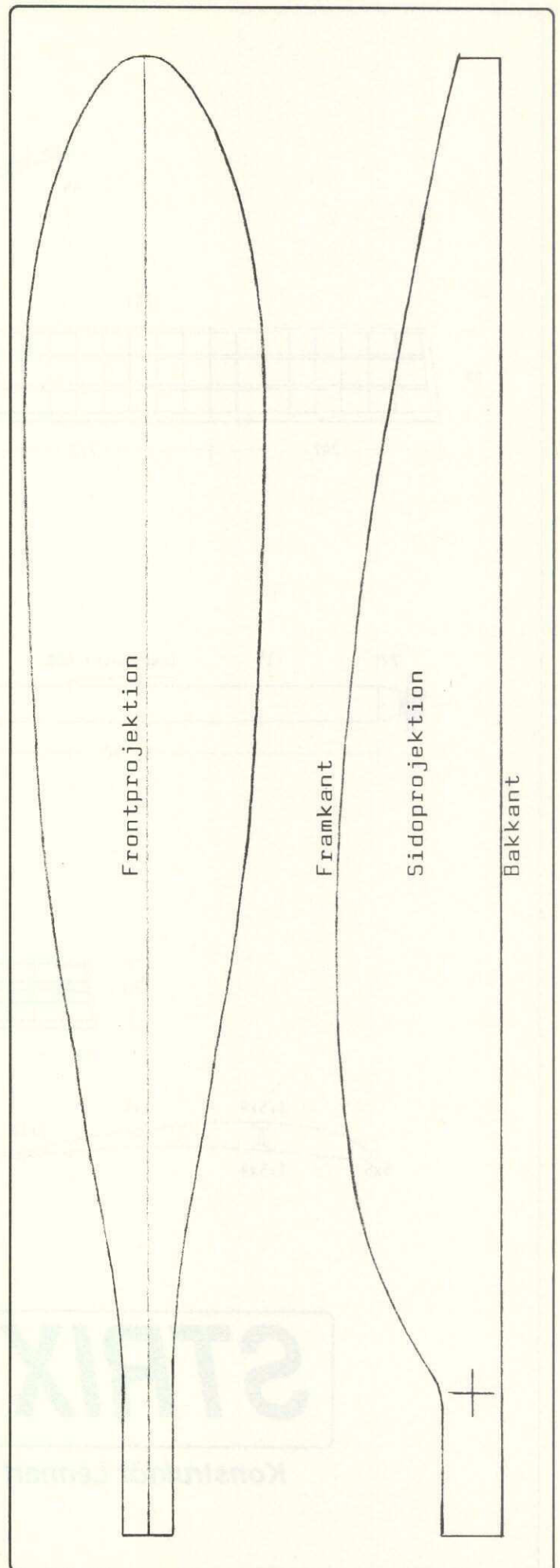
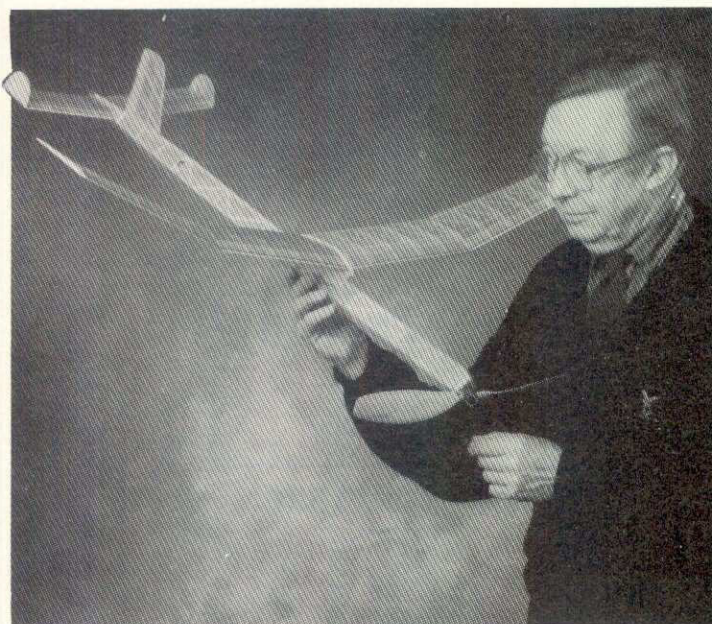
Kroppens motordel kläds på insidan med japanpapper med fibrerna på tvären. Lackeras med cellulosalack 2 gånger.

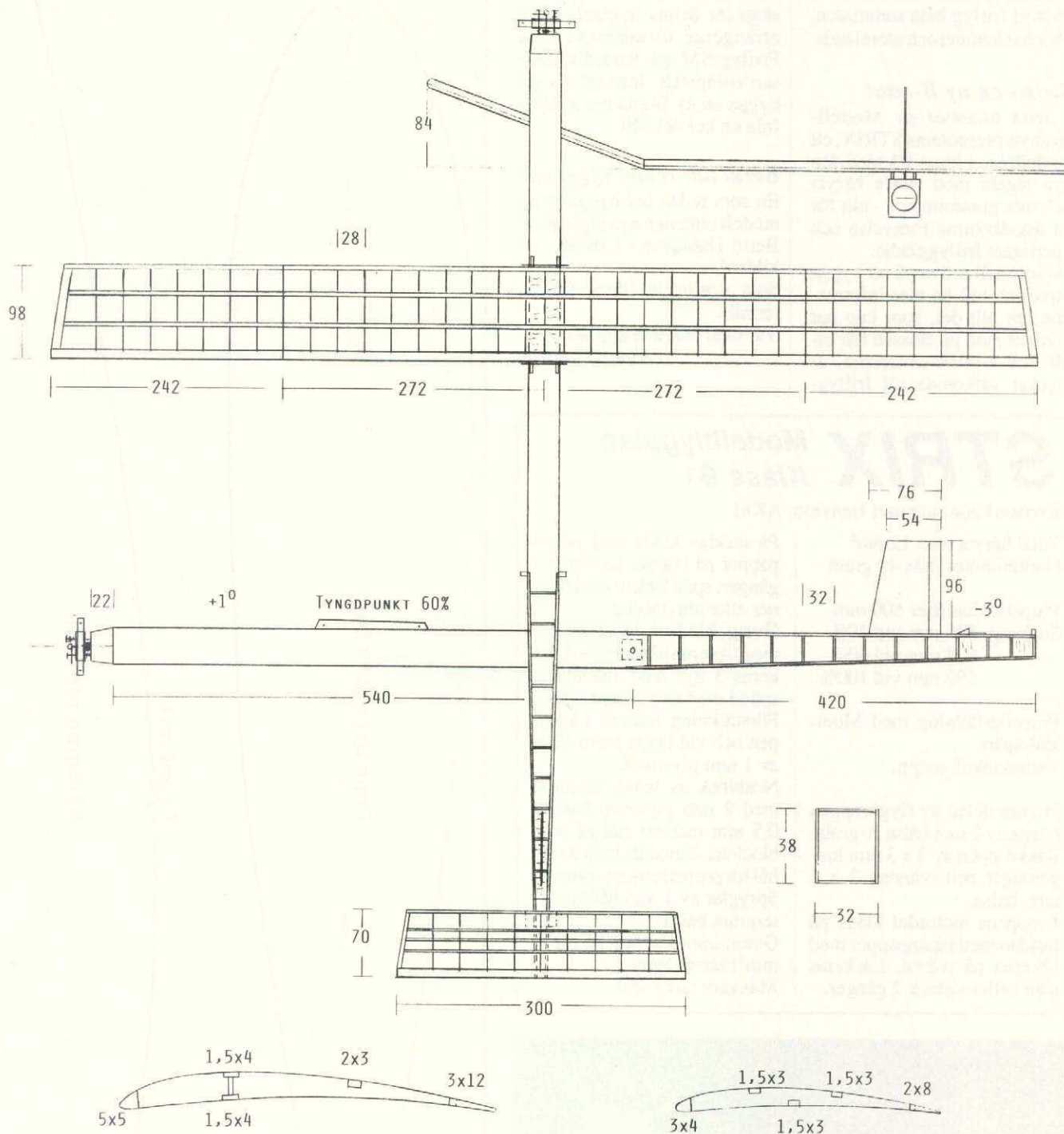
På utsidan kläds med japanpapper på tvären. Lackeras 3 gånger: späd läcken med thinner eller amylacetat.

Övrig klädsel japanpapper med fibrerna på längden. Lackeras 3 ggr med spännlack, spädd med amylacetat 50/50. Förstärkning framtill i kroppen och vid bakre motorfäste av 1 mm plywood.

Nosblock av balsa, förstärkt med 2 mm plywood baktill. 0,5 mm rostfritt stål på nosblockets framsida, med 3 mm hål för propellerstopp-pinnen. Spryglar av 1 mm hård quartergrain balsa.

Gummimotorn fördelas till 72 mm² tvärsnittsytta. Maxvarv cirka 450.

STRIX

Modellflygplan i Klass B1
12 dm² bärta
40 gram gummimotor

Konstruktör Lennart Hansson, AKM • april 1991

Stuntflygare Erik Björnvall, Lycksele, skall genomföra en utbildning för stuntflygare. Den riktar till aktiva, verksamma domare och tävlingsarrangörer. Utbildningens mål är en förbättrad kompetens av såväl flygning som bedömning av ett flygprogram samt hur tävlingsarrangemang skall genomföras. Detta kommer att höja svenska linflygares internationella konkurrenskraft och därmed förhoppningsvis öka den framtida rekryteringen.

Sveriges stuntflygare är fördelade över hela landet, varför kvällskurser inte kan genomföras. Utbildningen genomförs därför i samband med årets linflygtävling i Oxelösund.

Vid Oxelöpokalen 1-2 juni 1991 anordnas ett utbildningsläger med start fredag kväll 31 maj.

• Fredag-lördag seminarier med genomgång av stuntregler och hur tävlingsarrangemang skall genomföras.

• Lördag flygs träningsomgångar med bedömning, där linflygare och domare gemensamt diskuterar varje genomförd flygning - därmed kan de

tävlande utveckla sin flygskicklighet.

• Under träningen spelas videofilmer in och utgör underlag för lördagskvällens seminarium.

Vid 1991 års Lindans-final i samband med årets linflyg-SM 24-25 augusti vid Tullinge flygplats arrangeras ett seminarium i syfte att ge ungdomarna tips om modeller, motorer och flygning. Samtliga deltagare vid årets Lindans-final erhåller ett kompendium med nybörjartips, som sammanställs av artiklar från tidningen Lina.

Svenska linflygare kommer vid flera tävlingstillfällen under 1991 att möta internationella konkurrens.

Allra först är den årliga danska Limfjordstävlingen, som genomförs 18-20 maj.

Nästa stora tillfälle är EM i linflyg i Czestochowa, Polen, 3-9 augusti. Samtliga linflygklasser ingår, dvs F2A speed, F2B stunt, F2C team race och F2D combat. Dessutom ingår också klass F4B (linflygskala jfr radiosidans F4C!) - hur många svenska skalaflygare finns som kan ställa upp?

Ökad kompetens för stuntflygare

Med dessa åtgärder kommer aktiva stuntflygare att ha en bättre kompetens att genomföra ett stuntprogram. ytterligare en viktig detalj för samtliga linflyggrenar är att förbättra

tillgängligheten av byggsatser, ritningar, motorer och övrig specialutrustning/material för att därmed dra till sig nya linflygare under 90-talet.

Lingrenen/Gert Assermark

Hänger våra linflygare med i den internationella konkurrensen?

En nyhet inom linflyget är ungdoms-VM, som arrangeras för första gången i år. Kiev har nämnts som tävlingsarena, men de senaste beskederna talar om, att sovjeterna ångrat sig. FAI undersöker alternativ tävlingsplats.

31 augusti-2 september anordnas den internationella combattävlingen "Väsbyklippet" i Stockholm. Mer info om nämnda och andra linflygtävlingar kommer senare.

Lingrenen/Gert Assermark

Pace Spirit blev en succé - nu utökar vi med P-51 MUSTANG! Skalabyggsatser av mycket god kvalitet och konstruktion!

PACE SPIRIT • skala 1:4

Spännvidd: 1.905 mm

Motor: .60 - upp 2-takt

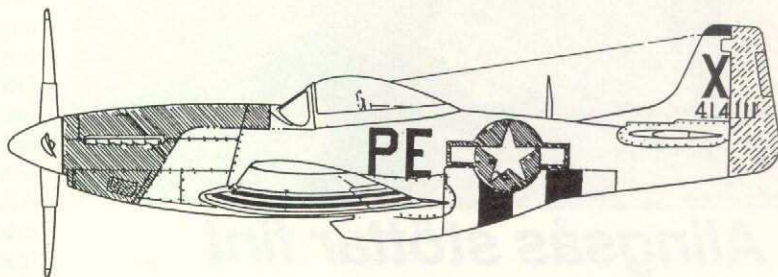
1.20 - upp 4-takt

P-51 MUSTANG • skala 1:6

Spännvidd: 1.905 mm

Motor: .74 - upp 2-takt

1.20 - upp 4-takt

Byggsatserna innehåller plankande cellplastvingar och kroppöversidor, stansade & numrerade detaljer, motorkåpa i glasfiber, tank, landställ, hjulhus i ABS, beslag, horn, ritning i fullskala mm.

Bra byggsatser av engelsk hög kvalitet!

ScanLoad AB

Box 35 733 21 SALA

Telefon 0224-104 90

Telefax 0224-125 50

FRÅN KLUBBA

Aktiviteter på klubbnivå

Gunnar PREK Eriksson efterlyste olika åtgärder för att föra ut vår modellflygverksamhet utanför det egna ledet.

Claes Floren, Kungsbacka MFK, berättar om vad man gjorde där tillsammans med ett biblioteksteam under ledning av Göran Hulthén.

En del ser dem som medelålders män som försöker återuppliva pojkdrommarna. Andra menar att det är vuxna karlar som inte slutat leka.

– Nej, det handlar snarare om människans urgamla dröm att behärska luftrummet, säger modellflygare Claes Floren.

I varje halländsk stad finns det en modellflygklubb och i Kungsbacka uppgår för närvarande de aktiva flygarna till 65 personer.

Klubben tenderar dessutom att växa mer och mer och det är ungdomarna som fått ett ökat intresse för att bygga modellflygplan.

En av de stora fördelarna med modellbygget är att unga och gamla kan jobba tillsammans, menar Claes Floren.

En modellbyggare tillbringar timmar, dagar och veckor med att konstruera, såga, klistra och bygga. I balsaträ eller andra modernare, starkare och lättare material. Somliga köper färdiga modeller och andra satsar på mer avancerat bygg. De ritat sina plan själva efter förebilder som är hämtade ur verkligheten.

Exakta miniatyrer

Modellerna byggs exakt efter ett speciellt plan som funnits. Varenda detalj måste finnas med. Till och

FLYGGA GOSSAR

Modellflygklubbarna har luft under vingarna

Förebilden till den här modellen, som byggts av Claes Floren, är svensk

En flygande start tänkte sig Kungsbacka Bibliotek få i år. Hela biblioteket flyger!

Den härliga rubriken kunde nyligen läsas i pressen. Detta tack vare personalen på biblioteket i Kungsbacka under ledning av Göran Hulthén, som ständigt strävar efter att det skall pågå något trevligt tillsammans med den ordinarie verksamheten.

Riktigt trevligt var det när stadsbiblioteket var värd åt Kungsbacka Modellflygklubbs utställning och byggverksamhet. Hela lokalen var fylld med modeller, modellbyggen pågick, motorer mm visades. Mängder av besökare i alla åldrar, modellflygare, som inte träffats på evigheter, reportrar och fotografer. Allt och alla i en underbar atmosfär, kryddad med en svag, men omisskännlig doft av ricinolja och metanol. Evenemanget annonserades i bl a Kulturkalendern, som distribueras till alla hushåll inom kommunen, pressens kulturspalter, sportlovsprogram samt med en mängd prydliga affischer uppsatta i alla skolor, fritidsgårdar och andra offentliga lokaler. Allt detta genom bibliotekets försorg.

Allt i bokväg togs fram! Till utställningen hade man plockat fram och arrangerat allt i bokväg om flyg och hobby. Speciella litteraturlistor hade tryckts upp. Dessutom lyckades man under de fem veckorna utställningen pågick, med bibehållet lugn, besvara alla de frågor som vi modellflygare vanligen råkar ut för. Nyfikna besökare fick information, som bl a SMFF tillhandahållit.

Allt i bokväg togs fram!

Biblioteket i Kungsbacka har genom sitt totala engagemang i kulturfrågor fått en ledande roll i kommunen när det gäller att föra fram olika kulturaktiviteter inför en bredare publik.

Intressera andra!

Vår förhoppning är, att flertalet bibliotek i vårt land leds i samma anda. Om så inte är fallet, kan vi låta Kungsbacka bibliotek och dess personal tjäna som en mycket fint föredöme.

Claes Floren

Skansenvägen 6, 430 40 Särö

Alingsås stöttar fint MFK Sländan-kurs

Från flerfaldige Nordiske Mästaren Lars Larsson, MFK Sländan (två NM i rad i F1A), får vi rapport om en genomförd ungdomskurs. Den har förtjänstfullt stöttats av Alingsås kommun,

som stått för i stort sett alla kostnader. Man vände sig till årskurs 3-6 och utbildningen (handlunsbygge, teori och flygning) var förlagd till tre lördagseftermiddagar.

En söndagsflygare funderar ...

Bruksanvisningar, byggbeskrivningar, "hur gör man?", "så här fungerar vår produkt" etc etc. Dessa djävulska papperslappar/tjocka böcker! Alla dessa skrivna ord, som förmörkar himlen på mitt livs horisont!

Alla dessa skrivna ord, som om man läser och förstår vad man läser, alltid visar att de har rätt! Dessa ting är emot mig! De har ju alltid rätt. De är absolut inte samarbetsvilliga emot mig. Har de aldrig hört talas om MBL - medbestämmandelagen?

Skall bara de ha rätt?

En annan, liten människa, som bara lever enligt en enda devis när

det gäller bruksanvisningar, har ju inte en chans. Förlåt, vad sa Du? Vilken devis det gäller? Jaså, den. Den lyder som följer:

Om ingenting annat hjälper, så läs bruksanvisningen!

Det är den jag lever efter och jag är då den ständige förloraren. Det kan gälla en modell, som jag håller på att sätta ihop. Det visar sig alltid, att jag naturligtvis skulle satt in det där spantet INNAN jag limmade ihop kroppen. Nu sitter jag här med ett löst spant till ingen nytta! Vad gör man? Jag har gett upp! OK - nu får det väl bli sagt

Södra Dalarnas Radioflygklubb
c/o Eriksson
Dalkarlsgratan 16
776 00 HEDEMORA

1991-03-0

Stöd till utvecklingsarbete inom föreningslivet

Södra Dalarnas Radioflygklubb har 1991-01-16 inkommit med ansökan om stöd till utvecklingsarbete inom föreningslivet. Sedan ärendet handlagts och föredragits lämnar härmed statens ungdomsråd följande

BESLUT

Statens ungdomsråd beviljar Södra Dalarnas Radioflygklubb 15 000 kronor i stöd till angivet projekt under verksamhetsåret 1991.

Statens ungdomsråd uppdrar åt kammarkollegiet att, efter rekvisition, utbetala nämnda belopp till Södra Dalarnas Radioflygklubb. Medel som inte förbrukas skall återbetalas till kammarkollegiet.

Södra Dalarnas Radioflygklubb skall senast den 30 april 1992 lämna statens ungdomsråd en redogörelse för verksamheten samt av vederbörande revisorer styrkt räkenskapsammandrag rörande kostnaderna för verksamheten.

Erling Bjurström

Erling Bjurström
i f kanslichef

Stefan Bengtsson

Stefan Bengtsson
bidragshandläggare

Finansieringsplan för Bygg och Flyg i Säter

År 1	Lokalhyra	8.000:-
	Byggutrustning	1.000:-
	Dubbelkommando	2.000:-
	Byggmateriel	2.000:-
	Driftskostnader	2.000:-
År 2	Lokalhyra	8.000:-
	Byggmateriel	2.000:-
	Driftskostnader	2.000:-
År 3	Lokalhyra	8.000:-
	Byggmateriel	2.000:-
	Driftskostnader	2.000:-

Södra Dalarnas RFK har tagit ett berömvärt steg att ge fler möjlighet att upptäcka och prova på modellflyg. Till det behövdes lokal. Till lokalhyra och utrustning behövdes pengar. Man sökte bidrag och fick det! Vårt att prövas av andra klubbar!

En flygande start tänkte sig Södra Dalarnas RFK få i år. Klubben får bidrag! Så här ansökte man:

Projektbeskrivning för "Bygg och Flyg i Säter"

Södra Dalarnas RFK består av närvarande av cirka 70 medlemmar i Säter och Hedemora kommuner. Största medlemsantalet finns i Säter, där även klubbens flygfält är beläget. Klubben sysslar med radiostyrd modellflygverksamhet och anordnar även tävlingar på riks-, läns- och klubbnivå.

Då vi i klubben märkt ett ökande intresse för vår verksamhet,

framför allt från ungdomar i Säter, ser vi det här projektet som en chans för oss att hjälpa dem in i vår trevliga hobby. Eftersom Sätters kommun inte har några lokaler eller ställer några pengar till vårt förfogande för sådan här verksamhet, ser vi det här som en möjlighet att hjälpa de ungdomar som vill prova det här med modellflyg. Verksamheten kommer att riktas till ungdomar i Säter, som vill ha hjälp med bygglokal och sakkunnig ledning under byggnation av modeller samt un-

der flygövningar. Vi vet, att många är intresserade, men att de inte har någonstans att bygga eller att de inte vill starta på egen hand.

Det här ger oss en möjlighet att hjälpa de intresserade ungdomar, som vi inte har kunna ta hand om förut, då vi inte har haft egen bygglokal.

En bygglokal kommer att hyras och inredas för byggnation av modellflygplan. Klubben håller med byggutrustning. Vi kommer att bygga och flyga modellflyg-

plan samt låta intresserade ungdomar prova på att flyga klubbens träningsflygplan.

Projektet startar genast, om vi får Utvecklingsbidrag, och håller förhoppningsvis på även efter de tre första åren.

En speciell ungdomsledare styr verksamheten och denne kommer att dokumentera och utvärdera projektet. Efter hjälpen att komma igång tror vi att det hela skall rulla på av sig självt.

Södra Dalarnas Radioflygklubb

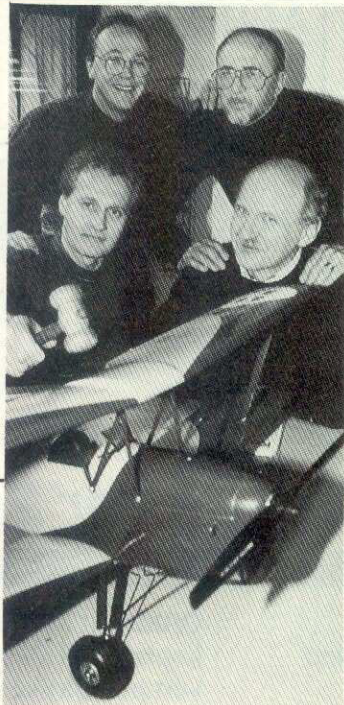
från min sida en gång för alla:

Jag har gett upp.

Jag lovar härmed och svär, att jag härnäst skall läsa bruksanvisningen FÖRST och sedan sätta igång med att bygga/manövrera den sak, jag håller på med.

Det finns helt enkelt ingen annan lösning på problemet. Trist, men sant!

Kalle Söndag

Rune & Jan Säfvenberg - i styret hos MFK Vingarna, Umeå, sedan start lämnar plats för nya ansikten: Ordf Håkan Holmlund + Roland Johansson, Jan Näsman Gunnar Dahlberg, Ulf Edlund (säkerhetsansvarig).

Två Nordiska Mästare hos MFK Sländan

MFK Sländan i Gendalen slog till rejält under årets NM i friflyg och tog hem två NM-tecken. Gendalen tycks ha bra jordmån för F1A-flygare. Lars Larsson tog hem seniorklassen vid täv-

lingarna i Pori (Björneborg) och Niclas Wängberg juniorklassen. Båda flög Lasses "Sky Lady", som passade bra i det hårda väder (snö & 14 m/sek) som rådde under NM-dagarna.

• Aktiviteter på klubbnivå • inbjudningar •

Vingarna, Umeå har flygmeeting den 25/5 i Tavelnsjö - 3 mil V Umeå. 26/5 reservdag. Alla inbjuds hjärtligt. Kontakta Jerker Sandström - 090-602 50

GP Superaccar

Nu äntligen i Sverige! Ett laddningsbart batteri som har fördubblad kapacitet jämfört med vanliga Ni-Cad batterier. 1000 mAh mot normalt 500 mAh! Klarar höga strömuttag. GP-greencharge är av Nickel-Hydride typ vilket saknar minnes effekt och är helt miljövänligt - inget kadmium! Storlek R6, spänning 1,2V, går att återuppladda ca: 1000 ggr.

Pris per st. 52:-, 10 st 490:-.

Tel. order 040-118650, order fax 040-118651. Frakt och PF tillkommer på din order. Helt nöjd eller pengarna tillbaka.

Frimak AB

Ett företag med kapacitet!

TIDLÖSA RC-PLAN
för nybörjare och
avancerad flygning

Dacapo - spv 158 cm

RITNINGAR
MATERIALSATSER
TILLBEHÖR • MOTORER

KATALOG

mot 20:- i sedlar eller
postgiro 452 80 68-2

AERO DESIGN

Lennart Olsson • Roddaregatan 1
291 54 Kristianstad • 044-12 53 80
Kvällstid

B.H. Mammoth Scale Plans

A1H Skyraider
Spännvidd 305 cm
Curtiss P40D
Spännvidd 259 cm
Shoestring
Spännvidd 240 cm
F6F Hellcat
Spännvidd 249 cm
Waco YKS-6
Spännvidd 252 cm
T-28B
Spännvidd 259 cm
Stephens Akro
Spännvidd 254 cm
FW-44 J Stieglitz
Spännvidd 227 cm
Cessna 180
Spännvidd 274 cm

Hantverkargatan 2 • 261 51 Landskrona
Telefon 0418-179 85

**Lägsta
PRIS!**

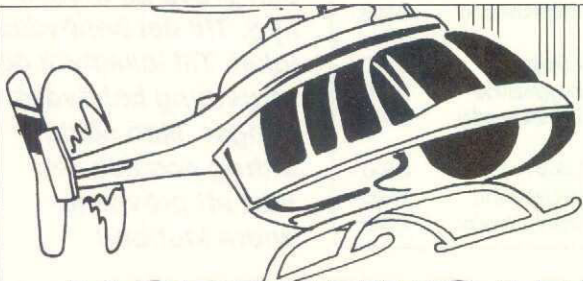
**Kontakta mig och
Du får besked!**

Tel 0346-845 80

**ROSSI, KAVAN
GLEICHAUF, JR RC**

ELDE-IMPORT

Tallstigen 9 • 311 41 Falkenberg

MODELLFLYGARE I NORRORT

...Nu kan du få hjälp med allt ifrån byggsatser till färdigbyggda helikoptermodeller. Vid köp av helikopter ingår intrimning och flygträning utan extra kostnad.

Motorer till flygplan och helikoptrar
Reservdelar • Tillbehör • Radiostyrning

O.S. ENGINE

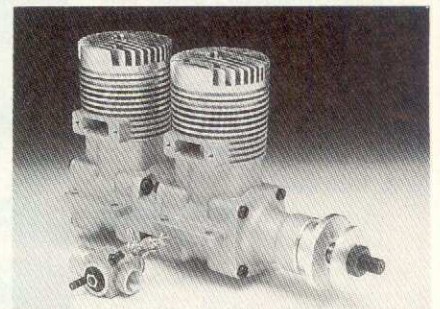
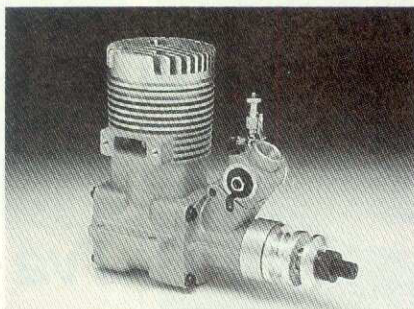
BGM SYSTEM AB

Gläntans Väg 2, S-184 70 ÅKERSBERGA. Tel 0764-243 03.

Hämtlager och postorderförsäljning

M150	3.7 hp/13.000 rpm	ca 1.650:-
M180	4.1 hp/12.000 rpm	ca 1.900:-
M300	7.0 hp/12.000 rpm	ca 3.500:-
M360	7.8 hp/12.000 rpm	ca 4.100:-
M90 Marin	3.9 hp/20.400 rpm ABC	ca* 2.400:-
M40 Marin	1.7 hp/22.500 rpm ABC	ca* 1.950:-
M40 växlad	1.7 hp/22.500 rpm ABC	ca** 2.600:-
Servostyrd RC-nål		ca 200:-
Glödstift	M-01 (medium), M-02 (kallt)	23:-
	M-03 (kallt för nitro)	26:-
	M-04 (extra kallt), RC	31:-

* inkl pipa ** inkl pipa & växel

MOKI-motorer 2,5 - 60 cc

3F:s HOBBY SERVICE
Oxelögatan 20 A • 613 00 Oxelösund
Tel 0155-355 20 & 0155-328 47

ORIGINALKATALOG sändes mot 50:- el kopia mot 15:- i frimärken eller insatt på vårt postgirokonto 25 51 83 - 6.

FRÅN KLUBBARNA

Aktiviteter på klubbnivå • inbjudningar • meetings • plåta svartvitt • sänd in till Modellflygnytt

Gotländskt vandringspris

Vid Gotlands Modell Aviatörers årsmöte utdelades ett nyinstiftat vandringspris, skänkt & skulpterat av Freddy Idung. Priset - evigt vandrande - är en skulptur i metall föreställande en modellflygare, som inte helt lyckats med dagens sista flygning.

Överraskad och lycklig mottagare första året blev Bertil Klintbom - se bilden ovan. Hur kvalificerar man sig för att kunna komma ifråga för att få detta fina pris? Red's anm.

Stöld i Åhus-garage

Vid ett inbrott i mitt garage i slutet av 1990 stals modellflyggrejor enl listan här nedan. Jag hoppas på hjälp att återfinna dem. Ring
 Carl-Arne Jönsson 044-24 27 37,
 Åhus-polisen 044-24 20 30 eller
 Kristianstadspolisen 044-18 40 00.

- C-A Jönsson
- Futaba-sändare. AM, 27 MHz
  - Graupner Taxi, plankad cellplastvinge & OS 40.
  - Graupner Monzun med OS 40
  - Bulletmed OS 45. Plankningen på ena vingen är något bucklig, "beteckning" SE-CHJ.
  - Cederholmskonstruerad modell märkt JOHNC Mark 2. Motor OS 40 FSR.

"Öppet" skala-DM i Helsingborg

Helsingborgs MFK hälsar landets skalaflygare välkomna till Vasatorpsfältet den 25-26 maj. Vi fortsätter med popskalet ICA-lyftet och tävlar också år i F4C - båda ingår i DM. Trots att tävlingen är ett DM, ser vi gärna att skalaflygare från andra delar av landet deltar. På fältet har vi elplintar och rinnande vatten, så tag gärna familj och husvagn med Er. Anmälan senast 19 maj till Börje Sebring (042-714 26). Vasatorpsfältet har sin infart vid Österleden 101, Helsingborg.

Vingarna, Umeå

➔ Det ska vara fördelaktigt att vara en "Vinge"!

- Tillgång till bra modellflygfält
- Man får info om nyheter.
- Man får info om nya riktlinjer för modellflygverksamhet.
- Man får hjälp att utveckla sin flygning, om man så vill.

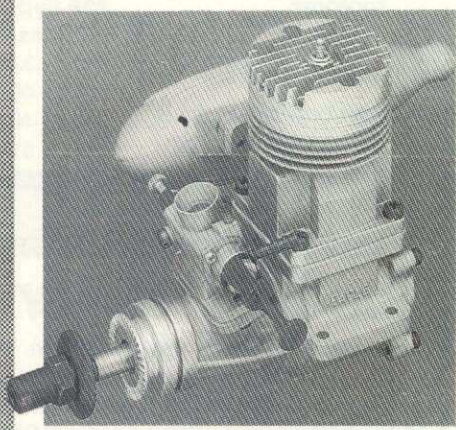
- Man är försäkrad.
- "Haverikommission": informerar om försäkringsfrågor, hjälper till om olyckan är framme, meddelar regler mm från stat & kommun, medlar & råder mellan

parterna vid ev krasch-tvist, ut arbetar regler för värdering av modellplan, bistår vid försäkringsärenden, upprättar & meddelar fältregler och ordningsföreskrifter. (Inte dumt alls!)

FOX Eagle har landat.

Den finns i Sverige! FOX, made in USA sedan 1947! Utan "smink" men med sköna egenskaper. Antingen Du väljer FOX ring eller FOX ABC, får Du en motor som Du kan lita på och som motsvarar Dina förväntningar.

FOX motorer konstrueras och tillverkas av folk som vet hur en modellmotor skall gå. 43 års erfarenhet borgar för ett brett kunnande, som Du har glädje av genom Din FOX.

OBSERVERA!
 Nu har vi FOX' omtalade glödstift på lager!

- FOX EAGLE 4 10cc och 12cc
- FOX B FRAME 6,5cc, 7,5cc och 8cc
- FOX C FRAME 6,5cc och 4cc

Samtliga finns i ring eller ABC utförande
 De flesta levereras med ljuddämpare
 Flera modeller levereras med blankpolerad spinner

Ett litet smakprov:
FOX 40 Quickee Special
18.000 rpm med 9x6 prop!!
 Inte illa, va?

ScanLoad AB
 Box 35 733 21 SALA
 Telefon 0224-104 90
 Telefax 0224-125 50

RCM Modeller | "FOX Eagle IV är den kraftfullaste mars/1991 .60-motorn med ljuddämpare, page 114! som vi någonsin testat!"

Ny design
Enkel konstruktion
Säker konstruktion
Lätt att montera

Finns i kompletta set
från mini till maxi

Den enkla lösningen!

(Merati) luftdrivna landställ

Skulle luften ta slut eller det blir brott på slangen - inga problem - den inbyggda returfrjädern flappar ut stället och en säker landning kan ske med hjulen ute • Har Du funderat på infällbart, men tyckt att det verkat besvärligt, prova DUEBÌ och upptäck själv hur lätt det är • Och billigare än Du tror! • Prospekt mot frankerat (5:-) A4-A5-kuvert.

Prisexempel			
2-punkt .40-.60 mod	nylonhus	kompl set 515:-	
3-punkt .40-.60 mod	nylonhus	kompl set 673:-	
2-punkt .40-.60 mod	helmetall	kompl set 875:-	
2-punkt .60-.90 mod	helmetall	kompl set 931:-	
2-punkt .90-uppåt	helmetall	kompl set 975:-	

Finns hos följande återförsäljare:
Model-Craft, Malmö 040-714 35
Malmö Hobby, Malmö 040-91 01 08
Molander Hobby, Landskrona, 0418-179 85
Thylin Service, Luleå, 0920-129 29

ÅTERFÖRSÄLJARE ANTAGES!

Folkungagatan 132C • 116 30 Stockholm • Telefon 08-643 67 87 • Telefax 08-643 76 87

Saito

Saito FA 50 1.350:-	Saito 120S-DP 2.950:-
Saito FA 65 1.495:-	Saito 300T-TDP 7.300:-
Saito 120S 2.550:-	Saito 325 R5-D 12.000:-

= EG-priser! OBS PRISET! ⚡

Saito FA 60 Twin! En liten 10 cc boxermotor. Vikt endast 750 g.
Äntligen en motor som passar de små skalakärrorna!

JR

OBS PRISET!

Beat 202 PCM,	550:-
B6C-4SHL Computer	2.495:-
JR Gyro NEJ 120BB	1.195:-
JR NEA-850B Elektron.	495:-
fartreglage, OBS PRISET!	⚡

Nyhet!

Svensktillverkad 12 V
FÄLTLADDARE för 9,6V &
4,8V med automatisk snabb-
laddning som stänger av när acken är fulladdad.
Därefter går den ner på lång samladdning. Kan
även köras enbart på lång samladdning 50 MAh.
Laddar sändar- & mottagareacken samtidigt!

motorer Blue Bird

Samtliga motorer har dubbla
kullager. Mycket prisvärda!

25F flyg	545:-
28FH heilk	575:-
ABC - 32F	650:-
AAC - 40F	700:-
AAC - 46F	745:-
AAC - 51F	775:-

995:-
utan motor

Blue Bird Prince 40L!

Lågvingad ARF-kärra, spv 1.440 mm. Motor .40-.50 2T; .40-.80 4T. Nästan färdig, kompl m hjul, tank, spinner, skruvar, gångjärn, propeller mm.
LÄTTFLUGEN!

1.490:-
m motor BB46

Blue Bird Trainer 40T!

Högvingad ARF-kärra, spv 1.580 mm. Motor .40-.50 2T; .40-.80 4T. Nästan färdig, kompl m hjul, tank, spinner, skruvar, gångjärn, propeller mm.
LÄTTFLUGEN! BRA NYBÖRJARMODELL!

RCM Hobby & Fritid AB

Box 96 • 332 00 GISLAVED • Tel 0371-111 50 (1630-2030) • Fax 0370-223 47

balsa furu rödbok plywood

lister
flak
pianotråd & framkantlist
mässingsrör och bakkantlist
mycket annat block

Dessutom säljer vi
Modellprodukters välkända
kvalitetsbyggsatser

10% rabatt vid köp över 250:-
gäller privatkunder

HOBBYTRÄ

Postlåda 1371 • 820 77 Gnarps
☎ 0652-241 46

Svenska dekal

Självhäftande plast-
dekal med svenska
flygvapnets nationa-
litetsbeteckningar

75 mm φ • 10:-
120 mm φ • 12:-

Sätt in pengarna på
postgirokonto
45 96 50 - 8
så sänder vi dekalerna
omgående per post.
Ange adress, telefon &
antal dekal av resp
storlek

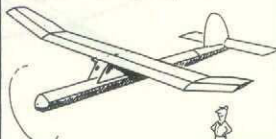
RDA Konsult HB
Fannydalsplatån 12
131 41 Nacka
08-716 85 34 kväll

SE HIT KLUBBAR! Här nånting för bygglokalen!

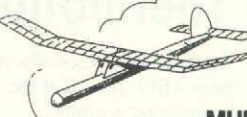
WILGA
stavmodell

Jedelskyvinge spännvidd 50 cm

HUGIN

Jedelskyvinge spännvidd 65 cm

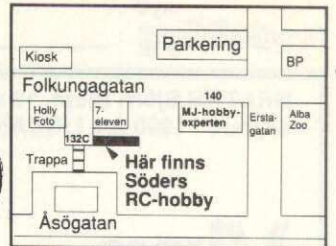

MUNIN

Sprygelvinge spännvidd 75 cm
diamondkropp

FAI TAN motorgummi.
Prislista mot 5 kr i frimärken.
Klubbrabatt!

ARNE ANDERSSON
Bagaregat 36M • 611 31 Nyköping
0155-868 52 • KVÄLLSTID!

SÖDERS RC/HOBBY 3-ÅRSJUBILERAR. VI TACKAR VÅRA KUNDER FÖR VISAT FÖRTROENDE MED FÖLJANDE EXTRA-PRISER!

VIDEO	Learn to fly heli with Len Mount 275:-	Futaba 148, sats om 4 st (760:-) 580:-
World Scale Champs 88 245:-	Futaba Megatech ratt-radio (950:-) 698:-	Futaba ATTACK, 2:a (650:-) 520:-
Large Scale Meeting 1988 245:-	Futaba Conquest Heli, 4 servon, ackar & laddare (2.998:-) 2.698:-	Futaba Conquest, 6:a 4 servon, ackar & laddare (2.860:-) 2.595:-
Large Scale Meeting 1989 245:-	Futaba Attack, 4:a, 3 servon (1.350:-) 1.198:-	Challenger 4000, 3 servon (965:-) 750:-
Large Scale Meeting 1990 245:-	Challenger 550, 4 serv + ackar (2.060:-) 1.545:-	Hadnpump JAMARA (145:-) 90:-
(De stora grabbarnas modeller!)	Laddare + 12 ackar (386:-) 298:-	(för HITec med flera)
1st Europ. Ducted Fan Fly-in '88 245:-	Startmotor för upp till .20-motor (298:-) 225:-	KYOSHO kombiladdare för laddare, sändare, mottagare 500 + 1000mA + glöddacke (245:-) 198:-
Dito, del 2 RC-Jets 2 245:-	NY! European Control-Line Champs 89 245:-	OBS! 2-diodes-ackvakt medföljer alla flygmodellpaket!
Abingdon Ducted Fans 1987 245:-	NY! Hanno Prettners, World Champion 245:-	
Sandown Symposium 1989 245:-	NY som kommer! Paris Jet show RC-Jets 3	
PILOT hjul Ø 55, 60, 65 mm 35:-/par	Tetra Glödhuvsklämma 3111 vrid (95:-) 50:-	
TT Power Panel, nya modellen (265:-) 189:-	Tetra Glödhuvsklämma 3121 tryck (115:-) 60:-	
Concept rotorblad H-3074 (258:-) 189:-	Tetra Plastlink 2511, 4 st (25:-) 12:-	
JR servo 4031 (635:-) 475:-	PILOT roderstänger (48:-) 25:-	
JR servo 307 (465:-) 369:-		
HITec 422 servo (165:-) 150:-		
HITec 422, sats om 4 st (660:-) 500:-		
HITec 425 dubbla kullager (225:-) 185:-		
HITec 425, sats om 4 st (900:-) 690:-		
HITec 101 Mini-servo (245:-) 220:-		
HITec 101, sats om 4 st (980:-) 780:-		
Graupner 507/508 stand servo 190:-		
Graupner 507/508, sats om 4 st (760:-) 580:-		
Graupner 5007/5008 kullagrat 245:-		
Graupner 5007/5008, sats om 4 st (980:-) 780:-		
Futaba 148, standard servo 190:-		

OBS! DESSA PRISER GÄLLER ENDAST MAJ MÅNAD UT!

NYHETER! Hela Super Tigre sortimentet!	Super Tigre S-2500 1.945:-	Super Tigre S-3000 2.290:-	Super Tigre S-4500 2.950:-	Samtliga motorer levereras utan ljuddämpare!
BYRON MODELS	Ryan ST-A kit 1/4, 2225 mm Kompl 4.556:-	Pitts De Luxe kit, 1700 mm 3.815:-	Dekalsats till dito 798:-	CHRISTEN EAGLE, 1700 mm 3.717:-
STAGGERWING, 1925 mm 4.845:-	Komplett landställ till dito 2.648:-	CHRISTEN A-1 HUSKY, 2625 mm 4.724:-	CAP-21, 2000 mm 2.995:-	FAU-1 CORSAIR, 2125 mm 4.639:-
Roterande landställ till dito 2.498:-	Skalahjul till dito, per par 445:-	Infällbart sporrstall, komplett 475:-	Luftsystem huvudstall, komplett 479:-	PurrrPow'r Quadra 50 4.285:-
SUKHOI, 1/4, 2050 mm, komplett sats 5.135:-	4.298:-	Republic P-47 Thunderbolt, 2000 mm 5.172:-	Landställ till dito 2.765:-	Skalahjul till dito, per par 445:-
Luftsystem huvudstall 635:-	Infällbart sporrhjul, komplett 475:-	Landställsbeklädnad 282:-	UNIVERSALMOTORFÄSTE för samtliga modeller för ST-2500 & ST-3000 450:-	CONCEPT NEWS!
CONCEPT 60 SE , byggsats 6.390:-	CONCEPT 60 med OS 61 , färdig 9.900:-	CONCEPT 30 DX med OS 32 , färdig 4.190:-	CONCEPT 30 SE med ST 34 (4.575:-) 3.395:-	HITEC!
Gyro, kullagrat 890:-	Gyro, standard 690:-	JAMARA MODEL - NYHETER!	The Duke, oldtimer, spv 1685 mm, .40-m 640:-	Vicomte 1915, oldtimer, spv 1600, .40-m 595:-
ASAP R.T.F. Mycket hög kvalitet! 1.395:-	Super Chipmunk .25-motor 2.035:-	Super Chipmunk .40-motor 1.392:-	Telstar, läggvingad .25-motor 1.848:-	Telstar, läggvingad .40-motor 1.848:-
Diabolo, .40-motor 2.035:-	EXTRA 300 .40-motor 2.077:-	Curtiss P-40 E Warhawk, .40-motor 2.077:-	Cessna 182, .40-motor 1.848:-	Avistar AWARF, .40-motor 1.143:-
Flightstar AWARF, .40-motor 1.143:-	Hobbystar AWARF, .60-motor 1.548:-	Sturdy Birdy, .40-motor 726:-	Hobbico Power Panel 274:-	NYHET! DYNAFLITE - lättbyggda & lättflugna!
Fun Scale Mustang .40-motor 695:-	Fun Scale Mustang .60-motor 898:-	Fun Scale Spitfire .40-motor 848:-	Fun Scale Corsair .40-motor 848:-	PICA MODELS
FW-190D-9, skala 1/5 Spitfire, skala 1/5	WACO YMF-3, skala 1/5 Spitfire, skala 1/6	Cessna 182, skala 1/5 T-28B, skala 1/6	Cessna 182, skala 1/6	JAMARA MODEL - NYHETER!
Astrostar 45 ARF, spv 1450 mm 1.495:-	Unicorn 45 ARF, spv 1360 mm 1.425:-	Sharp 45 ARF, spv 1500 mm 1.495:-	Air Wolf kaross till Concept/Shuttle 1.395:-	Utbytesstartkorna för STORA spinnars 52:-
Utbytesstartkorna för STORA spinnars 52:-	Spinnergummi till dito 28:-			

EGEN IMPORT!
RADIO AKTIVE: småtillbehör
MERATI: Luftställ med tillbehör
T.S.: Video & flygfiler
JAMARA: Byggsatser & tillbehör
MICK REEVES: Byggsatser

Vår första RC-Hobbykatalog
är nu färdig med 120 välfyllda sidor.
Blir Din för 50:- Inkl porto i sedel
eller på vårt postgiro 88 49 80-4

Vi har 100 olika flygmodeller på lager!
De flesta OS flyg- och bilmotorer.
Hela Kyosho-sortimentet.
Massor av tillbehör. Egen import!

Vi skickar mycket och gärna
på postorder.
Ingen order är för liten för oss!

Vi beklagar att vi ibland har svårt att hinna svara i telefon på grund
av många kunder i affären. Tips: Ring gärna på förmiddagen!

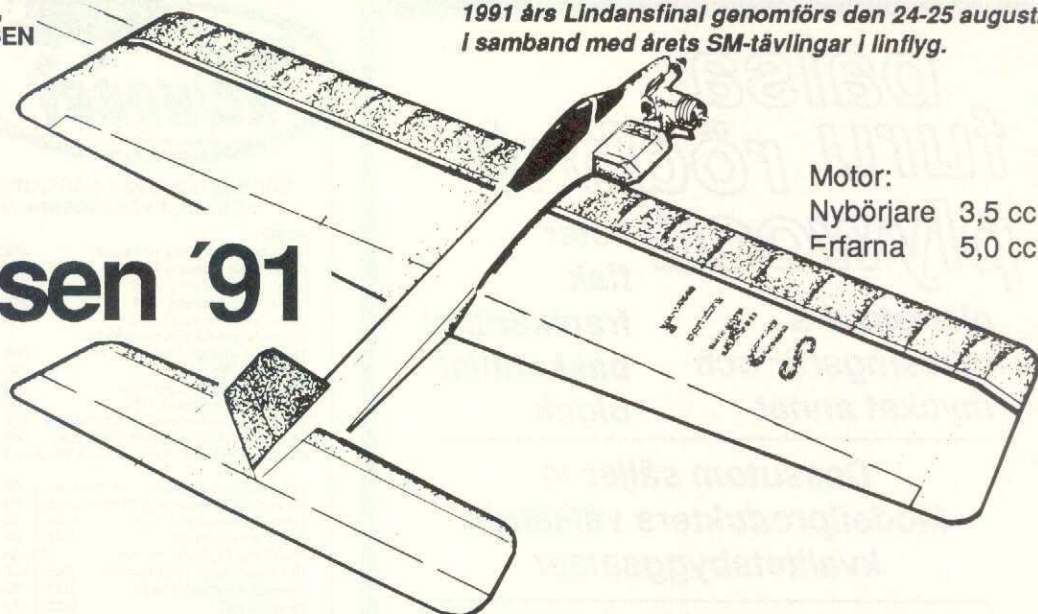

Folkungagatan 132C, 116 30 Stockholm
Måndag-Fredag 10.00-18.00,
Lunchstängt 13.00-14.00
Lördag 10.00-13.00
Telefon 08-643 67 87

GRATTIS Björn Blom, 12 år,
segrare i 1990 års LINDANSEN

1991 års Lindansfinal genomförs den 24-25 augusti
i samband med årets SM-tävlingar i linflyg.

Vinn Lindansen '91 med Linus!

Motor:
Nybörjare 3,5 cc
Erfarna 5,0 cc

förlag

*Linus är ungdomsmodellen för Lindansen. Lätt att bygga.
Köp den direkt från SMFF:s expedition, Box 100 22, 600 10 Norrköping,
telefon 011-13 21 10*

PRIS 285:- LINUS • spännvidd 1.050 mm • vikt 700-750 gram
komplett byggsats • Enbart ritning 25:- + porto

Byggsatsen innehåller ritning med byggbeskrivning samt alla delar färdiga för montering.
Tank, hjul och ställ samt alla beslag ingår i byggsatsen - dock ej klädsel, lim och lack.

Lindansen är en ungdomstävling för nästa generation linflygare!

**Kräсна modellbyggare
väljer hobbyträ hos oss!
Det Du saknar hos andra
finns hos oss!**

För finsmakaren finns även sprucelist!

- Framkantlist 6 x 8 → 16 x 22 mm
Clark Y → symmetriska
- Pianotråd 0,75 → 5 mm diameter
- Profillister för bättre luftströmning
kring roderytorna.
- Vingstöttor - profilhyvlade
- Rotorblad till RC autogiro och
RC helikoptrar

Balsa • plywood • furu • rödbok • mm

Prislistor mot dubbelt brevporto
ÅTERFÖRSÄLJARE ANTAGES!

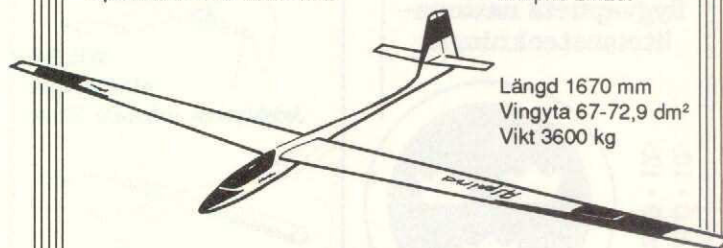
PeAs Rotorblad

Multiplex!!! Segelflygspecialisten

Alpina Magic

Spännvidd 3800-4400 mm

Ca-pris 2.423:-

Längd 1670 mm
Vingyta 67-72,9 dm²
Vikt 3600 kg

Rekvirera Multiplex-katalogen. 156 sidor i färg, tysk text 45:-.
Beloppet insättes på postgirokonto 37 54 51-2.

Thermoflügel nu i lager!

Ett flertal segelmodeller har kommit - bland annat skalasegelplan
som ASW 24, ASW 22, ASW 17 och DG 500. Spännvidderna
ligger kring 4 meter!

**Agent och distributör för Multiplex
flygplan och tillbehör**

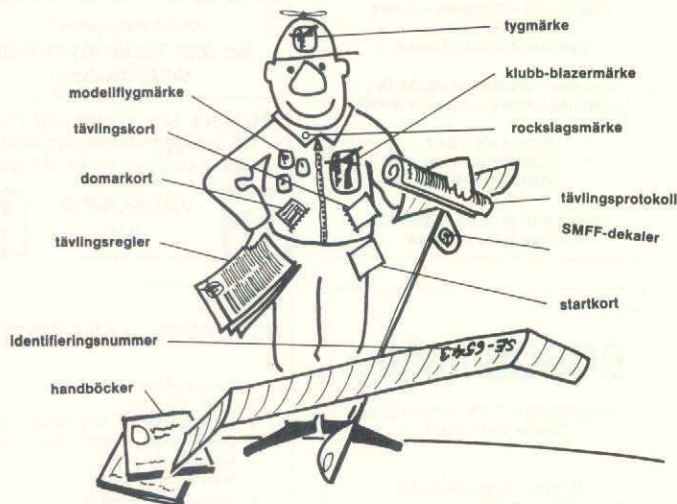
Återförsäljare sökes!

HÖGANÄS

hobby och
elektronik

Postadress: Box 133, 263 22 Höganäs • Telefon 042-33 02 30

**Köp grejer för Dig själv,
Dina modeller eller Din klubb!**

Klubbar och skolor
faktureras -
övriga leveranser
sker mot postförskott

SMFF:s expedition
Box 100 22
600 10 Norrköping
Telefon 011-13 21 10

Förbundsmärke, rockslagsmärke	15:-
Förbundsmärke, blazermärke	40:-
Slipsklämma med förbundsmärke	25:-
Nyckelring med förbundsmärke	2:-

Modellflygmärke, brons	20:-
Modellflygmärke, silver	22:-
Modellflygmärke, guld	23:-

Endast till klubbar
- prov skall avläggas!

SMFF-dekaler, 1 st 70 x 70 cm	5:-
SMFF-dekaler, 8 st på karta, 300 x 300 mm	10:-
Tävlingsregler för olika FAI-klasser m fl, per st	10:-
Domarhandledning F3A, 89 års regler	50:-
Domarhandledning F4C, 89 års regler	50:-
Handbok: "Att vara modellflygledare"	20:-
Handbok: "Modellflygets grunder"	20:-
Bokpaket: "VI modellflyger", 2 delar	20:-
AMA-Cub, introduktionsmodell, byggsats	17:-
Thermal Dart • NY!	35:-
LINUS, linmodell, byggsats	285:-
LINUS, linmodell, enbart ritning	25:-
Byggplatta, 80 x 24 cm	20:-
NYBÖRJARPAKET, antal 1-4 st, per styck	200:-
NYBÖRJARPAKET, antal 5 st	800:-
Klädselpapper, gult & rött, 12 el 21 g/m ² , per ark	4:50
T-shirt, från EM 87 eller EM 88	40:-

SÄLJES SÄLJES SÄLJES SÄLJES

NA P-51 MUSTANG
Mustang P-51, spännvidd 162 cm, infällbara ställ, Super Tigre 61K ABC; RV 3, spännvidd 124 cm, OS 40 FSR; Termikseglare, spännvidd 2,5 m, kropp av ABS-plast. Tel kväll 0435-145 65

CHALLENGER 720
Challenger 720 - nya modellen. 35 MHz. 2 servon. 1.100:- eller högstbjudande. 0240-150 93. Mikael Persson.

KÖPES KÖPES

ENYA-FRONTBOX
En frontbox till Enya 35V önskas köpa. 0498-179 15, Björn

SANWA-MOTTAGARE
Mottagare till Sanwa STAC-6 (35 MHz) samt Sanwa servon köpes. 044-24 91 62, Rickard.

PILOTBELLANCA 1/4-SKALA
Fint bygge! OS 120 FS, Sanwa skev + motorservo + tomgångsglödström & mott.acke. 3.500:- vid snabb affär. 0141-417 53.

DIVERSE
3 st Rossi 40 med ljuddämpare, nya, 1.200:-; 2 st Rossi 60 3+2 nya, 1.700:-; 1 skolflygplan Sk 78, litet fluget, 500:-; 1 st sändare + mottagare Challenger 720, 800:-; 1 byggsats Cessna Cardinal, spännvidd 212 cm, 1.700:-. 046-73 52 62, kvällar. Rickhard

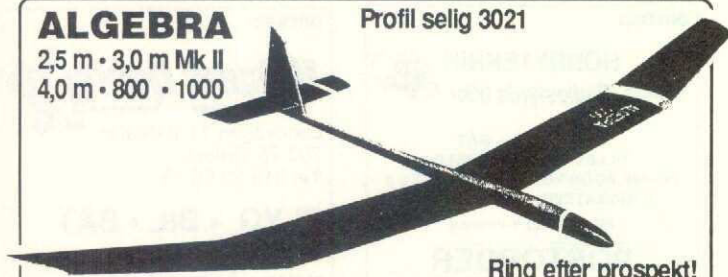
JAG SÄLJER ALLT!
Pico-byggsatser: Waco YMF, skala 1/5; Spitfire 1/5; T 28B 1/5 och 1/6; Aeronca Sedan 1/5; P-51D Mustang 1/5; Proctors Antic-modeller. 0418-138 07 efter kl 1700.

GRATIS!

Sälj, köp och byt genom en gratis annons i Modellflygnytt! Här kan du som SMFF-ansluten annonsera helt gratis! Sänd manus per post eller telefax (telefon ej lämpligt!) till adress: Modellflygnytt, Skonertgatan 12, 302 42 Halmstad • Telefax 035-14 86 87. Gratis var det!

ALGEBRA
2,5 m • 3,0 m Mk II
4,0 m • 800 • 1000

Profil selig 3021

Ring efter prospekt!

BENGT JOHANSSON MODELLHOBBY
KRUSBÄRSVÄGEN 3 • 771 40 LUDVIKA • 0240-198 90

"HOT STUFF"
"JUFUO"
(User-Friendly Odorless)

Det nya vänliga snabblimmet.

LUKTFRITT • "RYKER" & "GASAR" INTE!

Det enda Ca-lim som också kan limma skumplast

Lättjobbat, perfekt för balsa, med viss "arbetstid" för stora ytor och

ev. inpassning eller justering. Tillverkat av modellbyggare för modellbyggare.

Nu finns även tunnflytande som "biter" direkt!

20 g flaska med pip & "snäppförslutning"

Pris 53:-
Specialpris: 3 flaskor för endast 135:- portofritt!

Detta pris är endast möjligt om Du beställer/betalar via postgiro 27 51 23-8 (porto & postförskott kostar annars minst 23:- extrat!) Fyll i pg-blanketten och skriv Din beställning på blankettens meddelanderuta. Glöm ej Ditt namn & adress.

R/C-modeller • Box 6026 • 175 06 Järfälla

GÖTEBORG

FOLKE V. JOHANSSON AB
Hjalmar Brantingsgatan 1
417 06 Göteborg
Telefon 031-22 40 56 & 22 98 31

DET MESTA FÖR RC!!

- o BALSA
- o BEKLÄDNADSMATERIAL
- o BYGGSATSER
- o LIM, LACK, etc

Varbergs RC-förmedling

KÖPER • BYTER
FÖRMEDLAR
Båtar & Flygmodeller

Vardagar kl 19-21
Även lördag-söndag
0340-333 81

ÖREBRO

**NÄRKES
HOBBYCENTER**
BÖRJESSONS EFTR.
Specialbutiken för
modellflyg!

RC-anläggningar, byggsatser, tillbehör,
motorer, bilar, båtar, Börjesson-repet
Jag skickar gärna på postorder!

Västanby 35, 716 93 Fjugesta
Telefon 0585-203 02

**AERO
PRODUKTER**

Nymövågen 110 • 290 34 Fjälkinge
Tel: 044-560 57

BYGGSATSER: Lajban, Josefín, Bonito
(Flairs). Materialsatser: Orion, Mixen,
Lajban, Sk-78, Kompis.
(Vissa med färdiga spryglar)

SKALARITNINGAR
MOTORER: OS, Irvine
RADIO: Graupner, Futaba

STOR SORTERING PÅ BALSAS
Postorderförsäljning
Katalog mot 20:- Inklusiv porto
ÖPPETTIDER: Vardagar 1600-2000

GENARP

Romele
Elektronik-RC-Hobby
RADIO

Futaba • JR • Graupner • Sanwa
Multiplex • Hitec
samt service och tillbehör

Modeller • motorer • byggsatser,
beklädnad • balsa • modelltillbehör

FLYG • BIL • BÅT
★ Digitalmultimetrar ★
HUMANA PRISER

Telefon 040-48 06 89 (1600-2000)
- Sänder gärna per post! -

GÖTEBORG

HOBBYCENTER

Karl Johansgatan 7
Box 4021 Telefon 031-12 62 20
400 40 Göteborg

TÅG nytt & beg • FLYG • BÅT • BIL
RC-anläggning • Plastbyggsatser
Massor av annat smått och gott!

VÄLKOMNA
IN!

KUNGSBACKA

**KUNGSBACKA
LEK OCH HOBBY**

BRA
Sortering för alla hobbyentusiaster
Alltid rätta
PRISER

Välkomna in eller ring!
Vi skickar även mot postorder!
KBA Lek & Hobby, Södra Torggatan 7

LANDSKRONA

**MOLANDER
HOBBY**

MOLANDER HOBBY
Post: Kavaljersgården 23 • 261 62 Landskrona
Butik: Hantverkargatan 2 • 261 51 Landskrona
Telefon: 0418-179 85

MODELLFLYG • BÅT
RITNINGAR • MOTORER
RADIOANLÄGGNINGAR
TILLBEHÖR mm

LINKÖPING

BORGS hobby

Apotekargatan 7, 582 27 Linköping
Telefon 013-12 39 81

Model - flyg - båt - bil
Motorer - Radioanläggningar

Modelljärnvägar - Bilbanor
Plastbyggsatser
Experimentlådor - Tillbehör

LULEÅ

RC-FLYG TILL LÅGA PRISER

- o Futaba, Sanwa
- o Enya, OS
- o Byggsatser: Pilot, SIG, Model Tech,
Great Planes, TopFlite, Graupner
Marutaka
- o Stort balsaortiment
- o Utökad tillbehörssida
- o Postorder, ingen egen katalog
- o Ring för information

R/C Elektronik & Hobby
Tel. 0920-258 61 • 488 89

Vattentornsvägen 12 951 61 Luleå

LULEÅ

RC-SPECIALISTEN I NORR!

Motorer OS • Enya • Irvine • Rossi
Radio Multiplex • JR/Graupner • Futaba • Hitec
Byggsats SIG • Kato • Marutaka med flera

Helikopter Concept 30 • CHC-Butik
BALSAS • BEKLÄDNADSMATERIAL mm
Postorder • Kontokort tages

THYLIN SERVICE

Stationsgatan 62 • 951 32 LULEÅ
0920-129 29 • 010-58 37 19
Öppet måndag-fredag 8-17 • RING GÄRNA!

MALMÖ

För samlare
RITNINGAR FRÅN 1940-1960
Skala 1:25 och friflyg

S.E. TRUEDSSON
FACK 541 • 200 10 MALMÖ
040-15 51 98 & 040-15 16 43

MALMÖ

**MODEL
CRAFT**

Rundelsgatan 16
211 36 Malmö
Tel: 040-714 35
Fax: 040-12 97 05

Det mesta och det bästa för RC-flyg,
-bil, -båt, tillbehör, modelljärnväg,
bilbanor mm.

O.S. Engines, Marutaka, Model Tech,
Pilot, Corel, Sigma, Master Aircrow,
Keil Kraft, X-acto, Powermax, Tettra,
Solarfilm, Deluxe Materials,
Reservdelar, Service, Postorder.

MOLKOM

RC är modellen!
UNTRACTS infällbara ställ
med fjädrande "oleo"-ben.
SKALA-ritningar från Brian
Taylor, Duncan Hutson m. fl.
PRISLISTA mot adresserat
dubbel-frankerat kuvert.

POSTADRESS Box 77, 660 60 Molkom
0553-211 17 Postgiro 22 97 20 - 8

SIGTUNA

SIGTUNA HOBBY

Fredriksbergsvägen 14, 193 00 Sigtuna
Telefon 0760-505 55

Båtar med många tillbehör
RC-flyg från bl a SIG, Pilot,
Premier Balsa och FLAIR
Motorer OS, Super Tigre, Irvine m fl
Elmotorer för flyg och båtar
RC: Sanwa, Futaba, Challenger m fl
Ritningar från Dennis Bryant (ELITE)
och Bo Gärdstad
Pollardrör & Maxaidvinschar och massor
med andra tillbehör och material.
Prislista mot dubbelt svarsporto
Öppet vard 16-18; (Stängd onsd) lörd 10-15,
Övriga tider telefonsvarare.

STOCKHOLM

Box 8153, 104 20 Stockholm
Butik: Pipersgatan 25
Tel 08-54 84 55 • Fax 08-739 04 90
Öppet: mån-fre 12-18 • lör 11-14

★ BÖCKER ★ TIDNINGAR ★
★ RITNINGAR ★

Flyg, tåg, båt, modellbygge, militaria
KÖPER & SÄLJER antikvariska böcker
Udda och ovanliga plastmodeller
POSTORDER
Anmäl Dig till vårt register!

STOCKHOLM

**KARBY
FRITID**

Box 6008, 183 06 Täby
Bergtorpsvägen, Karby Gärd
Tel 0762-103 80 & 113 92

Specialitet:
RC-flyg, radio, motorer, balsa,
byggsatser, tillbehör, Futaba, Pilot,
Enya, OS mm.

KONTOKORT TAGES.
Postorder

UMEÅ

Allt inom radiostyrd hobby.
Byggmaterial, tillbehör,
motorer, glödstift, ackar.
Nu även modeller från Flair

Grubbvägen 63, 902 50 UMEÅ
Tel 090-14 44 02.

VÄSTERÅS

**NORWEGIAN
MODELLERS**

tel 021-18 77 35
fax 021-11 42 35

PROF
**HOBBY
&
LEK**

tel 021-13 10 60

**Två hobbybutiker
under samma tak**
på Kopparbergsvägen 25
Box 206 • 721 06 Västerås

VARBERG

Telefon Box 47
0340-600 66 430 24 Väröbacka

Byggsatser
• Närskala: Flair, Powerplane Inter
• national, M Reeves, Boddington
• Oldtimer: Ben Buckle

Motorer:
• Glödstift: Irvine, Laser och MVVS
• Diesel: Mills, MVVS och Irvine
• CO₂: Modela
Radio: Digifleet
Tåg: Bachmann G

Postorder

ÖREBRO

HOBBYTEKNIK
Radiostyrda bilar

BIL • FLYG • BÅT
TILLBEHÖR • MOTORER
RC-ANLÄGGNINGAR • BALSALIST o d
BYGGSATSER • RACINGDELAR
PK CORALLY-katalog

POSTORDER

MÅNGÅRIG erfarenhet av RC-bilar
gör att vi kan ge Dig bra service.

Odenvägen 22 • 703 65 ÖREBRO
Tel 019-14 07 35 & 019-14 15 48

ÖREBRO

Håkans Hobby

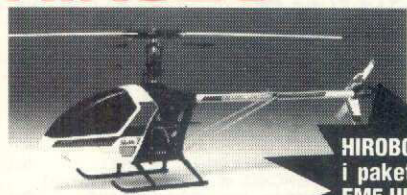
Lundvägen 11 (Hovsta)
703 76 Örebro
Tel 019-22 66 13

FLYG • BIL • BÅT

Byggsatser, RC-anläggningar,
motorer, balsa, tillbehör.
Specialitet: Eldrivna modeller.
Dessutom personlig service och
låga priser.

HIROBO

Med Shuttle Z-serien presenterar HIROBO en mycket välflygande helikopter som också lämpar sig mycket väl för nybörjare. Shuttle Z finns i byggsats från 2950.-

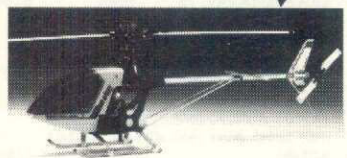
HIROBO Shuttle Z (förmonterad) i paket med SANWA Conquest FM5 HELI, 5 servon och Gyro.

från ca: 6500.-

Nyhet!!

HIROBO CONDOR är en ny helikopter för 10cc motor. Condor är i sin uppbyggnad mycket lik EAGLE (Världsmästarhelikoptern!).
SST Condor FFZ R/H, Ca.pris: 6998.-
SST Condor SSR-III R/H, Ca.pris: 7575.-

SST EAGLE -Mästaren bland helikoptrar! Från det mycket avancerade rotorhuvudet till dom kullagrade manöverarmarna, tillverkade av aluminium, är Eagle en helikopter för Dig som vill ha det bästa!
SST-Eagle SSR-2 R/H, Ca.pris: 9500.-

Välj HIROBO om Du söker en välflygande helikopter och säker tillgång på reservdelar och tillbehör!

MODELHOB

Byggsatser tillverkade av Modelhob är alltid mycket väl förbearbetade med många delar redan färdigformade. Alla små-tillbehör samt hjul, tank, landställ och en detaljerad byggbeskrivning ingår.

Spännvidd: 1400mm

Snygg semi-skala modell för 6,5cc motor. Modellen är mycket väl förbearbetad med bl a färdigplankade vingar. Ca.pris: 1525.-

Krick Modellbau

Krick tillverkar en rad mycket intressanta modeller, alla av mycket hög kvalitet och med virke av bästa sortering. Den nya tekniken, att istället för att stansa trädelarna, skära ut dom med en vattenstråle ger extremt fin bearbetning av delarna.

Spännvidd: 2200mm

Utmärkt termik-seglare som tack vare elmotordrift får en lång flygtid. Chicco levereras med elmotor, propeller, propellernav och spinner. Ca.pris: 1198.-

Advanced Technology - since 1973

SANWA Conquest FM är mycket prisvärda radiostyrningar för flygande modeller. En modern konstruktion, FM-modulering och 35MHz frekvensband borgar för en säker och driftsäker radio.

Conquest FM är utrustad med reversering på alla kanaler, utslagsbegränsning på två kanaler och levereras med tre servon, extra servoarmar och svensk instruktion. Finns med 4-, 5- eller 6-kanaler. FM5 Heli är också utrustad med mix-funktion, throttle hold, och idle up.

SG-X Gyro med servo!

Prisvärt gyro där det 5:e servot ingår i priset!
Ca.pris: 895.-
Finns snart också i en specialversion för de små el-helikoptrarna!

från 1495.-

PRECEPTOR

Preceptor är en modern och mycket prisvärd trainer med färdigplankade vingar. Kroppen är tack vare sin "snap-together" konstruktion extremt lättbyggd. Ca.pris: 665.- med tillbehör. Sp.vidd: 1500mm.

WEBRA

WEBRA "Silverline" 40 och 60 RC är två driftsäkra och mycket prisvärda motorer. Båda motorerna är dubbelt kullagrade och levereras med ljuddämpare och

Webra's tillförlitliga TN förgasare.
Ca.pris: 998.- 40RC, 1175.- 60RC

HOBBY-KATALOGEN!!

Nu finns den i Din Lek- och Hobbybutik - HOBBYKATALOGEN - från Carrocar AB! Katalogen omfattar 168 sidor med det mesta Du behöver för att framgångsrikt utöva Din favorithobby. Du kan köpa katalogen i väl-sorterade Lek- och Hobbybutiker eller beställa den direkt från oss.

168 sidor hobby för endast

30.-

+ porto 10.-

Ja, skicka mig HOBBYKATALOGEN!!
Skicka in kupongen ihyll till Carrocar AB, Box 1211, 581 11 Linköping.
Jag bifogar 30.- + porto 10.- i sedlar / frimärken, eller sätt in beloppet på Pg 487 42 60 - 5, Carrocar AB.

Finns i väl-sorterade lek- och hobbybutiker.
Distribueras av:
Carrocar AB, Box 1211, 581 11 Linköping,
Tel 013-112224

Namn: _____ Ort: _____
Adress: _____
Postnr: _____

MFN 91/2

Närskalamodeller

Bygg & flyg närskalamodeller från 1:a världskriget och mycket mera från FLAIR. Färdigsågade delar • För 2,5 - 10 cc.

Pampiga modeller

Från 1:a & 2:a världskriget. David Boddingtons design. Vingar i frigolit, glasfiberkåpa, alu-spinner. Engelsk tillverkning. 15-30 cc.

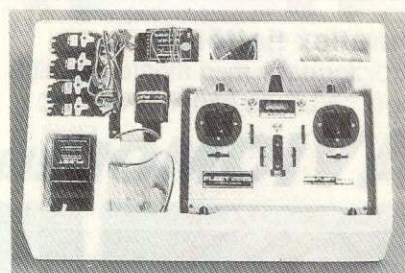
Lättbyggda modeller

Powerplane Internationals bestseller-modeller med färdiga vingar, perfekt passform på ingående detaljer • För 6,5 - 10 cc.

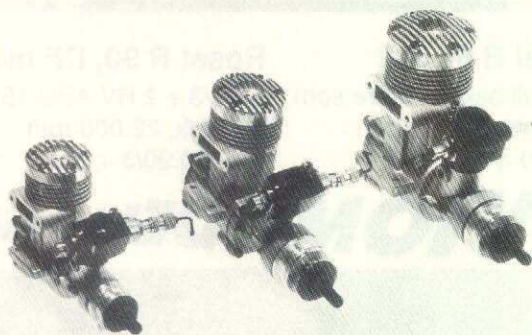
Oldtimer-modeller

Prova själv hur det började med en modell från Ben Buckle - med färdigsågade delar. Finns i många modeller • För 3,5 - 10 cc.

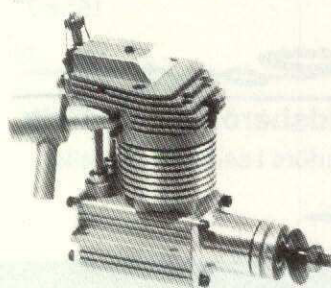
Digifleet radiostyrning

Kvalitetsradio med sändare i alumin.låda. Mottagare: 7-kanal/40 g, 4-kanal/15 g. Kompletterat sändare, mottagare, 4 servon, ackar, laddare. Svensk instruktion. 35 MHz. FM

Irvine

Irvine är en högkvalitetsmotor, sedan 20 år tillverkad i England. Hög effekt och säker gång, finns i storlekar 2,5 - 10 cc.

Laser

Modellmotorernas Rolls-Royce! Tillverkas på beställning. 5 års garanti inklusive skador vid marksyn! V-Laser & Single-Laser. 7,5 - 30 cc.

Ritningar från bland annat Mick Reeves och Thorjets.

Natans Hobby

AVIOMODELLI Kits

Calypso modell Mk2

Hanno Prettners
kända modell

Byggsatsen innehåller Duraflexkropp, abacchi-plankade cellplastvingar med färdiga ändstycken, motorbockar, hjul, tank, spinner, landningsställ, linkar, skruvar mm.

Duraflex flottörer

färdigformade med monteringskit & roder av nylon (ställ ingår ej) Längd 950 mm Vikt 560 g. För modell 3,5 - 6,0 kg

AVIOMODELLI snurror

"Super Sonic"
Komposit-propeller
50% nylon

"Super Sonic" 10" x 6"
träpropeller 11" x 7,5"
Hög kvalitet 12" x 6"
Bra pris 12" x 9"
Finns i följande 13" x 6"
storlekar: 14" x 6"
15" x 7"

Rossi®

världsberömda glödstift

Lagerförs i samtliga modeller

Crusader F8J

Tillverkad i glasfiber och komposit. Håller mycket god finish, komplett med monteringsdetaljer, cockpit, stora dekalark, ritning, fläktaggregat, motorbockar, luftdrivet, infällbart landningsställ mm

Rossi R 61 3+2

Krafftfull bakutblåsare som levererar 2.35 Hk vid 17.500 rpm

Rossi R 90, DF motor

R 90/3 + 2 RV ABC 15 cc, 5,98 Hk, 22.000 rpm cod. 20.90/3 + 2

AVIOMODELLI Kits

Cessna Cardinal

Det välkända och mycket prisvärda sportflygplanet med utmärkta flygegenskaper. Byggsatsen innehåller Duraflexkropp, abacchiplankade cellplastvingar, landningsställ, hjul, tank, spinner och mycket mycket mer.

Futaba®

RADIO CONTROL SYSTEMS

Futaba FC-28

Futabas nya FC-28 anläggning - ett häpnadsväckande nytt verktyg för Rc-världen!

En konsekvent användning av de allra nyaste teknologiska kunskaperna i kombination med det enastående CAMPac-systemet förändrar helt Rc-pilotens värld.

Möjligheterna, modellinställningarna "lagrade" som på utbytbara disketter, eller i form av förprogrammerad "mjukvara" - helt färdig att sätta in, spränger alla tidigare kända gränser. Användarens fantasi blir inte längre begränsad. Allt bli möjligt genom enkelt utnyttjande över menyen eller

snabbprogrammering med det nya "function-call-systemet". Lätt att kontrollera med den överskådliga grafik-displayen.

- CAMPac-system, lagringsmöjligheter utan begränsningar.
- Grafikdisplay för snabb programmering.
- Mixer-funktion för bl a helikopter, F3A och segelflyg.
- Toppen-anläggning för stjärnpiloten!
- Erhåller Televerkets godkännande inom kort!

Futaba FC-18

Futaba FC-18 är ett högvärdigt Computer-RC-system för alla tänkbara användningsområden. FC-18 kännetecknas förutom av perfekt design också av steget in i CAMPac-klassen. CAMPac "modell-lagringsystem" förenar en revolutionerad enkelhet med praktiska och obegränsade möjligheter.

FC-18 erbjuder i sitt grundutförande lagringsmöjligheter för tre olika modeller. Med varje CAMPac-modul blir ytterligare tre alternativt tolv andra modeller tillgängliga.

Programvara

Basfunktioner:

- Modellval 1 - 15
- Servoreversering
- Trim-minne
- Dual Rate x 3
- Adjustable idle trim med reverse
- Modellnamn
- Modellkopiering
- 3 segelprogram
- helikopterprogram
- Televerkets Godkännandenummer RI 2182/89
- PPM/PCM omkopplingsbar
- Mixerprogram (10 menyer)
- ATV-servobegränsning
- Exponentialkurvor x 3
- Programmeringsbar mixer x 2
- Servotest
- Multiprop, multiswitch
- flygprogram

Futaba FC-18 med R139GP PCM mottagare, 2 st kullagrade servon S3001 och ackar. Cirkapris 4.278:-

Hela FUTABA-sortimentet presenteras i Robbes katalog 1991, som finns i Din hobbybutik för 75:-

minicars
modellhobbygrossisten

Fråga efter våra produkter i "Din" butik
Bergsbrunnagatan 18 • 753 23 Uppsala • 018-11 20 15

minicars
modellhobbygrossisten

Commander mc 2020

Ett helt nytt koncept för radiostyrningsanläggningar med microprocessor

- sändaren är avsedd både för helikopter och andra flygmodeller
- all programvara finns med från början, 6 modellminnen
- alla inställningar sker analogt i direkt kontakt med din modell
- du "tillverkar" själv de blandare du behöver; funktionerna kan "staplas"
- med digitalvred och Quick Select för snabb inställning av funktioner

levereras med detaljerad svensk bruksanvisning

- Heli: Schlüter, Heim, 3- och 4-punktshuvud (+geometri f 3-p), stjärtrotorblandare, fas 0° till +/- 45°, gyroblandare, 4-punkts pitch, 5-punkts gas, autorot, stand by (ny säkerhetsfunktion), gasförval, direktgas.
- Flyg: Skevroderdiff., höjdroderkomp. fr. flap+spoiler (gas), V-stab (+sida), 1/2 butterfly, butterfly, delta (+höjd), flaperon, tomgångstrim.
- Centertrim
  - Programmerbar lärare-elev-funktion
- 6 modellminnen
  - FM smalband: PCM och PPM
- Dual Rate
  - Signal för trimlägen (akustisk och i display), batterilarm
- Servoinställning ex: mitt 0 - +/- 46%, ände 0 - +/- 110% (PCM 100%)
- Digitalvred: kan göras aktivt under flygning för justering av inställningar, dessutom aktivt i heliflyg, justering av gas vid pitch "0", hovring och pitch 75%; vid pitchmax justeras denna.
- Du beställer som extra de switchar du behöver - och monterar dem där du själv vill!

INNEHÅLL Commander mc 2020: Sändare 6K med 1.200 mAh-ackumulator, 2 dragreglage, antennkula, digitalvred, HF-modul, mottagare, kristallpar med vimpel, 2 st Europa BB-servon, mottagarackumulator 600 mAh, strömbrytarkabel med ladduttag • Pris beroende av mottagarval (Uni 9, DS 9, PCMDS) • Se den hos Din hobbyhandlare nu!

ORBO AB

Lidgatan 20 • 171 58 SOLNA • Ordertelefon 08-34 78 43
Kundservice tisd & torsd 18-20, lörd 10-13 • 08-83 25 85

NYTT Kombiladdare för alla MPX, med laddkablar, 30-280mA cirkapris
+ encells blyack el NiCd • svensk bruksanvisning **291:-**

MULTIPLEX-katalog, tysk, engelsk eller fransk, sätt in 50:-
på pg 190082-8 (över disk cirka 37:-).

Helmetallmodeller med goda flygegenskaper och det där lite extra!

Bilder: Klemm Kl 35, oklädd Cub, samt färdig Cub & Hornet

Klemm Kl 35	spv 260 cm	Super Cub	spv 224 cm
MÜ 13 E Bergfalke	spv 429 cm	Weekend Flyer	spv 213 cm
Heinkel 72 Kadett	spv 225 cm	Silver Bird	spv 190 cm
Hornet	spv 204 cm	Grasmücke	spv 142 cm

Ring/skriv efter gratis prospekt med svensk översättning och prislista

Swedcon KB är exklusiv säljare av Präzise Modellbau produkter i Norden. ÅTERFÖRSÄLJARE I NORGE SÖKES

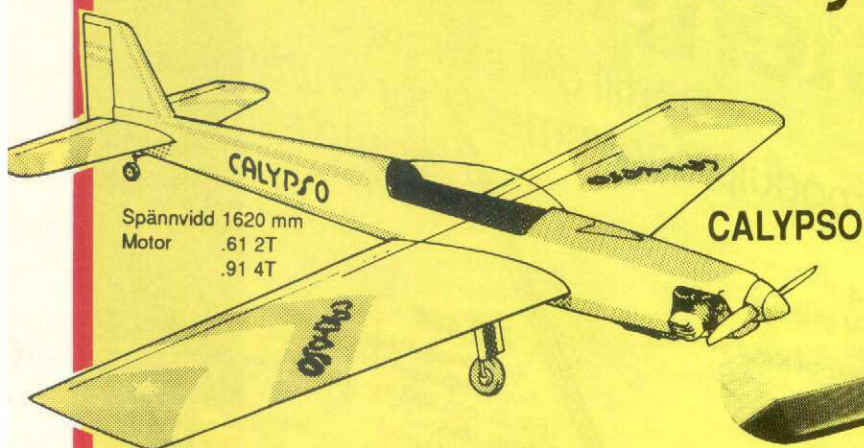
SWEDCON KB

Box 7045 • S-650 07 KARLSTAD

Tel & fax 054-18 64 07 (eft 1630 tfnsvr)

Träfärdigt • välbyggt välflygande!

Spännvidd 1620 mm
Motor .61 2T
.91 4T

CALYPSO

DRAGON LADY

Spännvidd 1680 mm
Motor .60 - .108 2T
.90 - .160 4T

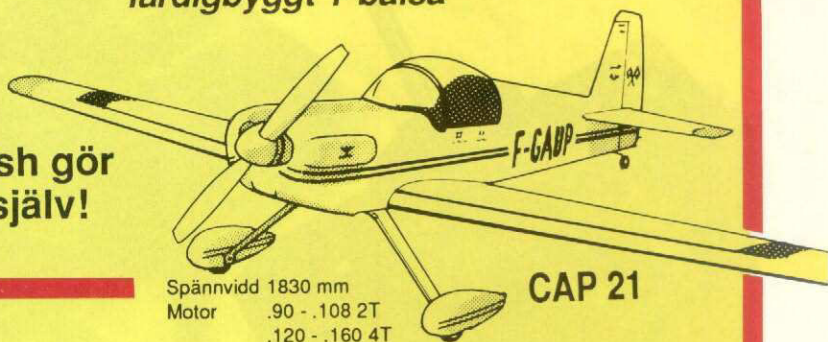
Balsaklädda
cellplastvingar... kropp, stabbe & fena
färdigbyggt i balsa

Spännvidd 1495 mm
Motor .25 - .40 2T
.40 - .48 4T

TRAINER 40H

Ytfinish gör
Du själv!

Spännvidd 1830 mm
Motor .90 - .108 2T
.120 - .160 4T

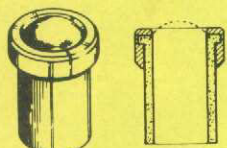
CAP 21

TETTRA

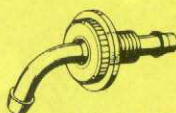
KVALITETSTILLBEHÖR AV FÖRSTA KLASSEN
Tar Du Din hobby seriöst - då tar Du TETTRA!

HANDCHUCK

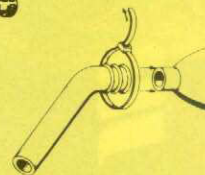
MINILUFTFILTER
7, 9, 12, 14 mm diam

NIPPELSATS
rak och böjd

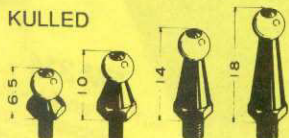
BRÄNSLENÄLSFÖRLÄNGNING

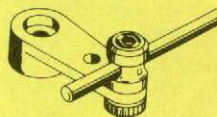
AVGASFÖRLÄNGNING
8, 9 och 10 mm diameter

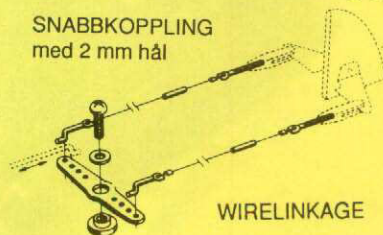
PROPELLERBROTSCH
axeldiameter 6 - 8,5 mm

KULLED

SNABBKOPPLING
med 2 mm hål

WIRELINKAGE

FÄSTCLIPS
3 och 4 mm

MODEL-CRAFT

RUNDELSGATAN 16
211 36 MALMÖ • TELEFON 040-714 35 • TELEFAX 040-12 97 05

Europas framgångsrikaste modulsystem

Därtill det största modulprogrammet för omfattande komplettering

FM 6014
4-/9-kanals FM-grundset,
6 optionsplatser.
För 35- och 40-MHz-bandet. 1 servo.
C:a-pris 2295:—

FM 414
4-/7-kanals FM-grundset,
5 optionsplatser.
För 35- och 40-MHz-bandet. 3 ser.
C:a-pris 1895:—

FM 4014
4-/7-kanals FM-grundset,
5 optionsplatser.
För 35- och 40-MHz-bandet.
1 servo.
C:a-pris 1895:—

FM 314
4-/7-kanals FM-grundset,
2 optionsplatser för specialmoduler.
För 35- och 40-MHz-bandet. 3 servon.
C:a-pris 1595:—

U278
44552

Johansson John
Dalvägen 10
73135 KÖPING

GRAUPNER

Utförligt beskrivna i
GRAUPNER huvudkatalog FS
och nyhetsprospekt N 89

JOHANNES GRAUPNER • D-7312 KIRCHHEIM-TECK • HOBBYBORGEN AB • S-36071 NORRHULT • Tel. (0474) 405 10

Rekommenderade c:a-priser inkl. moms. AZ 39/ischw.

RYGGSKOTTET

- ENHETSMODELL FÖR DALAPYLON
- AEROBATIC TRAINER
- BUSKUL MODELL FÖR .40-MOTOR

Vid möte 20 december 1986 faststogs följande regler för s k DALAPYLON & QUICKY 500 PYLON.

Allmänt

1. Tävlingsmomentet bör inte ta överhand över trivsel och säkerhet.

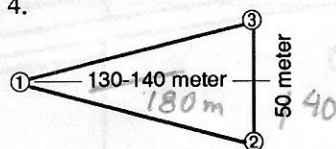
Tävlingsledning

2. Tävlingsledaren är enväldig i sina beslut och ansvarar för att lämplig säkerhet uppnås och att deltagarna inte bryter mot reglerna vad det gäller flygning, motor och modellplanet.

3. För varje flygare skall det finnas en flaggman (med hjälm) och en kombinerad tidtagare/varv-räknare - ej mekanikern.

Banans mått

4.

Flygning

5. Fyra (4) flygplan flyger i varje heat.

6. Planen flyger 10 varv motors, plan med tvärspolade motorer - se motorlistan - flyger 9 varv. Gemensam start.

7. Om ett flygplan genar, skall detta flyga ett extra varv.

•Så snart ett flygplan genar andra gången under ett heat, diskvalificeras piloten. Då ett flygplan genar första gången, markerar flaggvakten detta med att visa vit eller svart skiva 40 x 40 cm. Vid diskvalifikation visas likafärgad platta med svart eller vitt kors av flaggvakten.

8. Vid pylon 1 får flygningejske under pinnhöjd.

Start

9. Efter identifiering och på tävlingsledarens kommando har deltagaren 90 sekunder på sig att starta motorn.

Landning

10. Efter målgång läggs planet på säkert avstånd från övriga tävlanden.

Landning sker efter domarens anvisningar. Ev. nödlandning under pågående heat får ej störa tävlingen eller sätta säkerheten på spel.

Motor

11. Flygplanets motor skall vara i originalutförande och nämnd på speciell lista över godkända motorer.

För dessa gäller:

Cylindervolym 6,5 cm³

Frontinsug

Förgasare (trottel)

Sidoutblås

Originaljuddämpare

(ej avstämmd)

Ej över 90 dB på 7 meter

Motorn skall vara "orörd".

Propeller

12. Propeller av storlek och stigning av 10 x 6" skall användas. Propellern får endast bearbetas på ett blad vid balansering. Propellern skall finnas på marknaden.

Planet

13. Planet skall överensstämma med ritning (som Risto Balzar tillhandhåller) och ha följande funktioner: trottel, skevroder, sidroder och höjdroder.

Övrigt

14. Bränsle, 80/20-typ tillhandahålls av tävlingsarrangören.

15. Förbandslåda skall finnas tillgänglig under tävlingen.

Speciellt för Dala-cupen

16. Anmälan skall ske klubbvis torsd för utannonserad tävling mellan kl 19 och 21. Efter anmälan föreligger flygförbund för planet till tävlingen börjar.

17. Anmälningsavgift XX kr.

18. Funktionärer erhåller fri fika!

Godkända motorer

Webra 40 speed ABC

Webra 40 kolvring

Webra 40 standard tvärspolad

Enya 40 TV standard tvärspolad

Enya 40X

Meteor 40 FSR

KB 40 standard tvärspolad

(får köras med ljuddämpare från annan godkänd motor!)

O.S. 40 FSR

O.S. 40 FSR ABC

O.S. 40 standard tvärspolad

Super Tigre 40 FI ABC RC

Super Tigre 40 FI RC

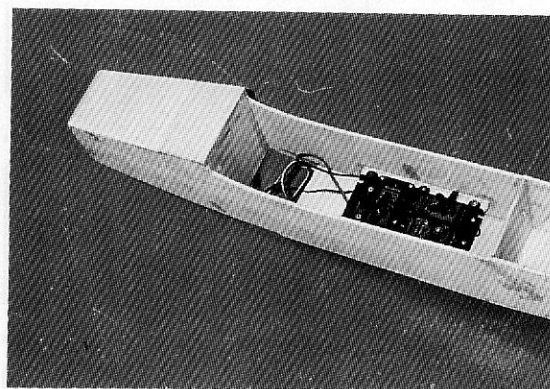
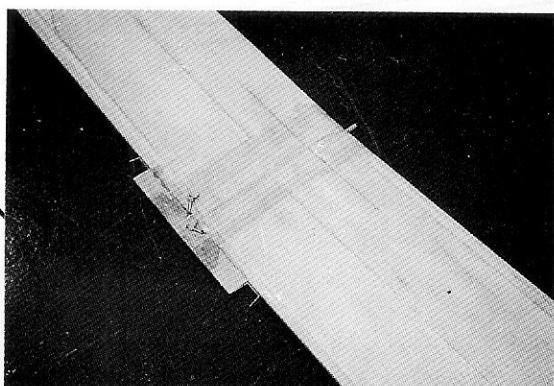
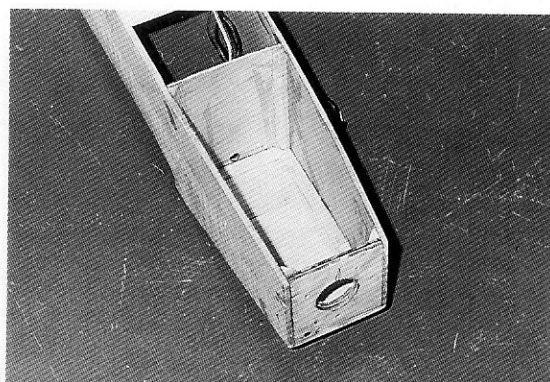
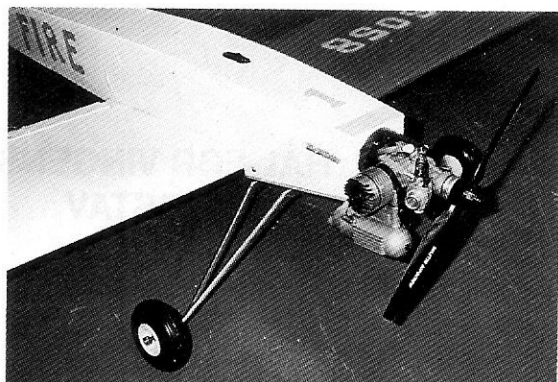
Royal (TT) 40 FSR ABC

Royal (TT) 40 FSR

HP 40 Silver Star

HP 40 Gold Cup

Vid tveksamheter kontakta Patrik Hedlund, 023-180 66.

I dessa dagar talas det mycket om den så kallade "Dalamodellen" och dess vara eller inte vara, men den här Dalamodellen fungerar i alla fall.

Skämtåsido, Quicky 500 - eller "Ryggskottet", som vi kallar den hännä uppa i Daalarna har blivit ett slags visitkort för dalapiloter. Så varför inte göra slag i saken och bygga ett eget exemplar?

Med "Ryggskottet" har vi kört pylontävlingar sedan 1987 med regler som fastställdes i december 1986. I år ingår Dalapylon i Länsmästerskapet och vi kör tre deltävlingar i klassen.

Bygge

Vingkärnan skärs i cellplast på vanligt vis och plankas med 1,5 - 2 mm balsa. Plankningen limmar Du bäst med polyuretanlim, men glöm inte att lägga gladpack eller liknande mellan skrotet och plankningen, eftersom limmet skummar under torkningen. Gör man inte det, får man ett ganska kompakt paket, som inte funkar så där överdrivet bra som vinge. Tro mig, jag har försökt ...

Tänk även på att lasta på rejält med tyngder så att vingen blir rak. Fram- och bakkant görs av 10 mm balsalist och skevrodden av 6 x 25 mm bakkantlist. Skarva i mitten med en glasfiberremsa och epoxy.

Kroppen byggs av 3 mm balsaflak med dubblering av

0,4-1,0 mm plywood från nosen till vingens bakkant. Nossantet är av dubbel 3 mm plywood och ena delen är limmad mellan kroppssidorna, medan den främre går jäms med dessa. De två andra spanten är av enkel 3 mm plywood. I bakre delen av kroppen sitter det 5 x 5 mm balsalister som "spant", men om Du tänker använda stöstångar av typen plaströr rekommenderar jag, att dessa spant byts mot balsaflak i stället, så att plaströren får stöd i kroppen. Stabbe och fena skärs ut av lätt 5 mm balsaflak.

Innan botten i tankutrymmet av 3 mm plywood limmas på plats passas vingen in och hålet för rundstaven borras i spantet och vingen samtidigt.

Landningsstället kan vara av aluminium eller pianotråd - vilket man väljer är en smaksak.

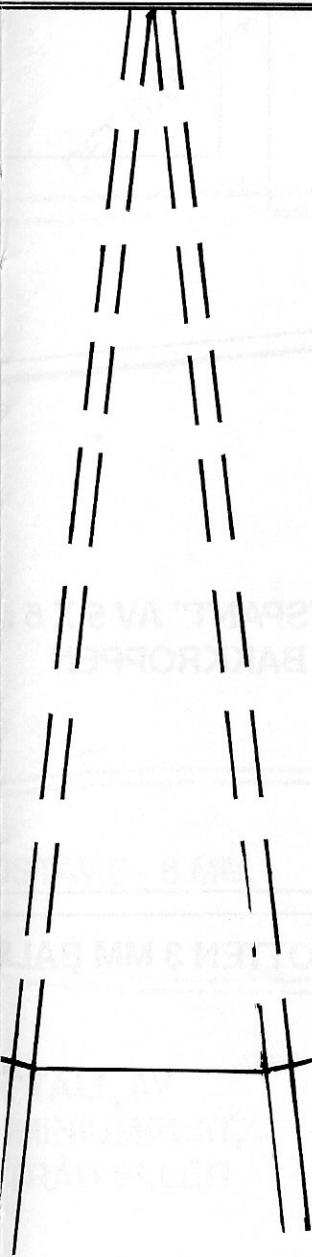
Kroppens översida består av 3 mm balsa med fiberriktningen tvärs över. Botten av 3 mm längsgående balsa.

Radio- & motorinstallation

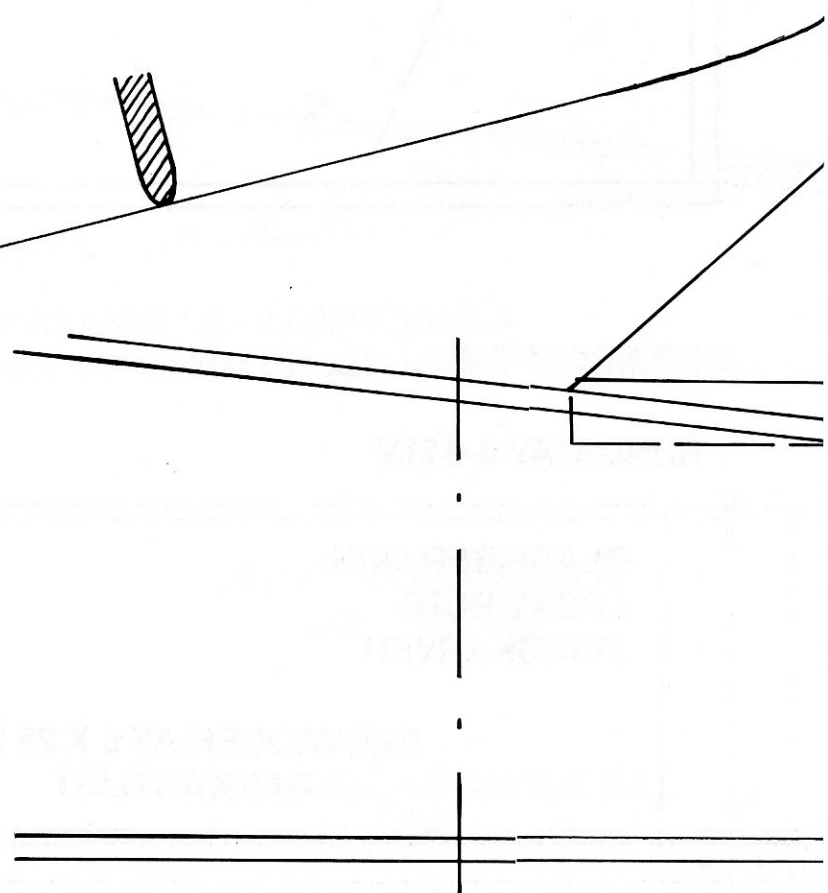
Radio- och motorinstallationen brukar inte vara något problem. Det finns gott om plats.

Utseendemässigt är "Ryggskottet" ingen större succé, men det finns ju inga som helst gränser för vad man kan göra med lite färg, några penslar, en skalpell och dekorfilm!

Som tur är filuren, så o rejält!
Om Du tänk vara bra att färg. Detta från de and Skurna vin modellen o gon är intre

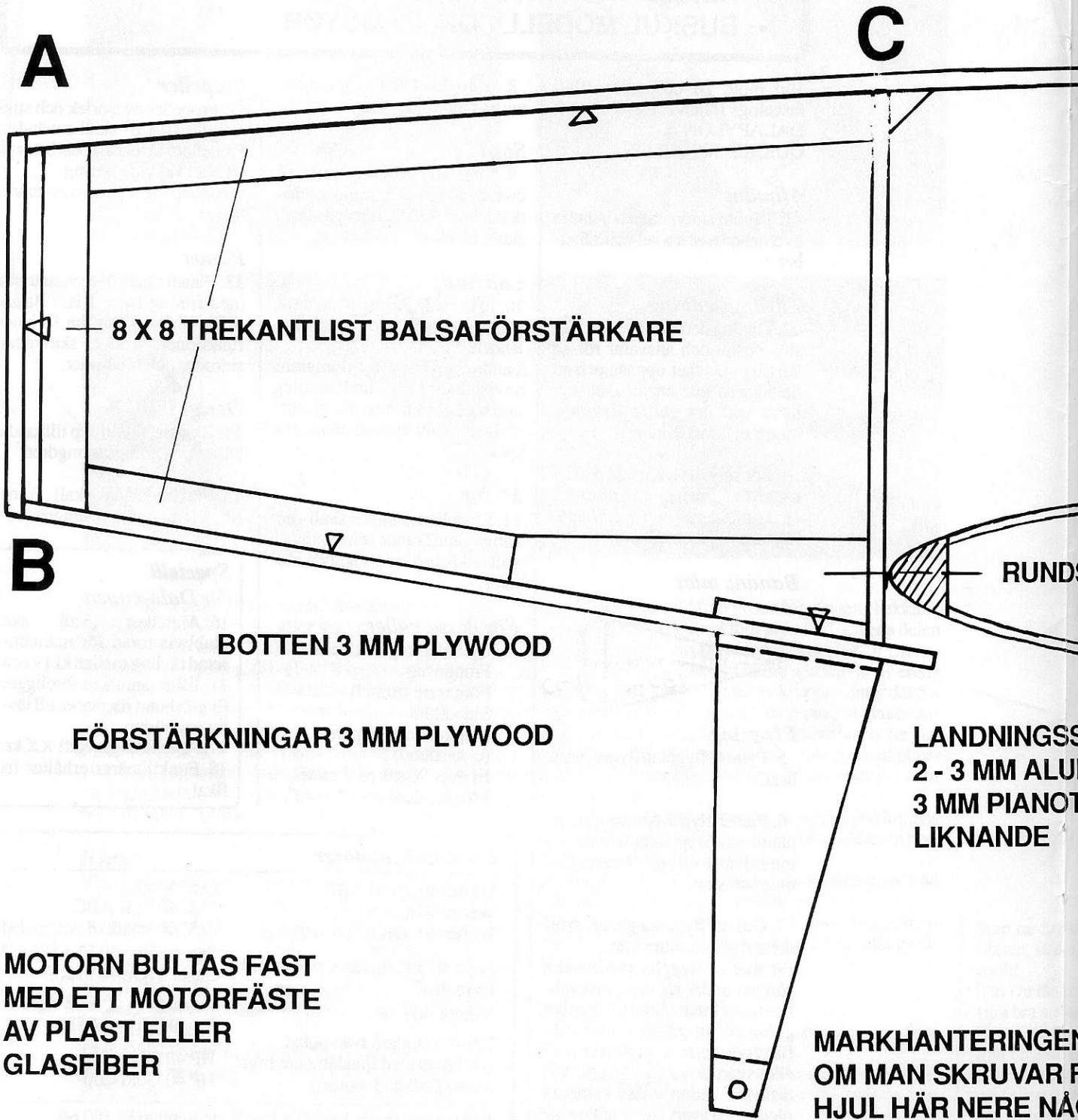
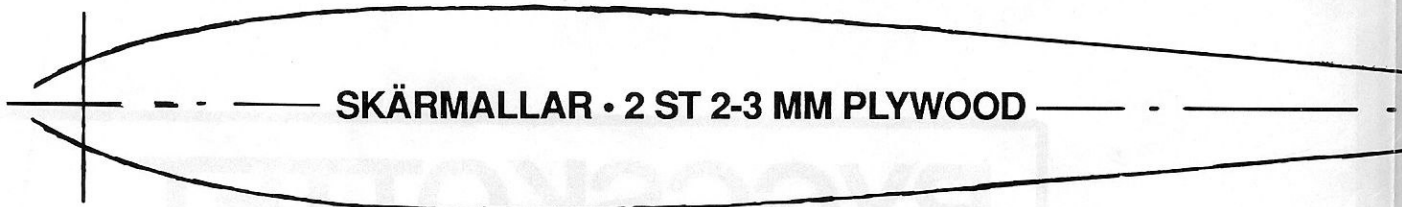

STABILISATOR 5 MM BALSA

så flyger den i alla fall utmärkt, den lille
den rent estetiska kraven kan man pruta på
ker tävla med ditt "Ryggskott", så kan det
ha ena sidan ljus och den andra i en mörk
underlättar, då Du skall skilja din modell
lära i heatet.
gar finns och kompletta materialsatser till
och jag förmedlar gärna kontakten, om nå-
esserad.

Magnus Östling

SPANT AV 3 MM PLYWOOD

A

B

D DEN HÄR FORMEN OM MAN SÅ VILL

D

D

"SPANT" AV 5 X 5 MM
I BAKKROPPEN

BOTTEN 3 MM BALSA

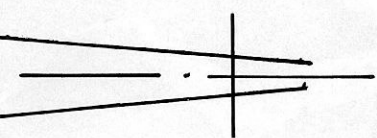
RUNDSTAV 6-8 MM

GLASFIBER OCH
EPOXY RUNT
VINGSKARVEN

SKEVRODER AV 6 X 25 MM
BAKKANTLIST

VINGSPETS
10 MM BALSA

M6 NYLONSKRUVAR

DET GÅR ATT PIFFA UPP UTSEENDET PÅ MODELLEN LITE GRAND MED EN PLASTHUV MED

ÖVERSIDA 3 MM BALSA LIMMAD TVÄRS

DUBBLERING AV 0,4 - 1,0 MM PLYWOOD

KROPPSIDOR 3 MM BALSA

STAV 6 - 8 MM

STÄLL AV
ALUMINIUMPLAT,
TRÅD ELLER

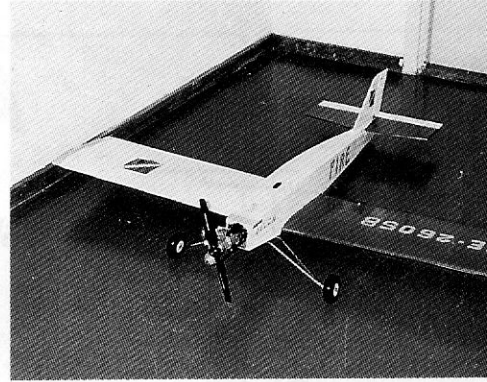
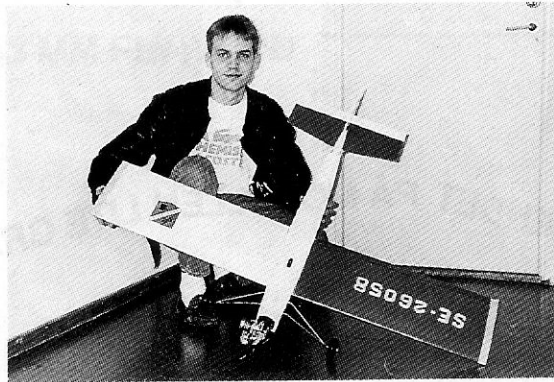
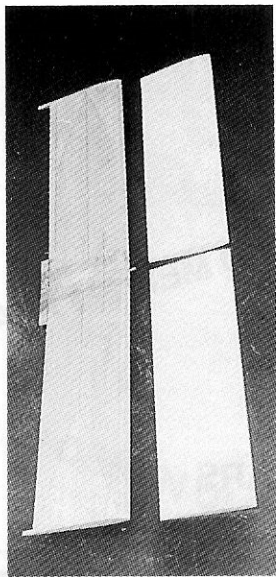
VINGEN PLANKAS MED 1,5 - 2,0 MM BALSA
VINGENS V-FORM ÄR 20 MM UNDER VARJE VINGSPETS

UNDERLÄTTAS
FAST Ø 50-70 MM
LAGONSTANS!

CELLPLASTKÄRNAN ÄR
205 X 635 MM

BAKKANT 10 MM BALSA

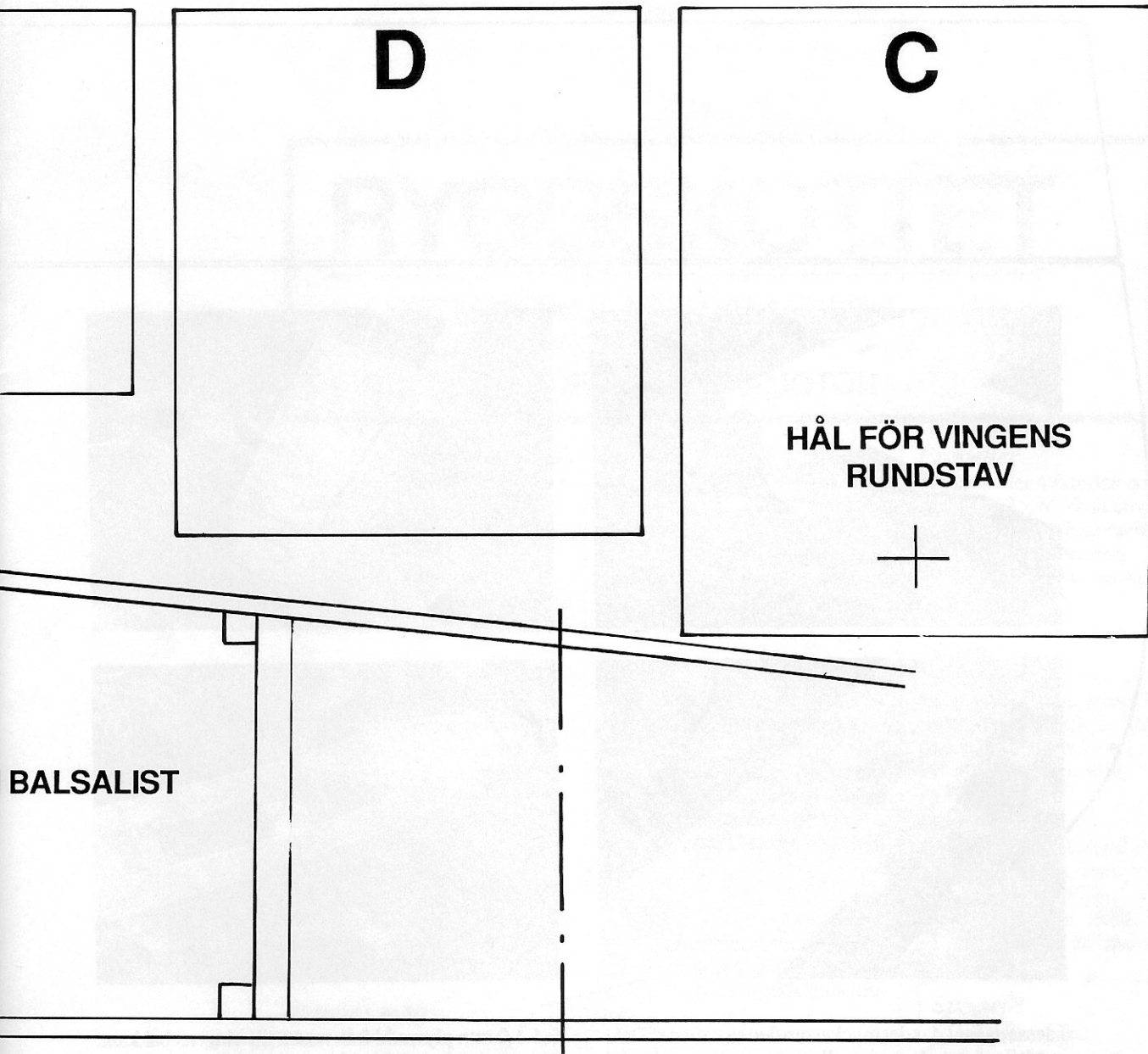
HÅL FÖR M

FENA 5 MM BALSA

8 X 8 TREKANTLIST BALSA

SPORRE AV 1,5 - 2,0 MM PIANOTRÅD

KROPPEN ÄR VISST LITE FÖR LÅNG FÖR MODELLFLYGNYTT, MEN FORTSÄTTNING FÖLJER PÅ ANDRA SIDAN RITNINGEN!

QUICKIE-500

RYGGSKOTTET

- ENHETSMODELL FÖR DALAPYLON
- AEROBATIC TRAINER
- BUSKUL MODELL FÖR .40-MOTOR

INGA RÄTTIGHETER
- KOPIERA TILLS NI STORKNAR!